

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE **ŽUPKOV**

SCHVALOVACIA DOLOŽKA
SCHVALUJÚCI ORGÁN: OBEC ŽUPKOV
Č. UZNES.: 8/2025 ZO DŇA 19.02.2025

.....
MGR. LUBOMÍR MEDLEN, STAROSTA

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE ŽUPKOV

čistopis

Obstarávateľ:

Obec Župkov

Poverený obstarávaním ÚPD:

Ing. arch. Karol Ďurenec

odborne spôsobilá osoba na obstarávanie ÚPP a ÚPD, reg. č. 470

Spracovateľ:

EKOPLAN PRO, s.r.o.

www.eko-plan.sk

Hlavný riešiteľ:

doc. Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD.

autorizovaný architekt SKA, reg. č. 1524 AA

Riešiteľský kolektív, odborná spolupráca:

Celková koncepcia a urbanizmus: doc. Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD.

Demografia: doc. Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD.

Technická infraštruktúra: Ing. Mária Dobošová (vodné hospodárstvo), Martin Brezovský (energetika, telekomunikácie)

Doprava: Ing. Pavol Klúčik

Environmentálne aspekty: doc. Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD., Ing. Marta Copláková

Dátum spracovania:

júl 2023, uprav.: november 2024

schválené v OZ: 19. 02. 2025

Obsah

A. Textová časť

1. Základné údaje.....	5
1.1 Hlavné ciele rozvoja územia a riešené problémy.....	5
1.2 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu.....	8
1.3 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním.....	8
2. Riešenie územného plánu – smerná časť.....	9
2.1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis.....	9
2.2 Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu.....	17
2.3 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy	25
2.4 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce.....	26
2.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania.....	30
2.5.1 Koncepcia kompozičného formovania sídla	
2.5.2 Koncepcia kompozičného formovania krajinného prostredia	
2.5.3 Ochrana pamiatkového fondu	
2.5.4 Regulatívy priestorového usporiadania	
2.6 Návrh funkčného využitia územia obce.....	35
2.7 Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie.....	41
2.7.1 Návrh riešenia bývania	
2.7.2 Návrh riešenia občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou	
2.7.3 Návrh riešenia výroby	
2.7.4 Návrh riešenia rekreácie	
2.8 Vymedzenie zastavaného územia obce.....	45
2.9 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov...	46
2.10 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami	48
2.11 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení.....	49
2.12 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia.....	57
2.12.1 Verejné dopravné vybavenie	
2.12.2 Vodné hospodárstvo	

2.12.3 Energetika	
2.12.4 Telekomunikačné a informačné siete	
2.12.5 Zariadenia civilnej ochrany	
2.13 Konceptia starostlivosti o životné prostredie.....	70
2.14 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov.....	74
2.15 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu.....	74
2.16 Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch.....	75
2.17 Hodnotenie navrhovaného riešenia z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov.....	78
3. Riešenie územného plánu – záväzná časť	81
3.1 Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, určenie prípustných, obmedzujúcich, vylučujúcich podmienok na využitie jednotlivých plôch a intenzitu ich využitia, určenie regulácie využitia plôch.....	81
3.2 Zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia územia.....	91
3.3 Zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia územia.....	91
3.4 Zásady a regulatívy umiestnenia verejného technického vybavenia územia.....	92
3.5 Zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt.....	94
3.6 Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability.....	95
3.7 Vymedzenie zastavaného územia obce.....	96
3.8 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov...	97
3.9 Plochy na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny.....	99
3.10 Zoznam verejnoprospešných stavieb.....	100
3.11 Vymedzenie častí obce pre podrobnejšie riešenie v územnom pláne zóny.....	100
3.12 Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb.....	100
4. Doplnujúce údaje	102
4.1 Zoznam východiskových podkladov.....	102
4.2 Doplnujúce definície vybraných pojmov.....	103

B. Grafická časť

- Výkres širších vzťahov – v mierke 1: 50 000 (výkres č. 1)
- Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami – v mierkach 1: 10 000 (výkres č. 2), 1: 5 000 (výkres č. 3)
- Výkres riešenia verejného dopravného a technického vybavenia – v mierke 1: 5 000 (výkres č. 4)
- Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov ÚSES – v mierke 1: 10 000 (výkres č. 5)
- Výkres vyhodnotenia dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch – v mierke 1: 5 000 (výkres č. 6)
- Regulačný výkres (schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb) – v mierke 1: 10 000 (výkres č. 7)

Mapové podklady: Informačný systém katastra nehnuteľností ©Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2023, ZBGIS®Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2023

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 Hlavné ciele rozvoja územia a riešené problémy

Dôvody obstarania územného plánu

Všeobecným dôvodom pre spracovanie územného plánu je potreba právne záväzného dokumentu s jednoznačne stanovenými regulatívmi pre stavebné aktivity a využívanie prírodných zdrojov. Tieto sú nevyhnutné pre harmonický rozvoj obce v súlade s princípmi udržateľného rozvoja a pre zachovanie identity obce. Bolo tiež nutné premietnuť rozvojové zámery z miestnej stratégie – aktuálneho programu rozvoja obce, ako aj z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie. Hlavným dôvodom obstarania územného plánu obce Župkov je potreba koordinácie stavebných aktivít na území obce.

Hlavné ciele riešenia

Cieľom Územného plánu obce Župkov je v zmysle ustanovení § 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej "stavebný zákon") komplexné riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia v rozsahu katastrálneho územia obce, stanovenie zásad jeho organizácie a vecná a časová koordinácia činností v území.

Špecifické ciele návrhu rozvoja územia obce Župkov v rámci územného plánu obce sú formulované nasledovne:

- navrhnuť komplexnú koncepciu rozvoja obce, zaoberajúcu sa otázkami rozvoja rekreácie a cestovného ruchu, ako aj bývania a podnikateľských aktivít, vrátane zosúladenia jednotlivých urbanistických funkcií
- definovať optimálnu kompozično-priestorovú organizáciu obce, zachovávajúcu jedinečnosť a identitu obce, vychádzajúcu z princípov udržateľného rozvoja a zohľadňovať požiadavky ochrany prírody a životného prostredia
- navrhnuť odstránenie deficitov verejného dopravného a technického vybavenia (najmä vybudovanie kanalizácie)
- stanoviť zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, pre umiestnenie verejného dopravného vybavenia a verejného technického vybavenia, ako aj ďalších zásad a regulatívov starostlivosti o životné prostredie, ochranu a využívanie prírodných zdrojov, ochranu a tvorbu krajiny, vytváranie a udržiavanie ekologickej stability
- stanoviť časovú koordináciu činností v území - stanovením návrhového obdobia územného plánu obce, rozčlenením návrhov do viacerých návrhových etáp

- posúdiť a primerane zohľadniť východiská a návrhy odvetvových koncepcných rozvojových zámerov, strategických rozvojových koncepcií regiónu a obce

Strategický cieľ formuloval Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Župkov na programové obdobie 2021 – 2026 nasledovne: „Obec Župkov bude obec, poskytujúca svojim obyvateľom plnohodnotný a kvalitný život na vidieku v čistom, zdravom a v bezpečnom prostredí. Jej obyvatelia budú aktívne využívať svoj voľný čas a zapájať sa budú do komunitných aktivít v obci. Obec bude aktívna vo všetkých oblastiach sociálneho a ekonomického rozvoja, v oblasti cestovného ruchu, v oblasti služieb, bude obcou atraktívnou pre investorov, nakoľko sama podporuje rozvoj podnikateľských aktivít a buduje socio-ekonomické partnerstvá, ktorých spoločným cieľom jerobiť z obce obec prosperujúcu a tak, aby boli spokojní všetci jej obyvatelia.“

Určenie problémov na riešenie

V riešenom území okrem potenciálov rozvoja boli identifikované aj negatívne javy, problémy a deficity, ktoré je potrebné riešiť, resp. v navrhovanom riešení zohľadniť:

- deficity technickej infraštruktúry – chýba splašková kanalizácia s čistením odpadových vôd
- líniové dopravné závady na niektorých miestnych cestách – nevyhovujúce šírkové parametre, v niektorých úsekoch aj nevyhovujúci povrchový kryt, osobitne v rozptýlenom osídlení
- chýbajúce chodníky pri ceste III. triedy
- nie sú vybudované samostatné cyklistické chodníky
- slabá ponuka občianskej vybavenosti v obci v segmente obchodu a komerčných služieb
- nedostatočná ponuka sociálnych služieb
- nízka kvalita zelene na verejných priestranstvách
- záplavové územie vodného toku Klak zasahujúce zástavbu, neudržiavané korytá vodných tokov
- nestabilné podložie s výskytom zosuvných území
- nedostatočne diverzifikovaná hospodárska základňa obce

Problémy na riešenie v podobe navrhovaných opatrení obsahuje aj Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Župkov na programové obdobie 2021 – 2026. Z navrhovaných konkrétnych opatrení majú viaceré priestorový priemet a týkajú sa fyzických prvkov a sú relevantné aj z hľadiska návrhu územného plánu obce:

1. Prioritná oblasť Hospodárska oblasť a ekonomická základňa obce

- 1.1 Zlepšenie celkovej infraštruktúry obce
- 1.2 Modernizácia administratívnych budov v správe obci

- 1.3 Podpora cestovného ruchu
- 1.4 Zabezpečenie vysokej úrovne hospodársko-ekonomickej základne
- 1.5 Rozvoj samosprávy v obci
- 1.6 Rekonštrukcia miestnych komunikácií

2. Prioritná oblasť Sociálna

- 2.1 Podpora aktivít v oblasti školstva a školskej infraštruktúry
- 2.2 Starostlivosť o občanov a zvýšenie kvality života
- 2.3 Budovanie a rekonštrukcia verejných priestranstiev v obci
- 2.4 Budovanie oddychových zón a obnova športovísk, detských ihrísk
- 2.5 Rekonštrukcia budov v majetku samosprávy
- 2.6 Zlepšenie kvality sociálnej vybavenosti obce a sociálnej infraštruktúry v obci
- 2.7 Podpora sociálnych a zdravotníckych služieb a sociálnej starostlivosti v obci
- 2.8 Príprava pozemkov a inžinierskych sietí pre IBV rodinných domov a ďalších bytových jednotiek
- 2.9 Budovanie a podpora športových akcií a turistických atrakcií v obci
- 2.10 Rekonštrukcia cintorína, domu smútku okolia
- 2.11 Rozšírenie súčasnej hranice zastavaného územia obce z dôvodu potenciálnej výstavby
- 2.12 Rekonštrukcia a modernizácia požiarnej zbrojnice
- 2.13 Dobudovanie cestnej a dopravnej infraštruktúry

3. Prioritná oblasť Environmentálna Kvalitné životné prostredie

- 3.1 Podpora aktivít v oblasti odpadového hospodárstva
- 3.2 Podpora ostatných aktivít a projektov v oblasti vodného hospodárstva
- 3.3 Zabezpečenie ochrany prírodného dedičstva
- 3.4 Zlepšovanie stavu ovzdušia
- 3.5 Podpora znižovania energetickej náročnosti budov v správe obci
- 3.6 Zlepšenie a skvalitnenie životného prostredia

4. Prioritná oblasť Cestovný ruch

- 4.1 Podpora a rozvoj cestovného ruchu v obci a v regióne

1.2 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu

Obec Župkov nemá platnú územnoplánovaciu dokumentáciu. Stavebné a rekonštrukčné aktivity v území sa v poslednom období uskutočňovali bez koncepčného podkladu, len na základe územných rozhodnutí.

1.3 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním

Zadanie na územný plán obce Župkov bolo prerokované v zmysle §20 ods. 2, 3 a 4 stavebného zákona. Následne bolo posúdené Okresným úradom Banská Bystrica a bolo schválené uznesením obecného zastupiteľstva v Župkove č. 7/2023 zo dňa 24. 01. 2023.

Riešenie návrhu územného plánu obce Župkov je v plnej miere v súlade so zadaním. Súčasne sleduje naplnenie cieľov a požiadaviek na riešenie, uložených v zadaní.

2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU – SMERNÁ ČASŤ

2.1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis

Hranice riešeného územia

Obec Župkov (okres Žarnovica, Banskobystrický kraj) leží v Župkovskej brázde a v pokračovaní Veľkopoľskej brázdy oddeľujúcej pohorie Pohronský Inovec od pohoria Vtáčnika; v dolinke prítoku potoka Kľak.

Riešené územie pre územný plán obce je vymedzené administratívno-správnymi hranicami obce, t. j. celým katastrálnym územím obce. Katastrálne územie je celistvé, má kompaktný tvar a výmeru 1034 ha. Hustota osídlenia dosahuje 83,3 obyvateľov na km², čo je mierne pod úrovňou celoštátneho priemeru (110 obyv./ km²).

Riešené územie hraničí s nasledujúcimi obcami a ich katastrálnymi územiami:

- na východe s obcou Hrabičov
- na severe s obcou Ostrý Grúň
- na západe s obcou Píla
- na juhu s obcou Horné Hámre

Katastrálne hranice prebiehajú zväčša bez nápadných ohraničujúcich prvkov lesnými porastmi, prípadne trvalými trávnyimi porastmi. Na východe tvorí katastrálnu hranicu vodný tok Kľak.

Zastavané územie zahŕňa zastavané pozemky s príslušnými záhradami. Pozostáva z viacerých častí (enkláv). Je vymedzené hranicami stanovenými k 1.1.1990 pre súvisle urbanizované územie, ako aj pre väčšinu osád rozptýleného osídlenia.

Riešené územie je rozdelené do štyroch základných sídelných jednotiek: Župkov, Dolné Pecne, Frtálov vrch, Horné Pecne.

Geografický opis územia

Reliéf

Riešené územie z hľadiska geomorfologického členenia patrí do alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, oblasti Slovenské stredohorie, celku Vtáčnik a do dvoch podcelkov Župkovská brázda (časť Župkovská vrchovina) a Nízky Vtáčnik (časť Vígľaš).

Reliéf je prevažne vrchovinový až hornatinový. Typický je planačno-rázsochový reliéf, kde potoky vytvárajú hlboké V-doliny. Súčasným dominantným geomorfologickým procesom je silný fluvialny erózný proces so silnou hĺbkovou eróziou. Nadmorská výška riešeného

územia je od 299 do 872 m n.m., stred obce je vo výške 315 m n.m.. Najvyšší bod dosahuje na kóte Debnárova hora, najnižší pri potoku Kľak na južnom okraji katastrálneho územia.

Horninové prostredie

Odlesnenú časť katastrálneho územia tvoria pieskovce, bridlice a kremence, severnú zalesnenú časť tvoria pyroxenické andezity a ich pyroklastiká.

Celé územie Kľakovskej doliny je tvorené vulkanickými horninami, najmä pyroklastikami andezitov, v ktorých sa nachádzajú ostrovčekovite pyroxenické andezity. Formovanie krajiny doliny úzko súvisí s konečným štádiom vývoja karpatskej geosynklinály. V priebehu sopečnej činnosti sa tu vystriedali fázy ryolitového vulkanizmu s andezitovým a túto činnosť zavřšili výlevy čadičov. V období pliocénu vznikali tektonické pohyby, kde sa začali tvoriť hlboké trhliny. Súčasťou andezitov, tvoriacu asi polovicu hmoty, sú stredne bázické plagioklasy. Údolie svahov Kľakovského potoka a potôčikov je vytvorené priepustnými tufmi. Bádenský vulkanizmus sa odohral v priestore poklesnutej medzikryhy, kde jeho centrá kopirovali okraje vtedajších elevácií.

Neogén je v riešenom území zastúpený formáciou neovulkanitov – sopečnými tufmi a tufitmi (baden – spodný panón), andezitovými prúdmi – pyroxenické a amfibolicko-pyroxenické andezity (baden – sarmat), ryolitmi (vrchný sarmat – spodný panón). Najväčšia časť vznikla koncom bádenu v druhej andezitovej fáze.

Župkov sa vyznačuje výskytom tetradymitu, ktorý predstavuje telúrový minerál vyskytujúci sa ako sprievodný minerál v hydrotermálnych ložiskách zlata.

Údaje o pôdnych typoch sú v kap. 2.16.

Hydrologické pomery

Územie obce hydrograficky patrí do vrchovinno–nížinnej oblasti. Pre vodné toky je charakteristický dažďovo–snehový typ režimu odtoku s najvyšším prietokom v marci; v septembri býva hladina miestnych vodných tokov najnižšia.

Hydrologicky riešené územie náleží do povodia rieky Hron. Patrí k veľkým slovenským riekam – tok II. rádu s celkovou dĺžkou 284 km a plochou povodia 5464,5 km².

Zastavaným územím tečie Kľak (Kľakovský potok). Potok Kľak s dĺžkou 21,5 km a plochou povodia 132,3 km² pramení v pohorí Vtáčnik, na juhovýchodnom úpätí Zadného Kľaku v nadmorskej výške okolo 920 m n.m. V Žarnovici ústi do Hrona v nadmorskej výške 213,8 m n.m. Riešeným územím ďalej tečú jeho prítoky Župkovský potok, po okraji k.ú. Uhliarsky potok, ako aj ďalšie drobné vodné toky (Belanov, Pelko/Pecniarsky, Debnárov, Lavrov).

Podľa prílohy č. 1 vyhlášky č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, náleží Kľak do zoznamu vodohospodársky významných vodných tokov.

Hydrogeologické pomery

Podľa Hydrogeologickej rajonizácie Slovenska (SHMÚ 1984) patrí riešené územie do hydrogeologického rajóna V 086 Neovulkanity pohorí Vtáčnik a Pohronský Inovec. Geologická stavba územia nevytvára priaznivejšie podmienky pre sústreďovanie väčšieho množstva podzemných vôd. Zásoby podzemnej vody sú nevýznamné. Prevažujúcou horninou na povrchu sú andezity a ich pyroklastiká. Ide všeobecne o slabo priepustné horniny, ktoré sú od hĺbky 20 – 30 m len veľmi slabo priepustné. V masívnych efuzívnych horninách prevažujú vody plytkého obehu, cirkulujúce v zóne zvetrávania a rozpojenia puklín. Väčšina prameňov v takýchto oblastiach má výdatnosť do 1 l/s a je nestála. Zvodnené pórové vulkanoklastiká sa vyznačujú medzizrnovou a puklinovou priepustnosťou. Ich výdatnosť dosahuje 5 – 20 l/s. Hlbšie založené poruchové zóny, majúce pôvod v extenznej tektonike môžu byť tiež zvodnené. Ich výdatnosť sa pohybuje od 0,4 do 5 l/s. Všeobecne majú tieto vody mineralizáciu typu Ca-Mg-HCO₃ v rozmedzí od 0,04 – 0,25 g/l v efuzívnych horninách po 0,04 – 0,05 g/l v tufitických horninách. Na miestach ich prechodu sulfidickými horninami ich mineralizácia rastie, tieto vody sú často znehodnotené a nevhodné na využitie.

Okolie riešeného územia je súčasťou štruktúr geotermálnej energie stredoslovenských neovulkanitov (severozápadná časť).

Klimatické pomery

Z klimatického hľadiska patrí riešené územie do mierne teplej oblasti, okrsku M3 - mierne vlhkého, pahorkatinového až vrchovinového. Mierne teplá oblasť má priemerný počet letných dní v roku menej ako 25. Júlový priemer teploty je vyšší ako 16 °C. V okrsku M3 je januárový priemer teploty vyšší ako –3 °C.

Priemerná ročná teplota na stanici Nová Baňa je 8,4 °C. Najteplejším mesiacom je júl a najchladnejším január. Priemerný počet letných dní v roku (viac 25 °C) je 45. Priemerný počet ľadových dní v roku (menej 0,1 °C) je 40.

Ročný úhrn zrážok je 650 – 800 mm, pričom dolná hranica platí pre nižšie položené časti, horná hranica sa týka vrcholových častí pohorí. Najviac zrážok pripadá na letné mesiace (jún a júl), naopak minimálne množstvo spadne od januára do apríla. Priemerný počet dní so zrážkami viac ako 1 mm je 98,2 dní, viac ako 5 mm 45,5 dní. Snehová pokrývka sa v oblasti vyskytuje v priemere 50,2 dní ročne a jej priemerná výška je 12,3 cm.

Tab.: Priemerné mesačné teploty v °C – stanica Žiar nad Hronom

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
8,1	-3,0	-0,7	3,3	6,8	13,5	17,0	18,2	17,3	13,4	8,5	3,9	-0,7

Zdroj: SHMÚ

Tab.: Priemerné mesačné zrážky v mm – stanica Žiar nad Hronom

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
650	44	38	38	47	65	77	63	71	56	42	55	64

Zdroj: SHMÚ

Tab.: Častosť smerov vetra v % – stanica Žiar nad Hronom

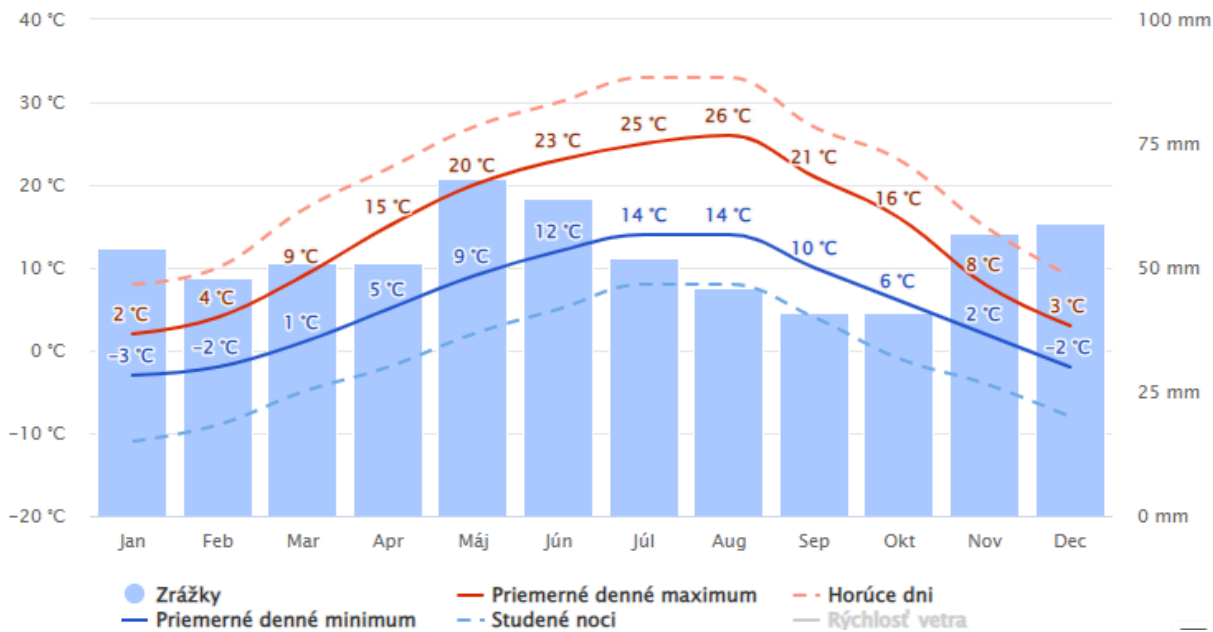
S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	Bezv.
9,5	2,6	6,1	6,0	13,4	7,3	8,9	10,1	30,5

Zdroj: SHMÚ

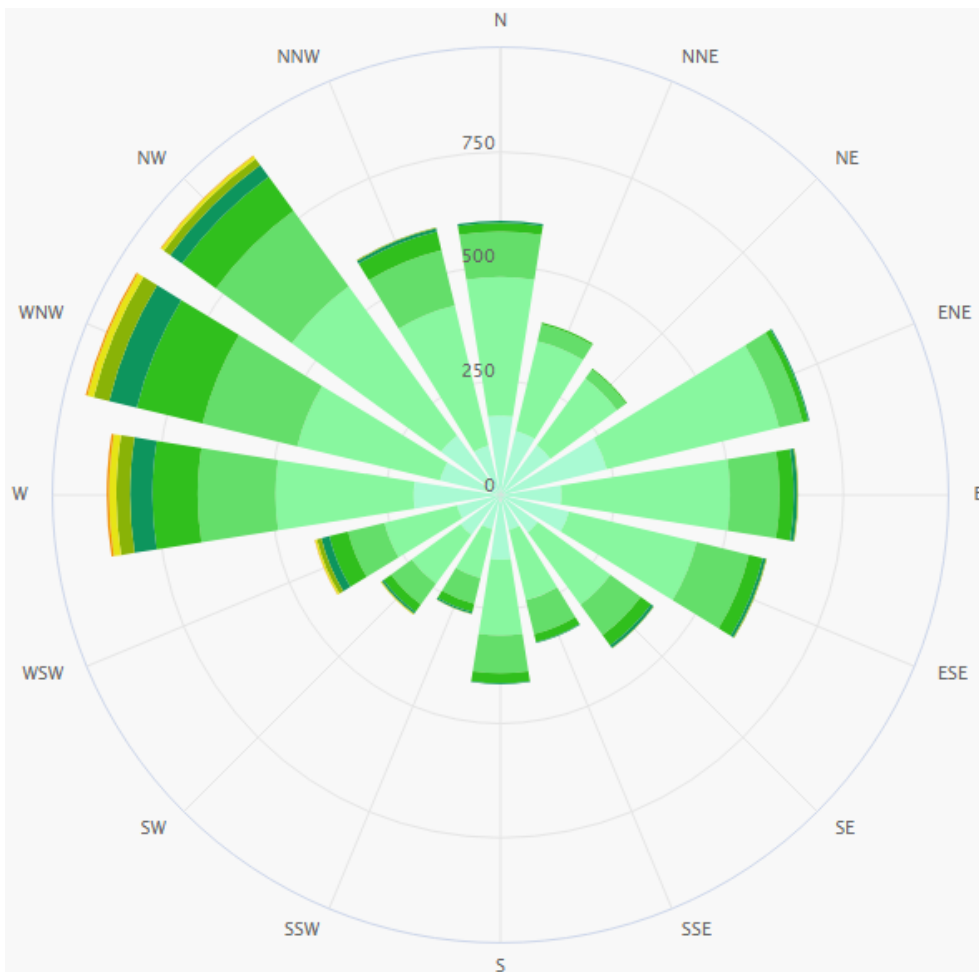
Prúdenie, smer a rýchlosť vetra ovplyvňujú predovšetkým orografické pomery. V zimnom období sú veterné pomery ovplyvňované cirkulačnými pomermi ázijskej anticyklóny, islandskej a stredomorskej níže. V jarnom období je v dôsledku častého, nestabilného zvrstvenia atmosféry najmenšia početnosť výskytu bezvetria. Prevládajúce vzdušné prúdenie v riešenom území je zo severozápadu a západu. Všeobecne však oblasť patrí k relatívne málo veterným oblastiam s priemernou rýchlosťou vetra 1 – 2,5 m/s.

Z hľadiska zafaženia územia prízemnými inverziami riešené územie spadá do kategórie mierne inverzných polôh.

Obr.: Priemerné teploty a úhrn zrážok

Obr.: Veterná ružica

Zdroj: www.meteoblue.com

Vegetácia

Na základe fyto geografického členenia Slovenska (Atlas krajiny SR) patrí záujmové územie do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpaticum occidentale*), obvodu predkarpatskej flóry (*Praecarpaticum*), okresu Slovenské stredohorie a podokresov Pohronský Inovec a Vtáčnik.

Potenciálna prirodzená vegetácia je taká vegetácia, ktorá by sa v riešenom území vyvinula bez antropogénneho vplyvu. V riešenom území sú podľa Atlasu krajiny (2002) nasledovné jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie s drevinovou skladbou:

- bukové a jedľovo-bukové lesy (*F – Dentario glandulosae-Fagetum*) – táto jednotka pokrýva väčšinu riešeného územia. Patria sem spoločenstvá zmiešaných lesov, ktoré vytvára buk lesný (*Fagus sylvatica*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), jedľa biela (*Abies alba*), zubačka žliazkatá (*Dentaria glandulosa*), zubačka deväťlistá (*Dentaria enneaphyllis*).
- bukové lesy na vápencových a dolomitových podložiach (*Fc – Cephalanthero-Fagenion*) – vyskytuje sa v podobe izolovaných ostrovčekov. Ide o spoločenstvá drevín buk lesný (*Fagus sylvatica*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), rešetliak prečisťujúci (*Rhamnus cathartica*), lazerník širokolistý (*Laserpitium latifolium*), jačmienka európska (*Hordelymus europaeus*), prilbovka biela (*Cephalanthera damasonium*), prilbovka červená (*Cephalanthera rubra*)

Reálna vegetácia, nachádzajúca sa v danom území, sa od prirodzenej vegetácie mierne odlišuje. Časť lesných porastov nahradili lúky a pasienky. Smrek netvorí hlavnú prirodzenú zložku lesných spoločenstiev daného územia, napriek tomu sa tu hojne vyskytuje. Lesné porasty sú klasifikované takmer výlučne ako hospodárske lesy (95,6%), zvyšok pripadá na ochranné lesy. Najväčšie zastúpenie má buk (65,3%), smrek (19,8%), jedľa (6%), hrab (4%). Striedajú sa tu stredné a staré lesy s dvojetážovými lesmi; mladé porasty sa vyskytujú len ojedinele. Lesné plochy majú výmeru 371 ha, t.j. 35,8% z celkovej výmery katastrálneho územia. Náležia do LHC Brod a LHC Hrabičov.

Nelesná drevinová vegetácia líniového charakteru je rozptýlená na trvalých trávnych porastoch, pozdĺž medzí, vo výmoľoch a v podobe sprievodných porastov vodných tokov. Drevinová skladba je rôznorodá a závisí od polohy a nadmorskej výšky. Líniový doprovod vodným tokom vytvárajú jelše (*Alnus glutinosa* alebo *Alnus incana*), vrby (rôzne druhy rodu *Salix*), jasene (hlavne *Fraxinus excelsior*), javory (*Acer pseudoplatanus*, *Acer platanoides*), čremcha obyčajná (*Padus avium*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*). Veľmi dobre je vyvinutá kroviná etáž, rastie tu svíb krvavý (*Swida sanguinea*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), baza čierna (*Sambucus nigra*), bršlen európsky (*Euonymus europaea*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*). Zachovalé brehové porasty lemujú Župkovský potok, Pecniansky potok, Kľakovský potok a ich prítoky.

Bývalé pasienky a lúky, ktoré dlhšiu dobu neboli využívané, postupne zarastajú krovínami, najmä trnkou (*Prunus spinosa*), ružami (*Rosa sp.*), hlohom (*Crataegus sp.*), svíbm krvavým (*Cornus sanguinea*), zobom vtáčím (*Ligustrum vulgare*), ale aj drevinami - borovicou lesnou (*Pinus sylvestris*), hrabom obyčajným (*Carpinus betulus*), javorom poľným (*Acer campestre*), brezou previsnutou (*Betula pendula*), intenzívne sa šíri smlz kroviskový (*Calamagrostis epigejos*), metlica trstnatá (*Deschampsia caespitosa*) a ostružina ožinová (*Rubus caesius*). V súčasnosti sú neobhospodarované, niekde kosené, tvoria rôzne úhorové štádia. Nelesná drevinová vegetácia nie je vyčlenená ako osobitný druh pozemku a je zahrnutá zväčša v rámci trvalých trávnych porastov. V grafickej časti je ako nelesná drevinová vegetácia vyznačená aj plocha lesných porastov, ktoré vznikli samovoľnou sukcesiou a nie sú súčasťou lesných pozemkov.

Trvalé trávne porasty predstavujú spoločenstvá stepného charakteru – lúky a pasienky. V riešenom území predstavujú dominantné využitie poľnohospodárskej pôdy. Vytvárajú rozsiahle plochy, členené nelesnou drevinovou vegetáciou. Vyvinuli sa prevažne hospodárením človeka v rámci rozptýleného osídlenia. Značnú časť trvalých trávnych porastov tvoria biotopy európskeho významu a biotopy národného významu.

Lúky patria k poloprirodzeným lúkam, ktoré sú veľkoplošne kosené a v blízkosti usadlosti aj spásané. Tvorené sú spoločenstvami ovsíkových lúk patriacich do zväzu *Arrhenatherion elatioris* Koch 1926. Z tráv sa tu najčastejšie vyskytuje ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*), kostrava červená (*Festuca rubra*), kostrava lúčna (*Festuca pratensis*), kostrava ovčia (*Festuca ovina*), psinček tenučký (*Agrostis capillaris*), tomka voňavá (*Anthoxanthum odoratum*), lipnica lúčna (*Poa pratensis*), trojštet žltkastý (*Trisetum flavescens*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), timotejka lúčna (*Phleum pratense*), traslica prostredná (*Briza media*), psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*), medúnok vlnatý (*Holcus lanatus*), mrvica peristá (*Brachypodium pinnatum*). Z ostatných bylín sa vyskytujú: ďatelina lúčna (*Trifolium pratense*), ďatelina plazivá (*Trifolium repens*), krížavka jarná (*Cruciata glabra*), nevädzovec lúčny (*Jacea pratensis*), nevädzovec frygický (*Jacea phrygia*), bedrovník lomikameňovitý (*Pimpinella saxifraga*), bedrovník väčší (*Pimpinella major*), rebríček obyčajný (*Achillea millefolium*), skorocel kopijovitý (*Plantago lanceolata*), púpavec srstnatý (*Leontodon hispidus*), chrastavec roľný (*Knautia arvensis*), alchemilka (*Alchemilla sp.*), rasca lúčna (*Carum carvi*), iskerník prudký (*Ranunculus acris*), margaréta biela (*Leucanthemum vulgare*), púpava lekárska (*Taraxacum officinale*), pakost lúčny (*Geranium pratense*), mrkva obyčajná (*Daucus carota*), kozobraďa východná (*Tragopogon orientalis*), šalvia lúčna (*Salvia pratensis*), lipkavec mäkký (*Galium mollugo*), ľadenec rožkatý (*Lotus corniculatus*), zvonček konáristý (*Campanula patula*), štiav lúčny (*Acetosa pratensis*), veronika obyčajná (*Veronica chamaedrys*), prvosienka vyššia (*Primula elatior*), boľševník borščový (*Heracleum sphondylium*) a iné. Kvetnaté horčinkovo-hrebienkové pasienky sa nachádzajú v lokalitách Debnári hora, Chalupovci, Valentovci, Do Ďurengov, Dolinka.

Najväčší výskyt trvalých trávnych porastov je v južnej časti katastrálneho územia, na svahoch s nižším sklonom, okolo zastavaného územia obce a rozptýleného osídlenia. V súvislosti so zmenou spôsobu života, vyľudňovaním hospodárskych usadlostí a ich

premenou na víkendové chalupy, ale aj so zmenou dodávateľsko-odberateľských vzťahov pri zužitkovaní poľnohospodárskych produktov sa mení využívanie zeme. Kosia sa obyčajne len lúky v bezprostrednej blízkosti domov, ostatné degradujú. Nevypášané pasienky zarastajú krovínami a drevinami. Zmena lúčnych biotopov sa prejavuje ochudobnením biodiverzity, hlavne o druhy viazané na pôvodné spoločenstvá. Trvalé trávne porasty majú výmeru 516 ha, t.j. 49,9 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Orná pôda má len minoritný podiel na výmere poľnohospodárskej pôdy. Agrocenózy na ornej pôde vykazujú najnižšiu ekologickú hodnotu. Orná pôda má výmeru 11 ha, t.j. 1,1 % z celkovej výmery riešeného územia.

Vegetácia v zastavanom území má kultúrny charakter, väčšinou ide o synantropnú vegetáciu. Tvorí ju predovšetkým vegetácia úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch. Záhrady majú celkovú výmeru 26 ha. Väčšie plochy verejnej zelene sa v obci nenachádzajú, plocha verejnej zelene je len pri obecnom úrade. V drevinovej skladbe výsadby na verejných priestranstvách majú zastúpenie najmä ihličnaté a okrasné dreviny (tuja, smrek, jedľa, javor, jablň).

Tab. Prehľad úhrnných hodnôt druhov pozemkov v ha za katastrálne územie Župkov

Druh pozemku	výmera v ha
orná pôda	11
chmeľnice	0
vinice	0
záhrady	26
ovocné sady	0
trvalé trávne porasty	516
lesné pozemky	371
vodné plochy	8
zastavané plochy a nádvorcia	40
ostatné plochy	64
spolu – k.ú.	1036

Zdroj: GKÚ Bratislava (2022)

Krajinnoekologická charakteristika

V rámci krajinnoekologickej syntézy boli v riešenom území definované homogénne krajinnoekologické komplexy s ekvivalentnými vlastnosťami krajinných zložiek (reliéf, podklad, vegetácia). Pri vymedzení krajinnoekologických komplexov sme vychádzali z ich rámcovej definície v Atlase krajiny SR (2002). V rámci krajinnoekologickej syntézy boli vymedzené nasledujúce krajinnoekologické komplexy:

- Vrchovina na kyslých horninách s prevahou zmiešaných lesov a ich mozaiky s trávnyimi porastmi – komplex zaberá južnú časť katastrálneho územia.

- Hornatina na kyslých horninách s prevahou listnatých lesov – komplex sa rozprestiera v severnej časti katastrálneho územia. Lesné porasty sú využívané pre účely lesného hospodárstva.
- Nekrasová vrchovinová a hornatinová plošina s prevahou zmiešaných lesov – komplex sa nachádza v podobe izolovaného ostrovčeka vo vrcholových polohách lokality Hôrka. Vyznačuje sa relatívne nižšou členitosťou reliéfu oproti zvyšku riešeného územia.

2.2 Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu

V záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov 2004 (VZN BBSK č. 4/2004), zmien a doplnkov č. 1/2007 (VZN BBSK č. 6/2007), zmien a doplnkov 2009 (VZN BBSK č. 14/2010) a zmien a doplnkov 2014 (VZN BBSK č. 27/2014), sú určené niektoré všeobecné podmienky pre rozvoj miest a obcí, ako aj konkrétne požiadavky vzťahujúce sa na riešené územie, ktoré je potrebné rešpektovať:

V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.7 V oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom
  - 1.7.1 podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka v znení prírodných a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností, pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov
  - 1.7.2 zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov
  - 1.7.3 pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať a rešpektovať ich ekonomické danosti, špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru.
  - 1.7.4 vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráam podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné

prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života

- 1.7.5 vytvárať ekonomické a územnotechnické podmienky pre zachovanie charakteristického rozptýleného osídlenia v južnej a centrálnej časti územia Banskobystrického kraja ako špecifického a rovnocenného typu sídelnej urbanistickej štruktúry Slovenska.

V oblasti hospodárstva

- 2.1 vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj;
  - 2.1.1 prednostne sa zamerať na rozvoj pracovných príležitostí v okresoch, kde dlhodobo miera nezamestnanosti presahuje 20%, a to najmä v okresoch Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Žarnovica, Lučenec, Poltár a Revúca,
  - 2.2.1 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii, v súlade s platnou legislatívou
  - 2.2.4 rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny,
  - 2.2.6. zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd v kraji a ochranu viníc Stredoslovenskej vinohradníckej oblasti pred ich zástavbou
  - 2.2.7 vytvárať podmienky a podporovať opatrenia zamerané na elimináciu erózie poľnohospodárskych a lesných pôd
  - 2.2.8 vytvárať podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva v horských oblastiach s podporou tradičného pastevného chovu hospodárskych zvierat
  - 2.2.10 stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd a ich ochranu uskutočňovať ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia
  - 2.4.4 vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania
  - 2.4.5 podporovať rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov
  - 2.4.7 diverzifikovať odvetvovú a ekonomickú základňu miest a regiónov a podporovať v záujme trvalej udržateľnosti malé a stredné podnikanie,
  - 2.4.9. zabezpečiť v záujme rozvoja vidieka v horských a podhorských oblastiach so sťažnými prírodnými podmienkami primeranú životnú úroveň a zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom podpory vybraných

centier s využitím ich prírodného, demografického a kultúrno-historického potenciálu v prospech rozvoja vidieckych oblastí.

V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- 3.1 usmerňovať vytváranie funkčno-priestorového systému cestovného ruchu kraja v súlade s Regionalizáciou cestovného ruchu SR. Uplatňovať navrhnutú štruktúru druhov a foriem turizmu a jeho priestorových a funkčných jednotiek. Ako nový článok systému akceptovať turistické centrá, turistické aglomerácie a turistické parky
- 3.2. Udržiavať a skvalitňovať podmienky a vybavenosť pre krátkodobú vnútromestskú a prímestskú rekreáciu:
  - 3.2.1 zabezpečiť ochranu plošného rozsahu existujúcej verejnej zelene a parkov v sídlach a budovaním nových plôch zelene zabezpečiť zvyšovanie jej podielu na jedného obyvateľa a kvality životného prostredia,
- 3.4. Rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu
  - 3.4.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia a jeho okolia,
  - 3.4.2. nové zariadenia a služby v lokalitách rekreácie a cestovného ruchu mimo zastavaných území miest a obcí, umiestňovať prednostne do už zastavaných lokalít,
- 3.8 Viazť lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.
- 3.15 vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny
- 3.16 Využiť bohatý kultúrno-poznávací potenciál územia na rozvoj poznávacieho a rekreačného turizmu.
- 3.18 podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny
- 3.21 Podporovať rozvoj krátkodobej a prímestskej rekreácie obyvateľov mestských sídiel.

V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

- 4.2. Rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia význam a hodnoty jeho prírodných daností. V chránených územiach (európska sústava chránených území

NATURA 2000 vrátane navrhovaných, národná sústava chránených území, chránené územia vyhlásené v zmysle medzinárodných dohovorov), v prvkoch územného systému ekologickej stability, v NECONET, v biotopoch európskeho významu, národného významu, regionálneho významu a v biotopoch druhov európskeho, národného a regionálneho významu zosúladiť využívanie územia s funkciou ochrany prírody a krajiny s cieľom udržania resp. dosiahnutia priaznivého stavu druhov, biotopov a častí krajiny.

- 4.4. Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území chránených podľa zákona o ochrane prírody a krajiny diferencovaný spôsob hospodárenia a uprednostňovať biologické a integrované metódy ochrany územia,
  - 4.4.2. rešpektovať hlavnú biologickú, ekologickú a environmentálnu funkciu lesov s druhoradým, alebo podradným drevoprodukčným významom, ktoré sú v kategóriách ochranné lesy, lesy osobitného určenia mimo časti lesov pod vplyvom imisií zaradených do pásiem ohrozenia a lesy vo všetkých vyhlásených a navrhovaných chránených územiach kategórií chránený areál, národný park a v územiach vymedzených biocentier
- 4.5 Rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability
- 4.6 Rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia, hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny
- 4.7 Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené platnou legislatívou:
  - 4.7.1 zákonom o ochrane prírody a krajiny pre kategórie a stupne ochrany chránených území
  - 4.7.2 zákonom o lesoch
  - 4.7.3 zákonom o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, pre poľnohospodárske ekosystémy v kategóriách podporujúcich a zabezpečujúcich ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
- 4.8 Zosúladiť trasovanie dopravnej a technickej infraštruktúry s prvkami ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť ich vhodným trasovaním, resp. budovaním funkčných ekoduktov.
- 4.9 Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu,

fragmentáciu krajiny, šírenie invázných druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečných prekážok v tokoch...).

- 4.10 Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice)
- 4.11 Zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej
- 4.12 Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov
- 4.15 Zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.
- 4.17 Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických črt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania alebo ľudskej aktivity.

V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

- 5.1 Rešpektovať pamiatkový fond a kultúrne dedičstvo, vo všetkých okresoch Banskobystrického kraja predovšetkým chrániť najcennejšie objekty a súbory objektov zaradené, alebo navrhované na zaradenie do kategórie pamiatkových území pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón, pamiatkových objektov a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, vrátane ich vyhlásených ochranných pásiem, chrániť ich a využívať v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.
- 5.3 Eliminovať negatívne dôsledky ťažby pod povrchom historických banských miest, ktoré najmä vo svojich vyšších ťažobných horizontoch ohrozujú stabilitu stavieb aj celých historických stavebných komplexov.
- 5.5 Zabezpečiť osobitnú pozornosť a zvýšenú ochranu evidovaným, známym a predpokladaným archeologickým náleziskám a lokalitám, v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu.

- 5.7 Podporovať ochranu vedeckých a technických hodnôt: banské a hutnícke diela - šachty, štôlne, tajchy, huty, hámre, valkovne a pod., vybrané typické remeselnícke a priemyselné objekty, zariadenia železničnej dopravy - pôvodné stanice, charakteristické a unikátne úseky tratí, ako sú Telgárt - Červená Skala, Brezno - Tisovec, Čiernohronská železnica, železničná trať Banská Bystrica - Diviaky.
- 5.8 Podporovať ochranu
  - hodnotných architektonicko-urbanistických celkov lokalizovaných mimo zastavaného územia sídiel z obdobia 19. a 20. storočia.
- 5.11 Vytvárať podmienky pre ochranu a obnovu objektov pamiatkového fondu vo voľnej krajine (objektov hradov, kaštieľov a ich ruín) pri zachovaní ich pamiatkových hodnôt ako súhrnu významných historických, krajinných, spoločenských, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných, alebo umelecko-remeselných hodnôt. Vytvárať podmienky pre obnovu pamätihodností miest a obcí vo voľnej krajine ako nenahraditeľných prvkov pre zachovanie cieľovej kvality krajiny a historických panorám v krajine v súlade s Európskym dohovorom o krajine,
- 5.12 Rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, typickým formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím, so snahou o zachovanie charakteristických črt krajiny, v súlade so súčasnou krajinnou štruktúrou v jednotlivých regiónoch a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.
- 5.13 Uplatňovať a rešpektovať typovú a funkčnú charakteristiku sídiel mestského, malomestského a rôznych foriem vidieckeho osídlenia vrátane typického rozptýleného osídlenia strednej a južnej časti územia kraja.
- 5.14 Rešpektovať pri rozvoji územia význam a hodnoty jeho kultúrno-historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálno-ekonomickom rozvoji.

V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

- 6.1.38 pri rekonštrukcii ciest II. a III. triedy rezervovať priestor pre realizáciu súbežných cyklistických trás
- 6.1.47 zabezpečiť pre cesty I., II. a III. triedy územnú rezervu pre ich výhľadové šírkové usporiadanie
- 6.9.1 podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy
- 6.9.4 podporovať využívanie pozemkov a lesných ciest vo vlastníctve štátu a samospráv na budovanie cyklistických ciest a cykloturistických trás

V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

- 7.1.1 rezervovať priestor pre výhľadový hlavný prívod pitnej vody a súvisiace stavby pre jednotlivé oblastné a skupinové vodovody Stredoslovenskej a Východoslovenskej vodárenskej sústavy,
- 7.1.6 rezervovať priestor na výhľadové vybudovanie skupinových kanalizačných systémov
- 7.1.8. vytvárať územnotechnické predpoklady na úpravu a revitalizáciu vodných tokov v čiastkových povodiach Hrona, Ipľa a Slanej; úpravy na vodných tokoch realizovať tak, aby neboli dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny v súlade s platnou legislatívou,
- 7.1.9. rezervovať priestor pre výhľadové malé vodné nádrže, poldre a stavby súvisiace s ochranou pred povodňami a transformáciou povodňovej vlny podľa Plánov manažmentu povodí a schválených ÚPN obcí,
- 7.1.10. zabezpečiť vypúšťanie komunálnych odpadových vôd výstavbou verejnej kanalizácie s ČOV (prípadne iné vhodné spôsoby odvádzania komunálnych odpadových vôd)) v aglomeráciách nad 10.000 ekvivalentných obyvateľov do 31.12.2010 a v aglomeráciách od 2.000 - 10.000 ekvivalentných obyvateľov, ktoré nemajú vybudovanú verejnú kanalizáciu, a v aglomeráciách menších ako 2.000 EO, v ktorých je vybudovaná verejná kanalizácia bez primeraného čistenia do 31.12.2015 v súlade s platnou legislatívou, ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd,
- 7.1.11 postupne znižovať zaostávanie rozvoja verejných kanalizácií s ČOV za rozvojom verejných vodovodov b) prioritnou výstavbou kanalizácií s ČOV v obciach ležiacich v ochranných pásmach vodárenských zdrojov, ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov, prípadne v ich blízkosti,
- 7.1.12 v súlade s Plánmi manažmentu povodí zabezpečiť ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych opatrení v povodiach, ktoré spomalia odtok vôd z povodia do vodných tokov a zvýšia retenčnú kapacitu územia, výstavbu retenčných nádrží a poldrov, ochranných hrádzí, protipovodňových línií a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov a ich nevyhnutnú opravu a údržbu, obnovu inundačných území,
- 7.1.13 v zmysle platnej legislatívy zabezpečiť stanovenie rozsahu inundačných území tokov a pri ich využívaní rešpektovať ustanovenia platnej legislatívy o ochrane pred povodňami
- 7.1.14 akceptovať pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s platnou legislatívou o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, pásma ochrany vodárenských zdrojov v súlade s vodným zákonom, ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov v súlade so

zákonom o prírodných liečivých vodách, prírodných liečivých kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o regulácii v sieťových odvetviach,

- 7.1.15 rešpektovať Plány manažmentu povodia, základných nástrojov na dosiahnutie cieľov vodného plánovania v správnych územiach povodí (čiastkových povodí Hron, Ipeľ, Slaná), ktoré určujú úlohy :
  - v oblasti nakladania s povrchovými a podzemnými vodami s cieľom ich udržateľného využívania,
  - na zlepšovanie stavu útvarov povrchovej a podzemnej vody vrátane vodných ekosystémov,
  - na zabránenie ďalšieho zhoršovania stavu vôd a zabezpečenie ich dobrého stavu,
  - pri ochrane pred povodňami a na zabránenie škodlivých účinkov vôd,
- 7.2.6. rezervovať koridor pre výstavbu vedenia ZVN 2x400 kV v trase Rz Horná Ždaňa - Rz Bystričany, na území Banskobystrického kraja
- 7.2.12 v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných elektrických vedení a transformačných staníc v zmysle platnej legislatívy
- 7.3.1. prednostne využívať zemný plyn na zásobovanie lokalít teplom, s cieľom znížiť miestnu záťaž znečistenia ovzdušia,
- 7.3.3 v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných plynovodov, teplovodov a produktovodov,
- 7.3.5 podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike, s uprednostnením sídiel bez perspektívy zásobovania zemným plynom
- 7.6.2 v podrobnejších dokumentáciách, resp. v územných plánoch obcí, zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s budovaním systému na triedenie, recykláciu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov

V oblasti sociálnej infraštruktúry

- 8.3.1 rozširovať sieť a štruktúru zariadení sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb podľa potrieb okresov paralelne s narastaním podielu občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov v dôchodkovom veku, ako aj občanov so zdravotným postihnutím, najmä občanov s ťažkým zdravotným postihnutím

V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

- 9.1 Podpora realizácie národných, regionálnych a lokálnych programov zameraných na znižovanie produkcie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, ich podrobné rozpracovanie a realizácia v podmienkach Banskobystrického kraja, realizovať a

implementovať všetky environmentálne programy a následne ich premietnuť do dokumentácii na nižších úrovniach.

- 9.9 Pri posudzovaní územnotechnických podmienok a projektovej príprave nových trás a zariadení dopravnej infraštruktúry zhodnotiť kvalitu územia a zabezpečiť jeho trvalú ochranu v ich okolí pred hlukom, infrazvukom a vibráciami v zmysle platnej legislatívy.
- 9.10 V rámci spracovania nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN O, ÚPN Z) v jednotlivých oblastiach, podľa účelu ich využitia, určiť stupeň radónového rizika
- 9.11 Pri spracovaní nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať ochranné pásma pohrebísk v súlade s platnou legislatívou

V oblasti zariadení civilnej ochrany

- 12.1. V záujme plnenia úloh a opatrení civilnej ochrany obyvateľstva v oblastiach sídelného rozvoja a priemyselných parkov rešpektovať povinnosť výstavby ochranných stavieb pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti v súlade s platnou legislatívou,
- 12.2. Ochranné stavby pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti navrhovať podľa Analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí a budovať ich v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku civilnej ochrany obyvateľstva.

II. Verejnoprospešné stavby

- 7.84. Ostatné stavby súvisiace s ochranou pred povodňami a transformáciou povodňovej vlny a sprietočnením tokov pre zabezpečenie pozdĺžnej continuity,

2.3 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy

Obec Župkov patrí na základe územno-správneho členenia do okresu Žarnovica a Banskobystrického kraja. Okres Žarnovica má rozlohu 426 km² a 25 242 obyvateľov (SODB 2021). Podľa rozlohy je druhým najmenším a podľa počtu obyvateľov tretím najmenším okresom v kraji. Vznikol rozčlenením pôvodného „veľkého“ okresu Žiar nad Hronom po zmene územnosprávneho členenia v roku 1996.

Podľa Konceptie územného rozvoja Slovenska (KÚRS) riešené územie leží mimo ťažisk osídlenia a významných sídelných a rozvojových osí. V relatívnej blízkosti sa nachádza nitriansko-pohronská sídelná os, ktorá je podľa ÚPN VÚC Banskobystrického kraja rozvojovou osou I. stupňa.

Obec Župkov patrí medzi menšie až stredne veľké obce. Je situovaná v blízkosti okresného mesta Žarnovica (9 km) a mesta Nová Baňa (15 km). Žarnovica a Nová Baňa sú najvýznamnejšími spádovým mestami pre obyvateľov obce z hľadiska dochádzky za občianskou vybavenosťou a pracovnými príležitosťami.

Podľa ÚPN VÚC Banskobystrického kraja je mesto Žarnovica klasifikované ako centrum štvrtej skupiny. Súčasťou okresu Žarnovica je aj mesto Nová Baňa, ktoré je v sídelnej hierarchii podľa ÚPN VÚC Banskobystrického kraja centrom tretej skupiny, druhej podskupiny.

Vyššiu občiansku vybavenosť (administratíva, školstvo, zdravotníctvo) a bohatšiu ponuku pracovných príležitostí poskytujú mestá Žiar nad Hronom (29 km), Zvolen (51 km) a Banská Bystrica (66 km). Najbližšími sídlami s viac ako 20 tisíc obyvateľmi sú však mestá susedných krajov - Partizánske (36 km) a Levica (49 km).

Rozvíja sa aj spolupráca na mikroregionálnej úrovni - v rámci mikroregiónu Kľakovská dolina so sídlom v Horných Hámroch. Súčasťou mikroregiónu, založeného v roku 2003, sú tiež obce Hrabičov, Ostrý Grúň a Kľak.

Obec Župkov bola v čase uplatňovania strediskovej sústavy osídlenia súčasťou spádového územia strediska miestneho významu Hrabičov. Z hľadiska riešenia záujmového územia v územnom pláne obce Župkov bolo preto relevantné naznačenie väzieb na susediace obce Horné Hámre a Hrabičov. Tieto väzby sú významné najmä z hľadiska prepojenia dopravného vybavenia a technického vybavenia.

2.4 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce

Vývoj počtu obyvateľov, prirodzený a mechanický pohyb

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, čiastočne je aj odrazom významu obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Od 2. polovice 19. storočia počet obyvateľov stagnoval, až v poslednej dekáde 19. storočia sa začalo obdobie výrazného rastu, ktoré ukončila II. svetová vojna. Následne sa rastová tendencia obnovila a vyvrcholila v roku 1970, keď obec zaznamenala historické maximum 941 obyvateľov. Neskorší vývoj bol dôsledkom sťahovania obyvateľov do miest (urbanizáciou) za podpory masívnej bytovej výstavby. Do roku 2001 klesol počet

obyvateľov až na 728, čo je lokálne minimum. V tomto období dochádza k obratu trendu a počet obyvateľov opätovne rástol. K 31. 12. 2021 mala obec Župkov 861 obyvateľov.

K rastu počtu obyvateľov v posledných rokoch dochádza vďaka migračným i prirodzeným prírastkom. V sledovanom 10-ročnom období rokov 2012 – 2021 sa do obce prisťahovalo 229 obyvateľov, odsťahovalo sa 224 obyvateľov. V rovnakom období bol zaznamenaný mierny prirodzený prírastok (v pomere 102 narodených : 93 zomretých). Pokles miery natality je dôsledkom celkových spoločenských a sociálnych zmien v SR a v celom stredoeurópskom priestore. Migračná bilancia obce bola v sledovanom období mierne pozitívna – 229 : 224 obyvateľov v prospech prisťahovaných. Obec by mohla v budúcnosti aj naďalej profitovať z trendu sťahovania obyvateľov z miest na vidiek. Tento trend je najsilnejší v bezprostrednej blízkosti miest, pričom jeho základným predpokladom je dobrá dopravná dostupnosť a kvalitnejšie životné prostredie.

Podľa priestorového rozloženia populácie v riešenom území je v súčasnosti väčšina obyvateľstva (76,7%) sústredená v súvisle urbanizovanom území obce. Zvyšok obyvateľstva pripadá na odľahlejšie časti a rozptýlené osídlenie.

Z hľadiska demografických prognóz má istú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Tento ukazovateľ v roku 2021 dosahoval pomerne priaznivú hodnotu – 108,5. Podľa všeobecnej interpretácie hodnoty nad 100 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou menou. Ide teda o mierne progresívny typ populácie.

Tab. Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1869 – 2021

Rok sčítania obyv.	Počet obyv.
1869	583
1880	596
1890	594
1900	659
1910	785
1921	803
1930	815
1940	837
1948	773
1961	842
1970	941
1980	849
1991	736
2001	728
2011	829
2021	876

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, ŠÚSR

Segment obyvateľstva v produktívnom veku má najväčší podiel na celkovej populácii. V roku 2011 predstavoval jeho podiel až 71,4%, do roku 2021 sa mierne znížil na 69,3%. Najväčší nárast sa týkal zložky obyvateľstva v poproduktívnom veku.

Tab. Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

	SODB 2011	SODB 2021
Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	829	876
z toho muži	415	437
z toho ženy	414	439
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	134	140
Počet obyvateľov v produktívnom veku	592	607
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku	103	129

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, 2021

Tab. Vývoj počtu obyvateľov, narodených, zomrelých, prihlásených a odhlásených

Rok	narodení	zomrelí	prihlásení	odhlásení	Počet obyvateľov k 31.12.
2012	9	13	42	17	860
2013	6	11	19	9	865
2014	5	4	19	13	872
2015	15	12	10	21	864
2016	10	9	29	30	864
2017	12	12	17	23	858
2018	12	8	38	21	879
2019	13	4	27	42	873
2020	10	6	18	27	868
2021	10	14	10	21	861
Spolu	102	93	229	224	

Zdroj: ŠÚSR

Tab.: Priestorové rozloženie obyvateľstva

základná sídelná jednotka	spolu - počet	predproduktívny vek	produktívny vek	poproduktívny vek
Župkov	636	113	451	72
Dolné Pecne	140	17	103	20
Frtálov vrch	26	0	21	5
Horné Pecne	27	4	17	6

Zdroj: Štatistický lexikón obcí SR, 2011

V budúcnosti predpokladáme pokračovanie trendu presunu časti obyvateľstva z miest do okolitých vidieckych obcí s výhodnou polohou a dobrou dostupnosťou. Tieto predpoklady obec Župkov spĺňa. Preto do roku 2040 prognózueme mierny rast počtu obyvateľov k úrovni okolo 1 000 obyvateľov. Skutočný potenciál obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od globálnych vývojových tendencií a

lokalizačných faktorov, investičnej aktivity súkromného sektora, ale tiež od samotnej obce, jej rozvojovej politiky, udržania a zlepšenia kvality života v obci, ponuky služieb v obci, odstránenia deficitov infraštruktúry.

Skladba obyvateľov podľa národnosti a vierovyznania

Obyvateľstvo je slovenskej národnosti. Slováci podľa údajov SODB 2021 tvoria 91,2% obyvateľov. Významné je aj zastúpenie obyvateľov rómskej národnosti (5,6%). Podľa Atlasu rómskych komunít z roku 2013 bol podiel etnických Rómov až 9,1%.

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva homogénna. 72,4% všetkých obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi. Iné vierovyznania nie sú významnejšou mierou zastúpené. Bez vyznania bolo 13,6% obyvateľov.

Tab.: Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	slovenská	rómska	iná	nezistená
	799	49	9	19

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Tab.: Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

Vierovyznanie	rímskokatolícka cirkev	iné	bez vyznania	nezistené
	634	32	119	91

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Navrhovaný rozvoj obce nebude mať vplyv na národnostné a náboženské zloženie obyvateľstva.

Ekonomická aktivita obyvateľov

Z vekovej skladby a údajov o počte ekonomicky aktívnych vyplýva, že obyvateľstvo má v súčasnosti priemerný potenciál ekonomickej produktivity. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov predstavuje 48,6%.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bolo od najstarších čias poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva klesol počet pracovníkov v týchto odvetviach. Súčasne došlo k zvýšeniu podielu zamestnaných v terciárnom sektore. Podľa údajov SODB 2011 najviac obyvateľov pracovalo v terciárnom sektore (služby) – 174 obyvateľov a v sekundárnom sektore (priemysel) – 147 obyvateľov. Relatívne nízky je podiel zamestnancov primárneho sektora (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo) – 25 obyvateľov.

V obci je v súčasnosti vytvorených do 50 pracovných miest. Zo zamestnanej zložky ekonomicky aktívneho obyvateľstva väčšina odchádza za prácou do okolitých miest Žarnovica, Nová Baňa, Žiar nad Hronom. Za prácou a štúdiom odchádzalo 295 obyvateľov, čo z počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva predstavovalo až 73,2%. Možnosť získania zamestnania je teda podmienená ochotou cestovať za prácou.

Navrhované riešenie počíta s rozširovaním aktivít v oblasti rekreácie, kde môžu vzniknúť nové pracovné miesta. Zvýšením počtu pracovných príležitostí v obci by sa znížila dochádzka za prácou.

2.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania

2.5.1 Koncepcia kompozičného formovania sídla

Kompozičné osi sú dané geomorfologickými pomermi. Hlavnú kompozičnú os reprezentuje potok Kľak a cesta III/2523. Tu sa sformovala ťažisková časť sídla s hlavným uzlovým priestorom a s novšou urbanistickou štruktúrou. Sústreďujú sa tu všetky zariadenia občianskej vybavenosti, čím definujú centrálnu zónu obce. Medzi sekundárne kompozičné osi sa zaraďujú doliny sformované Župkovským potokom a Pecnianskym potokom, kde sa zachovala tradičná zástavba. Okrem súvisle urbanizovanej zástavby dopĺňa sídelnú štruktúru aj rozptýlené osídlenie vo viacerých lokalitách (Horný Župkov, Dolné Pecne, Frtálov vrch, Horné Pecne).

Hlavné dominanty obce sú novodobého charakteru a reprezentujú ich objekty občianskeho vybavenia – najmä hlavná školská budova, kostol a 4-podlažné bytové domy. V urbanisticko-architektonickej štruktúre obce sa mimo ťažiskovej časti sídla zachovali objekty ľudovej architektúry so štítom do ulice, s hospodárskymi stavbami. V 2. polovici 20. storočia sa začali do sídelnej štruktúry obce začleňovať domy na štvorcovom pôdoryse s rôznymi typmi striech (sedlovými, stanovými i plochými strechami).

Potrebné je zachovať pôvodné zastavovacie štruktúry v sústredenom osídlení i v rozptýlenej zástavbe a rešpektovať vidiecky charakter zástavby, najmä jej výškovú hladinu a urbanistickú mierku jednotlivých objektov. Za účelom zachovania vidieckeho charakteru zástavby a jej konzistentnosti je regulovaná výšková hladina zástavby. Regulácia sa vzťahuje na existujúcu i navrhovanú zástavbu, maximálna výšková hladina je stanovená špecificky pre každý priestorovo-funkčný celok.

Na prekrytie domov sa odporúčajú sedlové strechy, prípadne valbové, polvalbové a stanové strechy, so sklonom od 35° do 45°. Neodporúčajú sa ploché, pultové a manzardové strechy. Použité by mali byť tradičné materiály striech. Konštrukcie oplotení pozemkov rodinných domov, rekreačných chát a usadlostí z uličnej strany vyššie ako 1,5 m môžu byť len

priehľadné z dreva, z kovových prvkov alebo zo zelene. Nové oplotenia by sa mali umiestňovať minimálne 2 m od krajnice miestnej cesty podľa jej navrhovaného šírkového usporiadania. V prípade rodinných domov by súvislá zastavaná plocha jedného objektu nemala prekročiť 200 m². Samostatne stojace rodinné domy by sa mali budovať na pozemkoch s minimálnou veľkosťou 500 m² na 1 bytovú jednotku; pri 2 a 3 bytových jednotkách sa táto výmera zvýši o 30% na každú ďalšiu bytovú jednotku (t.j. na 650 m², resp. 800 m²). V zmiešanom území Z2 (usadlosti a chaty v rozptyle) sa táto výmera zvyšuje na 1000 m², pričom v prípade výmery pozemku nad 2500 m² nesmie zastavaná plocha presiahnuť 600 m². Skupinové formy zástavby, osobitne radovú zástavbu, nie je v obci vhodné realizovať. Pri zástavbe prieluk a rozvojových plôch je potrebné dodržať založenú uličnú a stavebnú čiaru, zladiť architektonické riešenie stavieb (tvar striech, podlažnosť a pod.) s okolitými stavbami.

Pri návrhu nových plôch na zástavbu boli rešpektované limity prírodného charakteru (geomorfologické pomery, vodné toky s inundačným územím, zosuvy, významné biotopy) a územnotechnické limity (cesty III. triedy, siete technickej infraštruktúry). Lokalizáciou novej zástavby navrhujeme rozvinúť priestorové pôsobenie kompozičných osí - hlavnej kompozičnej osi a sekundárnych kompozičných osí. Pritom sa navrhovaná uličná sieť prirodzene prepojí s existujúcou uličnou sieťou. Zastavaním voľných prieluk vznikne kontinuálny uličný priestor. Výstavbou na voľných plochách v súvisle urbanizovanom území obce na hlavnej kompozičnej osi sa podporí skompaktovanie pôdorysu obce. K zvýšeniu kompaktnosti prispeje aj využitie voľných prieluk v zástavbe, hlavne pozdĺž cesty III/2524.

Žiaduce je uskutočniť komplexnú revitalizáciu a dobudovanie centrálnej časti obce, vrátane úpravy a dotvorenia verejných priestranstiev, doplnenia verejnej zelene a oddychových plôch. Ako nezastavateľné plochy je tu potrebné rešpektovať existujúce plochy verejnej zelene.

2.5.2 Konceptia kompozičného formovania krajinného prostredia

Za najvýznamnejšie faktory, ktoré podmieňujú estetický ráz kultúrnej krajiny, sa považuje druh a hustota osídlenia, spôsob poľnohospodárskeho či lesohospodárskeho využitia, trasovanie nadradenej cestnej siete, nadzemných energetických vedení a hlavne priemysel a ťažba surovín. Ide o antropomorfné zásahy a štruktúry, ktoré so zvyšujúcou sa intenzitou ich výskytu v krajine znižujú estetické pôsobenie krajiny na človeka.

V scenérii krajiny a v jej vizuálnom vnímaní je limitom reliéf, ktorý určuje mieru výhľadových a videných priestorov. Reliéf je značne členitý a celkovo pestrosť reliéfu vytvára zaujímavý krajinný obraz územia. Je zdrojom atraktívnych scenérií a výhľadov.

Z vyššie položených svahov sú atraktívne pohľady na samotné sídlo a rozptýlené osídlenie. Krajinnou dominantou je silueta masívu Vtáčnika. Mozaika drobných celkov lúk, polí, lesov a rozptýleného osídlenia pôsobí veľmi atraktívne.

Strmšie svahy sú pokryté lesnými porastmi s rôznorodou drevinovou skladbou a sú preto atraktívnejšie ako lesné monokultúry. Vizuálne vnemy odlišného rázu poskytujú pasienky a mozaiky s lesnými porastmi.

Možno konštatovať, že v krajinnom obraze prevládajú harmonicky pôsobiace prvky prírodného charakteru. Kategóriu neutrálne pôsobiacich prvkov reprezentuje orná pôda a zastavané územie, vrátane hospodárskych areálov. Rušivo pôsobiace prvky v území nie sú zastúpené (okrem elektrických vedení VVN, VN). Ani vo vzdialenejšom horizonte nevystupujú ako dominantné prvky siluety výškových objektov a technických zariadení.

V navrhovanom riešení sa pozornosť venuje aj sídelnej zeleni. Odporúča sa revitalizácia verejnej zelene v centre obce. V rámci revitalizácie je potrebné dosadiť vhodné dreviny a výrazne nerozširovať podiel spevnených plôch. V navrhovaných obytných uliciach vyššieho významu sa počíta s výsadbou líniovej (alejovej) zelene. Podiel zelene by mal v obytnom území dosiahnuť aspoň 30%.

2.5.3 Ochrana pamiatkového fondu

V súvislosti s rozvojom baníctva prichádzali do okolia nemeckí kolonisti. Revištské hradné panstvo zahŕňalo Horné Hámre s osadami Župkov a Hrabičov. Po vymretí Dóciocov r. 1662 prešlo Revištské panstvo do správy banskoštiavnickej komory. Z roku 1674 sa zachoval prvý súpis obyvateľov Kľakovskej doliny, spracovaný Banskou komorou, v roku 1715 patrili obce Kľakovskej doliny pod obec Horné Hámre. Koncom 18. storočia vzniklo a zároveň obci Horné Hámre patrilo 9 osád, z toho župkovské boli Pecno, Župkov a Frtálov vrch so špecifickým rozptýleným osídlením.

Prvá písomná zmienka o obci Župkov sa datuje do roku 1808. Patrila Banskej komore. V roku 1828 mala 35 domov a 337 obyvateľov. Pracovali v baniach a živili sa aj drevorubačstvom. Osada Pecno je doložená v roku 1808 a v roku 1828 mala 23 domov a 162 obyvateľov.

V zime 1944 – 45 obyvatelia pomáhali partizánom brigády J. Nálepku a zväzku J. Žižku. Protipartizánska jednotka Edelweiss obyvateľov 24. januára 1945 vyhnala, obec vyrabovala a vypálila.

Katastrálne územie obce Župkov ani jeho časti neboli vyhlásené za pamiatkovo chránené územie. Na území obce Župkov sa nenachádzajú nehnuteľné národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF).

Nachádzajú sa tu však pamiatky s historickými a kultúrnymi hodnotami, ktoré je potrebné zachovať a chrániť:

- kostol Nanebovstúpenia panny Márie z roku 1994
- kaplnka Povýšenia svätého Kríža – č. 281 (v lokalite Melišovec)
- budova požiarnej zbrojnice z roku 1947
- ľudová drevenica – dom č. 140 (využívaná ako obecné múzeum)
- objekty hospodárske (sýpky, maštale, vysoké drevené humná, senníky)
- usadlosti na lazoch – domy so štítom do ulice a s dreveným štítom, sedlovou strechou s polvalbou
- bývalá lesná železnica

Ďalej je z hľadiska ochrany kultúrneho dedičstva potrebné:

- zachovať charakter zástavby obce a jej typickú panorámu, diaľkové pohľady (z opačnej strany svahov)
- pri obnove, dostavbe a novej výstavbe zohľadniť historický pôdorys a parceláciu, mierku pôvodnej štruktúry zástavby, uličnú zastavovaciu čiaru, objemovo-priestorové riešenie (s preferenciou šikmých striech a s vylúčením plytkých a plochých striech a ustupujúcich podlaží, lesklých krytín mimo ťažiskovej časti sídla), ako aj architektonický výraz a materiálové riešenie stavieb, osobitne v rozptýlenej zástavbe
- zachovať charakter a historickú urbanistickú a krajinnú štruktúru rozptýleného (lazičského) osídlenia v lokalitách Pecno, Frtálov vrch, Horný Župkov (prízemné skupiny obytných domov s hospodárskymi stavbami so šikmými strechami, hniezdový typ zástavby hospodárskych stavieb, typickú zástavbu prízemných domov osadených v členitom teréne), s prihliadnutím na zachovanie historického krajinného obrazu a prvkov miestnej architektúry
- zachovať urbanistickú štruktúru v okrajových častiach obce a okolo kaplnky na návrší
- rešpektovať zachované špecifické stavby ľudovej architektúry, akcent kaplnky
- vylúčiť veľkoplošné asanácie (najmä v rozptýlenom osídlení) a asanácie povoľovať len na staticky narušené stavby s pamiatkovou hodnotou

V katastrálnom území Župkov sú evidované archeologické nálezy a náleziská – napríklad v polohe Hôrka (nález novovekých mincí). Z dôvodu možnej existencie archeologických nálezov na celom riešenom území musia byť v jednotlivých etapách realizácie a uplatňovania územného plánu v praxi splnené podmienky v zmysle stavebného zákona a platnej legislatívy v oblasti pamiatkovej ochrany (v súčasnosti zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov, osobitne § 36, ods. 2 a 3).¹

¹ V prípade realizácie zemných prác je z hľadiska ochrany archeologických nálezov a nálezísk potrebné ku realizácii každej pripravovanej stavebnej činnosti ako aj rekonštrukcii historických objektov, ktorá predpokladá zemné práce na predmetnom území vyžiadať si vyjadrenie Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica. Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica bude posudzovať každý projekt jednotlivo z hľadiska prípustnosti prác a nevyhnutnosti vykonať archeologický výskum.

2.5.4 Regulatívy priestorového usporiadania

Územný plán stanovuje súbor záväzných regulatívov priestorového usporiadania. Regulatívy sa vzťahujú na priestorovo-funkčné celky, vymedzené v regulačnom výkrese. Týkajú sa plôch s predpokladom lokalizácie zástavby (navrhované rozvojové plochy), ako aj plôch existujúcej zástavby. Pre usmernenie priestorového usporiadania zástavby sú definované nasledujúce regulatívy:

- Maximálna výška zástavby
- Maximálny podiel zastavaných plôch
- Minimálny podiel zelene (vegetačných plôch)
- Odstupové vzdialenosti medzi objektmi

Regulatív maximálnej výšky zástavby je vyjadrený maximálnym počtom nadzemných podlaží (NP), resp. v metroch tam, kde sa nedá určiť podlažiami (v prípade výrobných území). Do počtu nadzemných podlaží sa nezapočítava podkrovie a ustupujúce podlažie. Objekty, ktoré v čase schválenia tohto územného plánu a jeho regulatívov, vykazujú vyššiu podlažnosť ako je určené pre príslušný priestorovo-funkčný celok, si túto podlažnosť môžu zachovať aj pri prestavbe a rekonštrukcii, avšak nemôžu túto podlažnosť zvyšovať. Regulatív maximálnej výšky zástavby sa nevzťahuje na technické vybavenie (stožiare technických zariadení a pod.) umiestňované mimo zastavaného územia. Podrobné definície vybraných uvádzaných pojmov sú v kap. 4.2.

Maximálny podiel zastavaných plôch je určený maximálnym percentom zastavanosti (pomer zastavanej plochy k ploche pozemku alebo k skupine súvisiacich pozemkov x 100). Do zastavaných plôch sa nezapočítavajú spevnené plochy. Záväzný regulatív maximálneho percenta zastavanosti je stanovený pre všetky plochy s predpokladom lokalizácie zástavby. Regulatív minimálnej intenzity využitia plôch nie je stanovený. Podrobné definície vybraných uvádzaných pojmov sú v kap. 4.2.

Minimálny podiel zelene je určený ako minimálne percento zelene (pomer započítateľných plôch zelene k ploche pozemku alebo k skupine súvisiacich pozemkov x 100). Za započítateľné plochy sa považuje zeleň na rastlome teréne, nad podzemnými konštrukciami. Do plôch zelene sa nezapočítavajú zelené strechy a terasy objektov so zeleňou.

Pri umiestňovaní stavieb je potrebné riadiť sa vyhláškou č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. Minimálne odstupové vzdialenosti medzi objektmi sú stanovené v § 6 tejto vyhlášky. Ak rodinné domy vytvárajú medzi sebou voľný priestor,

vzdialenosť medzi nimi nesmie byť menšia ako 7 m (§ 6, ods. 3). V rozptýlenom osídlení sa má táto vzdialenosť zvýšiť na dvojnásobok.

Tab. Prehľad regulatívov priestorového usporiadania

Označenie prevládajúceho funkčného územia	Maximálna výška zástavby	Maximálny podiel zastavaných plôch	Minimálny podiel zelene
Obytné územie B1	2 NP	30 %	30 %
Zmiešané územie Z1	4 NP	40 %	20 %
Zmiešané územie Z2	1 NP	20 %	60 %
Rekreačné územie R1	1 NP	20 %	75 %
Rekreačné územie R2	1 NP	20 %	50 %

2.6 Návrh funkčného využitia územia obce

Základné rozvrhnutie funkcií, prevádzkových a komunikačných väzieb v riešenom území

Obec Župkov plní primárne obytnú funkciu a obytné územie má dominantný podiel na celkovej výmere zastavaného územia obce. Súčasnú funkčnú zónovú koncepciu obce v plnej miere rešpektujeme a ďalej rozvíjame. Vymedzením nových rozvojových plôch pre výstavbu vytvárame podmienky pre naplnenie rozvojového potenciálu obce.

V rámci zastavaného územia je prípustná intenzifikácia využitia v rámci príslušných priestorovo-funkčných celkov s predpokladom lokalizácie zástavby, dostavbami a nadstavbami existujúcich objektov. Žiaduce je dôsledne priestorovo oddeľovať obytné funkcie a výrobné funkcie. Predpokladá sa tiež postupná reštrukturalizácia zástavby v centrálnej zóne obce doplnením nových zariadení občianskej vybavenosti, vrátane komerčných prevádzok obchodu a služieb.

Navrhované riešenie uvažuje predovšetkým s rozvojom obytnej funkcie. Na bývanie sa využijú priestorové rezervy v zastavanom území, ako aj plochy v priamej nadväznosti na zastavané územie obce.

Rekreačné aktivity sa uskutočňujú v tradičných usadlostiach rozptýleného osídlenia. Pre športové aktivity obyvateľov obce slúži športový areál, je tu tiež rekreačné zariadenie.

Nové rozvojové plochy priamo nadväzujú na existujúce zastavané územie a komunikačný systém. Navrhovaná uličná sieť sa prepojí s existujúcou uličnou sieťou. Podmieňujúcim predpokladom výstavby nových budov v navrhovaných rozvojových plochách je dopravné napojenie prostredníctvom vybudovaných spevnených ciest (asfaltových alebo betónových), ako aj napojenie na inžinierske siete.

Určenie prevládajúcich funkčných území

Územný plán stanovuje súbor regulatívov funkčného využívania územia. V rámci definovaného prípustného funkčného využívania je určené prevládajúce funkčné využívanie, ktoré je rozhodujúce pre zaradenie územia do nasledujúcich prevládajúcich funkčných území:

- obytné územie
- výrobné územie
- rekreačné územie
- zmiešané územie

Obytné územie sú plochy, ktoré sú určené pre obytné domy a k nim prislúchajúce nevyhnutné zariadenia, napr. garáže, stavby občianskeho vybavenia, verejné dopravné a technické vybavenie, zeleň a detské ihriská. Obytné územie obsahuje aj plochy na občianske vybavenie.

Výrobné územie sú:

- plochy určené pre prevádzkové budovy a zariadenia, ktoré na základe charakteru prevádzky sú neprípustné v obytných, rekreačných a zmiešaných územiach,
- plochy pre priemyselnú výrobu
- plochy pre poľnohospodársku výrobu; vo vidieckych sídlach sa na tejto ploche umiestňujú všetky stavby a zariadenia rastlinnej a živočíšnej poľnohospodárskej výroby, ak ich prevádzka nemá negatívny vplyv na životné prostredie.

Rekreačné územie obsahuje časti územia obce, ktoré zabezpečujú požiadavky každodennej rekreácie bývajúceho obyvateľstva a turistov. Podstatnú časť rekreačných zón musí tvoriť zeleň, najmä lesy a sady, ovocné sady, záhrady a záhradkárske osady, trávne plochy a prípadne aj vodné toky a iné vodné plochy. Do rekreačnej plochy sa môžu umiestniť športové zariadenia, ihriská, kúpaliská, zariadenia verejného stravovania a niektorých služieb, centrá voľného času a zariadenia so špecifickou funkciou.

Zmiešané územie s prevahou plôch pre obytné budovy sú plochy umožňujúce umiestňovanie stavieb a zariadení patriacich k vybaveniu obytných budov a iné stavby, ktoré slúžia prevažne na ekonomické, sociálne a kultúrne potreby obyvateľstva a nemajú negatívny vplyv na životné prostredie, ani výrazne nerušia svoje okolie.

Uvedené definície prevládajúcich funkčných území vychádzajú z ustanovení § 12, ods. 10 – 14 vyhlášky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

Tab. Prehľad navrhovaných rozvojových plôch a ich funkčné využitie

číselné označenie rozvoj. plochy (lokalita)	výmera v ha	prevládajúce funkčné územie
1	3,8535	obytné územie
2 (Horný Župkov)	0,1316	obytné územie
3 (Horný Župkov - Chalupovci)	0,3759	obytné územie
4 (Horný Župkov - Chalupovci)	0,3369	obytné územie
5 (Horný Župkov - Chalupovci)	0,7787	obytné územie
6 (Horný Župkov - Chalupovci)	0,5112	obytné územie
7	0,1643	územie bez zástavby (cintorín)
prieluky I. (centrum - ZÚO)	1,2990	obytné územie
prieluky II. (Horný Župkov - ZÚO)	3,7836	obytné územie
prieluky III. (Dolné Pecné - ZÚO)	0,2487	obytné územie

Prevažná časť zastavaného územia, ako aj väčšina rozvojových plôch pre jeho rozšírenie, sa zaraďuje do obytného územia.

Regulatívy funkčného využitia územia

Územný plán obce v zmysle vyhlášky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii (§ 12, ods. 4, písm. f) stanovuje nasledovný súbor regulatívov funkčného využívania územia:

- priradenie k prevládajúcemu funkčnému územiu (obytné / zmiešané / výrobné / rekreačné územie / územie bez zástavby).
- prípustné funkčné využívanie – vymedzenie prevládajúceho funkčného využívania. Prípustné funkčné využívanie musí predstavovať minimálne 60% funkčných plôch príslušného priestorovo-funkčného celku.
- obmedzujúce funkčné využívanie – je prípustné len za stanovených podmienok, resp. obmedzení. Obmedzujúce funkčné využívanie môže predstavovať maximálne 40% funkčných plôch príslušného priestorovo-funkčného celku.
- zakazujúce funkčné využívanie – pomenúva neprípustné funkcie s predpokladom nevhodného pôsobenia na okolité prostredie

Regulatívy sa vzťahujú na priestorovo-funkčné celky, vymedzené v regulačnom výkrese. Regulatívy funkčného využitia sú definované v podobe regulačných listov priestorovo-funkčných celkov.

Regulácia funkčného využitia pre obytné územie B1

V priestorovo-funkčnom celku B1 sa počíta so zachovaním, ako aj s novou výstavbou rodinných domov s možnosťou zastúpenia menších prevádzok základného občianskeho vybavenia a drobných remeselno-výrobných prevádzok v rodinných domoch, prípadne aj v samostatných objektoch. Výstavbu v záhradách v zastavanom území obce je mimo

vymedzených rozvojových plôch a prieluk možné realizovať len formou viacgeneračného bývania s max. dvomi rodinnými domami v záhrade za existujúcimi rodinnými domami pôvodnej zástavby (pri dodržaní regulatívu minimálnej výmery pozemku a za podmienky zabezpečenia vlastného dopravného prístupu).

Tab. Regulácia funkčného využitia pre obytné územie

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
B1	bývanie v rodinných domoch	<p>príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie (vrátane odstavných a parkovacích plôch, garáží) - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu daného priestorovo-funkčného celku</p> <p>základné občianske vybavenie typu maloobchod, služby pre obyvateľstvo, sociálne služby (vrátane zdravotníckych a vzdelávacích zariadení), verejné stravovanie, prechodné ubytovanie, administratíva, kultúrne zariadenia – len miestneho významu</p> <p>nepoľnohospodárska výroba bez negatívnych a rušivých vplyvov – len výrobné služby a remeselné prevádzky so zastavanou plochou do 200 m²</p> <p>ihriská a oddychové plochy – len miestneho významu pre potreby príslušného obytného územia</p>	<p>bývanie v bytových domoch</p> <p>poľnohospodárska výroba (vrátane živočíšnej výroby) – okrem drobného chovu</p> <p>priemyselná výroba (vrátane stavebnej výroby)</p> <p>skladovanie a logistika</p> <p>občianske vybavenie vyššieho významu s negatívnymi vplyvmi na kvalitu prostredia a/alebo s vysokými nárokmi na dopravnú obsluhu</p> <p>technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu</p> <p>všetky ostatné druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, zvýšeným výskytom hlodavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov</p>

Regulácia funkčného využitia pre zmiešané územie Z1, Z2

Centrálne zóna obce (priestorovo-funkčný celok Z1) má charakter polyfunkčného územia bývania, občianskeho vybavenia a drobnej nerušiacej výroby, s predpokladom zvyšovania zastúpenia občianskeho vybavenia. Počíta sa tu so zachovaním existujúcej zástavby a jej charakteru, s možnosťou intenzifikácie zástavby. Zachová sa existujúca verejná a vyhradená zeleň, výrobný areál sa ponechá na dožitie.

V priestorovo-funkčnom celku Z2 sa počíta so zachovaním, dostavbou, prestavbou existujúcich rekreačných chat a usadlostí s kombinovanou obytnou funkciou, rekreačnou funkciou (vo forme individuálnej chatovej a chalupárskej rekreácie, agroturistiky) a výrobnou funkciou tradičnej poľnohospodárskej malovýroby. Nová výstavba je možná v rámci navrhovaných rozvojových plôch a v záhradách v zastavanom území obce.

Tab. Regulácia funkčného využitia pre zmiešané územie

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
Z1	bývanie v rodinných domoch bývanie v bytových domoch základné občianske vybavenie typu maloobchod, služby pre obyvateľstvo, sociálne služby (vrátane zdravotníckych a vzdelávacích zariadení), verejné stravovanie, prechodné ubytovanie, administratíva, kultúrne zariadenia – len miestneho významu	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie (vrátane odstavných a parkovacích plôch, garáží) - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu daného priestorovo-funkčného celku ihriská a oddychové plochy – len miestneho významu nepoľnohospodárska výroba, výrobné služby – na dožitie odpadové hospodárstvo (zberný dvor, kompostovisko) – len miestneho významu v existujúcom rozsahu a bez negatívnych vplyvov na životné prostredie verejná a vyhradená zeleň	poľnohospodárska výroba (vrátane živočíšnej výroby) priemyselná výroba a výrobné služby – okrem existujúcich prevádzok skladovanie a logistika občianske vybavenie vyššieho významu s negatívnymi vplyvmi na kvalitu prostredia a/alebo s vysokými nárokmi na dopravnú obsluhu technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu všetky ostatné druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, zvýšeným výskytom hľadavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov
Z2	rekreácia individuálna – v rekreačných chatkách so zastavanou plochou do 80 m ² bývanie v hospodárskych usadlostiach, resp. rodinných domoch so zastavanou plochou do 200 m ² , vrátane drobného chovu	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie (vrátane odstavných a parkovacích plôch, garáží pre rezidentov) - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu daného priestorovo-funkčného celku prechodné ubytovanie rekreantov – s kapacitou do 5 lôžok ihriská a oddychové plochy do výmery 500 m ²	bývanie v bytových domoch priemyselná výroba (vrátane výrobných služieb) skladovanie a logistika živočíšna výroba - veľkochov rekreačné zariadenia vyššieho významu technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu všetky ostatné druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, zvýšeným výskytom hľadavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

Regulácia funkčného využitia pre rekreačné územie R1, R2

V priestorovo-funkčnom celku R1 sa počíta so zachovaním a dobudovaním existujúceho športového areálu.

V priestorovo-funkčnom celku R2 sa počíta so zachovaním a dobudovaním rekreačného zariadenia (RZ Riečky).

Tab. Regulácia funkčného využitia pre rekreačné územie

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
R1	šport a rekreácia – športové ihriská a zariadenia pre rekreáciu a šport	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu daného priestorovo-funkčného celku občianske vybavenie – len zariadenia súvisiace s prípustným funkčným využívaním verejná a vyhradená zeleň – na podporu oddychových a rekreačných funkcií	bývanie výroba akéhokoľvek druhu skladovanie a logistika občianske vybavenie nesúvisiace s prípustným funkčným využívaním technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu
R2	rekreácia občianske vybavenie viazané na rekreáciu (maloobchod, služby, verejné stravovanie, kultúra, prechodné ubytovanie)	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu daného priestorovo-funkčného celku športové ihriská a zariadenia športu (vrátane prevádzkových objektov) verejná a vyhradená zeleň – na podporu oddychových a rekreačných funkcií	bývanie (okrem ubytovania zamestnancov a správcov) priemyselná výroba, skladovanie a logistika občianske vybavenie nesúvisiace s prípustným funkčným využívaním

Regulácia funkčného využitia pre územie bez zástavby K1, K2, K3

Priestorovo-funkčný celok K1 je zalesnený a využívaný pre účely lesného hospodárstva. Plní dôležité funkcie v rámci územného systému ekologickej stability. Socioekonomické aktivity sú prípustné len v minimálnom rozsahu.

Priestorovo-funkčný celok K2 tvorí sídelná zeleň - špeciálna zeleň cintorína.

Priestorovo-funkčný celok K3 je poľnohospodársky využívaný zväčša ako trvalé trávne porasty, s nelesnou drevinovou vegetáciou. Územie je vhodné na poľnohospodárske využitie, bez lokalizácie novej zástavby. Pre zvýšenie ekologickej stability sú potrebné ekostabilizačné opatrenia a dobudovanie prvkov ÚSES.

Tab.: Regulácia funkčného využitia pre územie bez zástavby

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
K1	lesné porasty, nelesná drevinová vegetácia	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len nevyhnutné vybavenie zariadenia a stavby pre účely lesného hospodárstva – senníky, horáreň, posedy a pod. doplnkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď.	výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb
K2	špeciálna zeleň	príslušné verejné technické vybavenie	všetky ostatné druhy

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
	(cintorín), vrátane objektov pohrebných a súvisiacich služieb	a verejné dopravné vybavenie – len nevyhnutné vybavenie	funkčného využívania
K3	poľnohospodárska pôda (trvalé trávne porasty, orná pôda, trvalé kultúry) nelesná drevinová vegetácia, lesné porasty	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len nevyhnutné vybavenie menšie (poľno)hospodárske objekty (napr. kompostovisko, senník) a pre pastevný chov hospodárskych zvierat - so zastavanou plochou do 50 m ² doplnkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď.	výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb

2.7 Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie

2.7.1 Návrh riešenia bývania

Bývanie je hlavnou funkciou v riešenom území. Bytový fond tvorí zväčša tradičná zástavba rodinných domov. Zastúpené sú aj viaceré bytové domy.

V obci je podľa SODB 2021 294 bytov, 286 domov, z toho 265 rodinných domov (t.j. 92,7% z domového fondu), 6 bytových domov.

Priemerná obložnosť bytu (počet obyvateľov na 1 byt) dosahuje hodnotu 4,38 (podľa SODB 2021) a výrazne prevyšuje priemer SR a priemer za okres Žarnovica. Od roku 2011 sa obložnosť extrémne zvýšila z úrovne 3,44 (vykazovaný počet obývaných a neobývaných bytov v SODB 2021 však môže byť nekorektný). Plošný štandard bytového fondu dosahuje priemerné hodnoty v rámci okresu.

Podiel neobývaných bytov predstavoval 32% (94 bytov podľa SODB 2021) z celkového počtu bytov a je podstatne vyšší ako okresný priemer. Od roku 2011 sa neobývanosť bytov výrazne zvýšila z úrovne 22,3%. Značná časť domov sa však využíva na rekreačné účely ako chalupy a nepredstavuje preto disponibilnú rezervu.

Tab.: Štruktúra bytového fondu

1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 obytných miestností	6+ obytných miestností	nezistené
29	60	112	45	25	13	10

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Tab.: Domy podľa obdobia výstavby

do r. 1945	1946 - 1980	1981 - 2000	2001 - 2010	2011 - 2015	Po r. 2016	nezistené
33	179	38	7	2	5	22

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Vzhľadom k veľmi vysokej obložnosti bytov možno v budúcnosti očakávať zvýšenie záujmu o novú bytovú výstavbu zo strany individuálnych stavebníkov. Tieto skutočnosti kladú značné nároky na riešenie obytnej funkcie. Ďalší nárast počtu obyvateľov obce je reálny len v prípade realizácie výstavby nových bytov.

Bolo preto nutné vymedziť nové plochy pre výstavbu, ako aj voľné prieluky v existujúcej zástavbe. Najväčšia nová rozvojová plocha č. 1 sa navrhuje vo výhodnej polohe vo vzťahu k ťažiskovému priestoru obce a k centrálnej zóne obce. Lokalita je už investične pripravená na výstavbu (pozemky sú rozparcelované a vybudované sú aj miestne cesty s inžinierskymi sieťami). Ďalšie rozvojové plochy č. 2 – 6 mimo zastavaného územia sa navrhujú v časti Horný Župkov, hlavne v lokalite Chalupovci, kde nedávno už začala výstavba rodinných domov. Značné kapacity pre intenzifikačnú zástavbu predstavujú voľné prieluky, resp. zvyškové plochy v zastavanom území obce (bez číselného označenia). Vo výhodnej polohe v zastavanom území obce a v rozšírení centrálnej zóny obce je v nadväznosti na existujúcu zástavbu bytových domov potenciál intenzifikačnej výstavby, s možnosťou výstavby bytových domov. Ďalšie prieluky, každá vhodná pre výstavbu cca jedného rodinného domu, sa nachádzajú pri ceste III/2523. Najviac voľných prieluk však bolo identifikovaných v zastavanom území časti Horný Župkov, pri ceste III/2524. Dve prieluky boli vytypované na stavebné využitie aj v časti Dolné Pecné.

Rozvojové plochy určené pre rozšírenie obytného územia boli rozdelené do dvoch etáp výstavby – I. etapa do r. 2035, II. etapa do r. 2040. Realizácia výstavby v rozvojových plôch sa predpokladá v I. etape, v prípade prieluk sa predpokladá presah aj do II. etapy.

Celková kapacita rozšírenia funkcie bývania predstavuje 78 bytových jednotiek. Počet bytových jednotiek v prieluke v centrálnej zóne obce však môže byť vyšší, nakoľko regulačné podmienky tu povoľujú aj výstavbu bytových domov. Predpokladá sa pokračovanie trendu znižovania obložnosti bytového fondu až na úroveň 2,5. Návrhový počet obyvateľov je vypočítaný ako súčet súčasného počtu bytov a navrhovaného počtu bytov násobený predpokladanou obložnosťou: $(310 + 78) \times 2,5 = 970$.

Prírastok bytového fondu na základe rozvojových zámerov a predpokladanej intenzifikácie zástavby v rámci zastavaného územia obce je sumarizovaný v nasledujúcej tabuľke:

Tab. Rekapitulácia prírastku bytového fondu

Lokalita / číslo rozvojovej plochy	Kapacita – počet bytových jednotiek	Etapa
1	28	I.
2	1	I.
3	3	I.
4	3	I.
5	5	I.
6	4	I.
prieluky I. (Dolný Župkov - ZÚO)	13	I.+II.
prieluky II. (Horný Župkov - ZÚO)	19	I.+II.
Prieluky III. (Dolné Pecné - ZÚO)	2	I.+II.
Spolu	78	

2.7.2 Návrh riešenia občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou

Občianska vybavenosť je čiastočne vybudovaná na úrovni základnej vybavenosti. Zariadenia občianskej vybavenosti sú lokalizované pri ceste III/2523.

Nekomerčnú občiansku vybavenosť reprezentuje základná škola s materskou školou, spoločenský dom s obecným úradom, rímskokatolícky kostol, cintorín s domom smútku. Cintorín nemá dostatočnú priestorovú rezervu pre pochovávanie, navrhuje sa preto jeho rozšírenie o rozvojovú plochu č. 7.

Základná škola je plnotriedna (pre 1-9. ročník) a navštevujú ju aj žiaci z okolitých obcí Kľakovskej doliny. Materská škola je jednotriedna. Sú situované v spoločnom areáli, ktorý zahŕňa aj školskú jedáleň, školský klub, ihrisko a telocvičňu. Kapacity vzdelávacích zariadení je potrebné koordinovať s rozširovaním obytného územia.

V obci nie sú žiadne zdravotnícke zariadenia ani zariadenia sociálnych služieb. Obyvatelia využívajú služby zdravotníckych zariadení v mestách Žarnovica a Nová Baňa; najbližšia nemocnica je v Žiari nad Hronom. Pre menšie zariadenie sociálnych služieb – stacionár pre seniorov je možné využiť pozemky vo vlastníctve obce - v objektoch v centrálnej zóne obce (vyznačené ako občianske vybavenie – stav).

Zo zariadení komerčnej občianskej vybavenosti je v obci pošta, maloobchodné predajne potravín (COOP Jednota, večierka), pohostinské (reštauračné) zariadenie. Širšie spektrum

zariadení maloobchodu a služieb je dostupné v Žiari nad Hronom a vo Zvolene. Rast počtu obyvateľov obce by mal generovať dopyt po službách a zariadeniach maloobchodu. Novú občiansku vybavenosť celoobecného významu je vhodné lokalizovať predovšetkým do centrálnej časti obce. Po dožití výrobnjej prevádzky v centrálnej zóne obce sa predpokladá jej konverzia na občianske vybavenie (prípadne polyfunkčnú budovu so zastúpením funkcie bývania).

Žiaduce je podporiť vznik drobných prevádzok obchodu a služieb aj v navrhovanej zástavbe. Presnú polohu prípadných nových zariadení občianskeho vybavenia nie je účelné záväzne stanoviť. Relatívne flexibilné regulačné podmienky, stanovené v záväznej časti, umožnia výstavbu istých druhov zariadení občianskeho vybavenia v obytnom území, vrátane jeho navrhovaného rozšírenia.

2.7.3 Návrh riešenia výroby

Poľnohospodársku výrobu v k.ú. Župkov realizujú samostatne hospodáriaci roľníci. V centrálnej časti obce (oproti obecnému úradu) sa nachádza areál pily. Počíta sa s ponechaním tohto areálu v danej polohe na dožitie, za podmienky eliminácie rušivých vplyvov na okolitú zástavbu.

Nové plochy pre výrobu nenavrhujeme. Regulačné podmienky, ktoré územný plán obce stanovuje pre navrhované rozvojové plochy a existujúcu zástavbu, umožňujú lokalizáciu drobných remeselno-výrobných prevádzok bez negatívnych a rušivých vplyvov aj v rámci obytného územia B1. Podmienkou je maximálna zastavaná plocha objektu 200 m².

Vo vidieckych obciach má tradične veľký význam drobných hospodárskych zvierat v prídomových hospodárstvach. Regulačné podmienky v obytnom území drobných povolojú v limitovanom rozsahu - len pre osobnú potrebu, pri dodržaní minimálnej vzdialenosti stavby pre drobných od obytnej budovy 15 m a za predpokladu, že to umožňujú veterinárne a hygienické predpisy. V centrálnej časti obce, osobitne v susedstve zariadení občianskeho vybavenia, nie je vhodné realizovať drobných.

2.7.4 Návrh riešenia rekreácie

Obec je z hľadiska rozvoja cestovného ruchu situovaná v atraktívnom prostredí. Vhodné je rozvíjať rekreačný potenciál obce, založený primárne na agroturistike, cykloturistike, chalupárskej rekreácii.

V centre obce sa nachádza rekreačné zariadenie Riečky (s celkovou kapacitou 29 lôžok), ktoré slúži na prechodné ubytovanie v chatkách a príslušná reštaurácia Koliba. V tradičnej

drevenici je obecné múzeum. Ubytovacie kapacity menšieho rozsahu (formou rodinných penziónov a ubytovania na súkromí) pripúšťajú aj regulatívy v obytnom území a zmiešanom území. Nie sú tu vyznačené pešie turistické chodníky ani vybudované samostatné cyklotrasy. Vyznačené sú cyklistické trasy po existujúcich cestách pre horské bicykle (Horné Hámre – Kľak, Ostrý Grúň – Píla, Župkov - spojka) a náučné chodníky Tetradymit a Po stopách železnice Kľakovskou dolinou.

Pre účely chalupárskej rekreácie sa využíva značná časť staršieho bytového fondu v obci a v rozptýlenom osídlení. V hospodárskych usadlostiach odporúčame rozvíjať agroturistiku.

Pre športové aktivity obyvateľov obce sa využívajú futbalové ihrisko, ihriská a telocvičňa v rámci ZŠ; sú tu tiež detské ihriská.

V obytnom území a jeho navrhovanom rozšírení je potrebné dobudovať oddychové priestranstvá s verejnou zeleňou, detskými ihriskami a športovými prvkami.

2.8 Vymedzenie zastavaného územia obce

Zastavané územie obce je vymedzené hranicou zastavaného územia obce stanovenou k 1. 1. 1990.

V súvislosti s návrhom rozvojových plôch vymedzuje územný plán obce Župkov zastavané územie obce tak, že bude zahŕňať:

- existujúce zastavané územie vymedzené súčasnou hranicou zastavaného územia obce
- skutočne zastavané územie obce (podľa navrhovanej hranice zastavaného územia obce)
- navrhované rozvojové plochy č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 (podľa navrhovanej hranice zastavaného územia obce)

Hranica zastavaného územia obce k 1.1.1990 a navrhovaná hranica zastavaného územia obce sú vyznačené v grafickej časti územného plánu obce Župkov.

2.9 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov

Ochranné pásma technického vybavenia

Z hľadiska ochrany trás (nadradeného) technického vybavenia územia je v zmysle príslušných právnych predpisov potrebné v riešenom území rešpektovať požiadavky na ochranné a bezpečnostné pásma existujúceho aj navrhovaného technického vybavenia:

- ochranné pásma vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (v zmysle § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov), vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
  - 400 kV – 25 m
  - 110 kV – 15 m
  - 22 kV – 10 m (pre vodiče bez izolácie)
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia (v zmysle § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla – 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
- ochranné pásmo elektrickej stanice (v zmysle § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov):
  - vonkajšieho vyhotovenia s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- ochranné pásmo plynovodu (v zmysle § 79 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm – 4 m
  - pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území mesta s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa – 1 m
- bezpečnostné pásmo plynovodu (v zmysle § 80 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzené vodorovnou

vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:

- pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území –10 m
- ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete (v zmysle zákona č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov)
- ochranné pásma vodovodu a kanalizácie (v zmysle zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov) – vymedzené zvislými plochami vedenými po oboch stranách potrubia vedenými od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti:
  - pri priemere potrubia do 500 mm vrátane – 1,8 m
  - nad priemerom potrubia 500 mm – 3,0 m

Ostatné ochranné pásma (ochranné pásma vodných tokov, cintorína, lesa)

V riešenom území je ďalej potrebné rešpektovať ochranné pásma:

- ochranné pásma vodných tokov (pobrežný pozemok) - 10 m od brehovej čiary resp. vzdušnej a návodnej päty hrádze obojstranne pri vodohospodársky významnom vodnom toku Klak a pri drobných vodných tokoch 5 m od brehovej čiary obojstranne, v zmysle § 49 zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. (vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102. V tomto území nie je možné umiestňovať vedenia a zariadenia technickej infraštruktúry, stavby trvalého charakteru vrátane pevného oplotenia a súvislú vzrastlú zeleň. Pobrežný pozemok sa stanovuje z dôvodu zabezpečenia prístupu mechanizácie správcu k údržbe koryta toku a z dôvodu povodňovej prevencie. Brehová čiara je priesečnica plochy tvoriacej breh s plochou príľahlého územia, resp. čiara určená hladinou vody, ktorá stačí pretekať korytom toku bez vylievania do príľahlého územia.
- ochranné pásma cintorína – 50 m od hranice pozemku pohrebiska (v zmysle VZN obce Župkov č. 2/2020)
- ochranné pásma lesa – 50 m od hranice lesného pozemku (v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov)

2.10 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami

Návrh riešenia záujmov obrany štátu

Vojenské objekty a podzemné inžinierske siete vojenskej správy nie sú v záujmovom priestore evidované a vojenská správa tu nemá žiadne územné požiadavky.

Návrh riešenia záujmov požiarnej ochrany

Ulice v zastavanom území v dolnej časti obce sú pokryté verejným vodovodom. Je tu hasičská zbrojnica s primeraným vybavením a funkčný dobrovoľný hasičský zbor. Požiarne stanice Hasičského a záchranného zboru MV SR sa nachádzajú v Novej Bani a v Žiari nad Hronom.

Nové odberné miesta na vodovodnej sieti sa navrhujú zriadiť aj v navrhovaných rozvojových plochách, v ďalších častiach obce a pri rekonštrukcii existujúcich vodovodov, v zmysle požiadaviek vyhlášky č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov a STN 92 0400 Požiarňa bezpečnosť stavieb. Zásobovanie vodou na hasenie požiarov a v súlade so zákonom č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov.

Pre zabezpečenie požadovanej dostupnosti z hľadiska výkonu požiarnych zásahov budú navrhované rozvojové plochy prístupné navrhovanými miestnymi cestami.

Riešenie záujmov požiarnej ochrany musí byť v súlade so zákonom č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov a s vyhláškou č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb.

Návrh riešenia záujmov ochrany pred povodňami

Zastavaným územím obce tečie potok Kľak. V mapách povodňového ohrozenia má zakreslené záplavové čiary. Pre elimináciu rizika záplav je žiaduce realizovať úpravu potoka Kľak, osobitne vo vzťahu k výstavbe v rozvojovej ploche č. 1 ako podmieňujúce opatrenie. Riešeným územím ďalej tečú jeho prítoky Župkovský potok, po okraji k.ú. Uhliarsky potok, ako aj ďalšie drobné vodné toky (Belanov, Pelko/Pecniarsky, Debnárov, Lavrov). Na drobných vodných tokoch nie je vysledované inundačné územie ani nie sú určené záplavové čiary.

Mimo zastavaného územia obce je potrebné realizovať opatrenia na spomalenie odvedenia povrchových vôd, vylúčiť významné zásahy do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich a realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku, bez zvýšenia odtoku a zhoršenia kvality vody v recipiente (podrobnejšie v kapitolách 2.13 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie a 2.12.2 Vodné hospodárstvo – odvádzanie

dažďových vôd). Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov tokov.

Revitalizácia, úpravy vodných tokov musia byť v súlade s STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“. V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami je nevyhnutné dodržiavať zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.

Všetky križovania miestnych ciest a inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť technicky riešené v zmysle s STN 73 6822 „Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a odsúhlasené správcom vodných tokov. Nové miestne cesty, križujúce vodné toky, nenavrhuje.

2.11 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení

Chránené územia

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne maloplošné ani veľkoplošné chránené územia prírody, chránené stromy ani chránené územia sústavy chránených území Natura 2000. V celom katastrálnom území platí 1. stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Žiadne nové územia sa nenavrhujú na vyhlásenie za chránené územia ani z územného plánu regiónu nevyplývajú pre riešené územie žiadne nové návrhy ochrany prírody a krajiny.

V rôznom stupni rozptýlenia sú na trvalých trávnych porastoch evidované biotopy Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), z biotopov národného významu je to Lk10 Vegetácia vysokých ostríc. V území sú evidované aj výskytové dáta niektorých druhov chránených živočíchov napr. z radu motýľov (*Lepidoptera*), druh modráčik krvavcový (*Maculinea telejus*); z radu netopierov (*Chiroptera*); z radu hadov (*Ophidia*). Z lesných biotopov sú to Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské, Ls2.2 Duhovo-hrabové lesy panónske (NATURA 2000: 9160* prioritný biotop), Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy (NATURA 2000: 9180* prioritný biotop) a Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (NATURA 2000: 9130). Cez územie preteká vodný tok Kľak, ktorý tvorí regionálny hydrický biokoridor a zároveň je aj biotopom raka riečneho (*Astacus astacus*).

Územný systém ekologickej stability

Katastrálne územie obce Župkov sa v rámci okresu Žarnovica vyznačuje nadpriemernou ekologickou stabilitou. Podľa www.beiss.sk priestor ekologicky stabilný tvorí 36,6%

územia, priestor ekologicky stredne stabilný 58,5% a zvyšok pripadá na priestor ekologicky nestabilný.

Štrukturálnymi prvkami ÚSES sú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky. Prvky nadregionálneho ÚSES boli charakterizované v Genereli nadregionálneho ÚSES SR. V nadväznosti na tento dokument boli vypracované Regionálne územné systémy ekologickej stability (RÚSES) pre všetky okresy Slovenska, vrátane pôvodného RÚSES okresu Žiar nad Hronom (1994). Návrh týchto prvkov bol premietnutý do ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov. V roku 2020 bol spracovaný nový RÚSES okresu Žarnovica, ktorý ešte nebol schválený.

Základným prvkom ÚSES je biocentrum. Ide o kompaktné a ekologicky súvislé územie, ktoré je hostiteľom prirodzených alebo prírode blízkych spoločenstiev voľne žijúcich druhov rastlín a divožijúcich druhov živočíchov. Podmienkou je, aby dané územie poskytovalo trvalé podmienky pre výživu, úkryt a rozmnožovanie živých organizmov a udržiavanie primeraného genetického zdravia svojich populácií.

Podľa VÚC Banskobystrický kraj a RÚSES okresu Žiar nad Hronom do riešeného územia nezasahujú žiadne biocentrá. Podľa nového RÚSES okresu Žarnovica do riešeného územia zo severu zasahuje biocentrum regionálneho významu:

- **RBC 2 Markov vrch** – biocentrum s výmerou 1038,36 ha tvorí komplex lesných a lúčnych porastov. Z južnej strany sa priamo nadväzuje na NRBC 1. V lesoch sa v najcennejších častiach vyskytuje najmä buk lesný, brest horský, jaseň štíhly, javor horský a lipa malolistá. V mladších porastoch buk lesný, smrekovec opadavý, jedľa biela, smrek obyčajný, javor horský. Vek porastov aj nad 110 rokov. Zoznam biotopov, ktoré sú predmetom ochrany: Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy (9180), Ls5.1 Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130). Navrhujú sa manažmentové opatrenia (z toho prvé 4 pre biotop Ls4, ostatné pre biotop Ls5.1):
  - prirodzene vzniknuté štrukturálne prvky (hlavne pôsobením prírodných činiteľov), ktoré zákonite nie sú limitované výmerou, tvoria doplnok do heterogénnej mozaikovej textúry. Pre stav lesného biotopu (napr. z hľadiska ekologického, vodohospodárskeho a prírodoochrannárskeho), je žiadúce ponechávanie všetkej drevnej hmoty postihnutej disturbanciou na prirodzený rozklad, teda aj tieto lokality sú ponechané v bezzásahovom režime
  - porasty s vystupujúcou materskou horninou, ktoré sa nachádzajú v kategórii hospodárskych lesov, prekategORIZOVAŤ DO OCHRANNÝCH LEŠOV
  - ochranné lesy ponechať na samovývoj (bezzásah)
  - v blízkosti vodných tokov (na výšku porastu) a v pramenných oblastiach, napr. záveroch dolín uplatniť bezzásahový režim
  - prekategORIZOVAŤ najzachovalejšie lesné porasty z hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia alebo ochranné lesy

- vyčleniť časť porastov v území európskeho významu ktoré budú ponechané na samovývoj
- tam, kde to je možné, uplatňovať prírode blízke hospodárenie (jemnejšie ťažbové zásahy oproti bežnému obhospodarovaniu)
- pokúsiť sa zachovať trvalosť lesa (účelový výber)
- pri obnove lesa používať biotopovo a stanovištne vhodné dreviny (najlepšie pôvodný genofond) a tým postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov
- existujúce mŕtve drevo nevyužívať - nespracovávať samovýrobou na palivové drevo
- odstraňovať z porastov invázne a nepôvodné dreviny, dreviny mimo svojho prirodzeného rozšírenia (okrem prirodzene klimaticky migrujúce pôvodné dreviny) alebo pri ich neprirodzenom, ekologicky neoptimálnom (vyššom) zastúpení v porastových zmesiach na pôvodných stanovištiach, kde sa pôvodne vyskytovali len ako porastová prímes
- prekategorizovať najzachovalejšie lesné porasty z hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia alebo ochranné lesy
- vyčleniť časť porastov v území európskeho významu ktoré budú ponechané na samovývoj
- tam kde to je možné uplatňovať prírode blízke hospodárenie pokúsiť sa zachovať trvalosť lesa (účelový výber)
- pri obnove lesa používať biotopovo a stanovištne vhodné dreviny (najlepšie pôvodný genofond) a tým postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov
- vo vytypovaných porastoch ponechávať stromy na dožitie, dutinové a hniezdne stromy a aspoň minimum mŕtveho dreva
- existujúce mŕtve drevo nevyužívať - nespracovávať samovýrobou na palivové drevo (okrem porastov so 100% zastúpením agáta bieleho)
- minimalizovať používanie chemických látok
- pravidelnou kontrolou a údržbou lesných ciest zamedziť vodnej erózii počas privalových dažďov
- na vhodných miestach (spodné časti dolín, strmšie svahy) vybudovať suché poldre na záchyt zrážkovej vody ktoré budú slúžiť ako bahniská a zdroj vody pre zver

Podľa návrhu MÚSES pre účely PPÚ sa biocentrá miestneho významu nenavrhovali.

Biokoridor predstavuje ekologicky hodnotný krajinný segment, ktorý na rozdiel od biocentra nemusí mať kompaktný tvar. Základnou funkciou biokoridoru je umožňovať

migráciu živých organizmov medzi biocentrami, resp. ich šírenie z biocentier s ich nadpočetným výskytom do iných biocentier, kde je ich prítomnosť žiaduca.

Z nového RÚSES okresu Žarnovica bol prevzatý návrh biokoridorov regionálneho významu:

- **RBk 4 Potok Kľak** – os hydricko-terestrického biokoridoru tvorí vodný tok Kľak a jeho niva s brehovými porastmi, ktoré majú typickú trojposchodovú štruktúru, sú obojstranne dobre vyvinuté s prevahou prirodzených floristických prvkov. Šírka biokoridoru je 11 - 160 m, dĺžka 1,9 km. Funkčnosť biokoridoru je v riešenom území čiastočne obmedzená prechodom zastavaným územím obce, čo predstavuje stresový faktor. Vodný tok s brehovými porastmi je potrebné zachovať bez zásahu a ponechať prirodzenému vývinu. Biokoridor prepája NRbC 1 Vtáčnik a NRbK1 Hron. Vo VÚC Banskobystrický kraj je pod označením RBk 12/12 Vodný tok Kľak. Navrhujú sa nasledovné manažmentové opatrenia:
  - monitorovať invázne druhy
  - pri ohrozených častiach vysadiť sprievodnú brehovú zeleň o vhodné druhy (vrby, jelše)
  - neodstraňovať brehovú vegetáciu, len invázne rastliny
- **RBk 8 Čierny vrch – Hron** – terestrický biokoridor má v časti 8-1 s dĺžkou 5,3 km šírku 259 m – 2200 m. Časť 8- 1 prechádza zo severu od RbC 2 Markov vrch ku RbC 6 Hradská dolina a časť 8- 2 vychádza z RbC 6 a nadväzuje na NRbK 2 Hron. Prechádza nelesnými aj zalesnenými časťami územia. Navrhujú sa nasledovné manažmentové opatrenia:
  - uplatňovať prírode blízke hospodárenie v lesoch – vylúčenie holorubov,
  - vytvárať podmienky pre usmernené turistické a rekreačné využívanie územia,
  - zabrániť ruderalizácii
  - obmedziť oplocovanie pozemkov vo voľnej krajine a na okrajoch sídiel mimo záhrad, kvôli priechodnosti krajiny
  - maximálne využívať prirodzenú obnovu lesa,
  - obmedziť homogenizáciu krajiny sceľovaním pozemkov,
  - minimalizovať dopady rozširujúcej sa urbanizácie v bezprostrednej blízkosti prvkov RÚSES, regulovať existujúce aktivity (bývanie, infraštruktúra, rekreácia, výroba).

V tangenciálnej polohe s južným okrajom riešeného územia, medzi obcami Župkov a Horné Hámre sa v ÚPN VÚC počítalo s potenciálnym terestrickým biokoridorom regionálneho významu RBk 13/11 Koložiar – Obrázok, prechádzajúcim úpäťm a hrebeňom Vtáčnika. V novom RÚSES okresu Žarnovica bol namiesto toho navrhnutý terestrický biokoridor RBk6 Žiar - Hodrušská hornatina, ktorý je vedený západne od riešeného územia.

Biokoridor miestneho významu musí mať šírku najmenej 15 m. Pre vytvorenie funkčnej kostry územného systému ekologickej stability sa v súlade s návrhom MÚSES pre účely PPÚ navrhujú nasledovné biokoridory miestneho významu:

- **MBk1 Pecniansky potok** – biokoridor tvorí vodný tok s priľahlými brehovými porastmi prameniáci v lesnom komplexe a prechádzajúci poľnohospodárskou krajinou. Brehové porasty majú dobre vyvinutú trojposchodovú štruktúru (drevinnú, krovinnú a bylennú etáž). Z drevín najväčšiu pokryvnosť dosahuje vrba krehká (*Salix fragilis*) a jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*). Ide o funkčný vodný biokoridor, na ktorý sa napájajú líniové interakčné prvky - Ipl 2 Mádlovci a Ipl 12 Úboč. Čiastočne je narušený výskytom agátu bieleho (*Robinia pseudoacacia*), ktorý je inváznym druhom. Biokoridor je potrebné zachovať bez zásahu do brehových porastov a ponechať prirodzenému vývoju. Nevyhnutné je dôsledne sledovať výskyt invázných druhov, aby nedochádzalo k jeho ďalšiemu šíreniu. V prípade zistenia ďalších invázných druhov, je potrebná ich okamžitá likvidácia.
- **MBk2 Župkovský potok** – je funkčný vodný biokoridor, ktorý sleduje Župkovský potok a vlieva sa do Kľakovského potoka, ktorý je regionálnym biokoridorom. Brehové porasty sú zachovalé, majú trojetážovú štruktúru (drevinnú, krovinnú a bylennú etáž). Dreviny sú zastúpené najmä jelšou lepkavou (*Alnus glutinosa*) a vrbou krehkou (*Salix fragilis*), primiešaný je buk lesný (*Fagus sylvatica*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), jablň planá (*Malus sylvestris*), hruška planá (*Pyrus pyraeaster*), javor poľný (*Acer campestre*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*), agát biely (*Robinia pseudoacacia*) – inváznym druh. Biokoridor spája líniové interakčné prvky Ipl 6 Rovienky, Ipl 7 Oslanovci, Ipl 8 Šulovci, Ipl 9 Dolný jarok, Ipl 13 Nad Holiovcami a MBk3 Belanová dolina s regionálnym biokoridorom Kľakovský potok. Biokoridor je významný pre zachovanie a šírenie vodných a pri vode žijúcich druhov. Biokoridor je potrebné zachovať bez zásahu do brehových porastov a ponechať prirodzenému vývoju. Potrebné je dôsledne sledovať výskyt invázných druhov a zabezpečiť ich okamžitú likvidáciu.
- **MBk3 Belanová dolina** – funkčný vodný biokoridor, prechádzajúci poľnohospodárskou krajinou. Fyziognómiu biokoridoru udáva vrba krehká (*Salix fragilis*), ktorá dosahuje najväčšiu pokryvnosť. Z ostatných drevín sa tu vyskytuje jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), čerešňa vtáčica (*Cerasus avium*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), invázna drevina - agát biely (*Robinia pseudoacacia*). Biokoridor spája Ipl 10 Na vršku a Ipl 11 Valentovci s NBk2 Župkovský potok s regionálnym biokoridorom Kľakovský potok. Biokoridor je potrebné zachovať bez zásahu do brehových porastov a ponechať prirodzenému vývoju. Potrebné je dôsledne sledovať výskyt invázných druhov.

V novom RÚSES okrese Žarnovica je ďalej definovaná genofondová lokalita GL7 Horné Pecne s výmerou 0,48 ha. Lokalita je každoročne kosená, stredná časť je vlhkejšia, preteká ňou voda z prameňa, ktorá vytvára malý potôčik. Výskyt biotopov európskeho a národného

významu: Ra 3 Prechodné rašeliniská a trasoviská (7140), Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (6430). Vyskytuje sa tu mimoriadne bohatá populácia druhu národného významu vstavačovec laponský (*Dactylorhiza lapponica*), veľký počet kvitnúcich jedincov. V okrajových, suchších častiach, sa vyskytuje populácia druhu národného významu vstavač obyčajný (*Orchis morio*), ktorá má veľkosť niekoľko desiatok jedincov. Časť, pôvodne väčšej, kosenej lokality, sa už vyše 10 rokov nekosí. Na nej prebieha sekundárna sukcesia smerom k vysokobylinnému spoločenstvu s vrúbami. Navrhujú sa nasledovné manažmentové opatrenia (z toho prvých 5 pre biotop Lk5, ostatné pre biotop Ra3):

- postačujúce kosenie raz za 3 až 5 rokov v termíne od začiatku júla, s následným odstránením pokosenej biomasy. Kosba by mala byť realizovaná ľahkou mechanizáciou (napr. krovinozom), aby nedochádzalo k utláčaniu podkladu,
- ako alternatívny manažment možné využiť aj mulčovanie v intervale raz za 5 rokov,
- odstraňovanie náletových drevín na lokalitách v jesenných až zimných mesiacoch s následným odstránením biomasy,
- odstraňovanie invázných a nepôvodných invázne sa správajúcich druhov rastlín, spôsobom vhodným pre dané druhy,
- zabránenie hnojeniu, pastve, ich rozorávaniu, úpravám vodného režimu a likvidácii lokalít výstavbou.
- zabránenie narúšaniu vodného režimu lokality (jej odvodňovaniu a melioračným zásahom priamo na lokalite alebo v jej okolí),
- zabránenie eutrofizácie lokalít udržiavaním min. 500 m ochranného pásma v okolí bez hnojenia (s cieľom eliminácie splachu hnojív z okolitých plôch),
- na lokalitách zarastajúcich sukcesnými drevinami v intervale raz za 3 roky odstránenie - v jesenných alebo zimných mesiacoch - náletových drevín. Vyrúbané dreviny potrebné z lokality odstrániť.

Interakčný prvok má nižšiu ekologickú hodnotu ako biocentrum alebo biokoridor. Jeho účelom v kultúrnej krajine je tlmiť negatívne ekologické pôsobenie devastáčnych činiteľov na ekologicky hodnotnejšie krajinné segmenty a na druhej strane prenášať ekologickú kvalitu z biocentier do okolitej krajiny s nižšou ekologickou stabilitou, resp. narušenej antropogénnou činnosťou.

Pre plnenie uvedených funkcií sú navrhované interakčné prvky prevažne líniového charakteru:

- Ipl1 Mláka - vodný tok prechádzajúci úvalinou v lesnom poraste a nelesná stromová a krovinná vegetácia
- Ipl2 Mádlovci - drevinno-krovinový porast lemujúci vodný tok
- Ipl3 Koniarka - drevinno-krovinový porast lemujúci vodný tok, obkolesený zarastajúcimi lúkami a pasienkami

- Ipl4 Palč - drevinno-krovinový porast v kontakte s intenzívne využívanými lúkami a pasienkami
- Ipl5 Barineje vršok - drevinno-krovinový porast medzi zarastajúcimi pasienkami, ktorý lemuje bezmenný tok
- Ipl6 Rovieňky - drevinno-krovinový porast medzi zarastajúcimi pasienkami, ktorý lemuje bezmenný tok
- Ipl7 Oslanovci - drevinno-krovinový porast tvorený najmä hrabom obyčajným (*Carpinus betulus*), dubom žltkastým (*Quercus dalechampii*), dubom mnohoplodým (*Quercus polycarpa*), brezou previsnutou (*Betula pendula*), slivkou trnkovou (*Prunus spinosa*), svíbom krvavým (*Swida sanguinea*)
- Ipl8 Šulovci - drevinno-krovinový porast lemujúci vodný tok
- Ipl9 Dolný jarok - drevinno-krovinový porast lemujúci tok Dolný jarok
- Ipl10 Na vršku - drevinno-krovinový porast lemujúci bezmenný ľavostranný prítok vlievajúci sa do MBk3
- Ipl11 Valentovci - drevinno-krovinový porast lemujúci vodný tok
- Ipl12 Úboč - občasný tok s porastmi vrby krehkej (*Salix fragilis*) a jelše lepkavej (*Alnus glutinosa*)
- Ipl13 Nad Holiovcami - drevinno-krovinový porast medzi obhospodarovanými lúkami

Ekostabilizačné opatrenia

Ekologickú stabilitu v poľnohospodárskej krajine možno podporiť predovšetkým systémom opatrení na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity. Hlavne na poľnohospodárskej pôde zabezpečujú celoplošné pôsobenie ÚSES. Ak by neboli implementované, môže dôjsť k ohrozeniu prírodných zdrojov a následne až k situácii, že navrhované prvky kostry ÚSES (biocentrá, biokoridory, interakčné prvky) nebudú v dostatočnej miere plniť im prisudzované ekologické funkcie.

Opatrenia s daným účelom sú uvedené v návrhu jednotlivých prvkov MÚSES. Na zabezpečenie biodiverzity ekosystémov je potrebné:

- optimalizovať drevinovú skladbu a preferovať pôvodné dreviny, v súlade s potenciálnou prirodzenou vegetáciou v danom území
- zvýšiť druhovú diverzitu lesných porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a zabrániť jej ďalšej monokulturalizácii
- zachovať a revitalizovať nárazníkové pásy brehových porastov pozdĺž vodných tokov
- pred výstavbou v rozptýlenom osídlení preveriť výskyt chránených biotopov európskeho a národného významu, ako aj chránených druhov rastlín

- zabrániť šíreniu a zabezpečiť odstraňovanie nepôvodných druhov a invázných druhov rastlín ohrozujúcich biologickú diverzitu v súlade s platnou legislatívou
- zachovať a revitalizovať meandre vodných tokov, za účelom zvýšenia inundačnej a retenčnej kapacity tokov a tradičných krajinárskych štruktúr
- obmedziť holorubný spôsob ťažby v biokoridoroch, biocentrách a plochách interakčných prvkov
- obnoviť extenzívne využívanie zarastajúcich lúk a pasienkov s ich kosením a vypásaním až po ich okraj
- zachovať biodiverzitu lúčnych ekosystémov a obmedziť sukcesný proces (zarastanie náletovými drevinami)

Na zabezpečenie ekologickej stability je potrebné:

- dobudovať prvky územného systému ekologickej stability (biokoridory, biocentrá)
- obmedziť socioekonomické činnosti v lokalitách tvoriacich prvky územného systému ekologickej stability
- funkčnosť prvkov ÚSES zabezpečiť rešpektovaním ich ochrany pred zástavbou – nezasahovať do ich plochy bariérovými prvkami, oploteniami, stavbami
- dodržať minimálnu šírku regionálneho biokoridoru 40 m a minimálnu šírku miestneho biokoridoru 20 m

V novom RÚSES okrese Žarnovica sa ďalej pre riešené územie navrhujú nasledovné ekostabilizačné a hydroekologické opatrenia:

- E16- na mieste vyťažených nepôvodných monokultúr smreka obnovovať listnatý alebo zmiešaný les s ponechaním a podporou prirodzeného zmladenia, nevysádzať monodominantné porasty
- E19- stabilizovať zosuvné územia a zabezpečiť monitoring
- H7 - reguláciu vodných tokov a protipovodňové opatrenia realizovať ekologicky prijateľnými formami, v maximálnej miere zachovať prirodzenú konfiguráciu terénu a zastúpenie brehových porastov a v prípade potreby zabezpečiť ich doplnenie

2.12 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia

2.12.1 Verejné dopravné vybavenie

Širšie dopravné vzťahy a nadradená dopravná infraštruktúra

Riešeným územím prechádza cesta III/2523 Horné Hámre – Župkov – Kľak a cesta III/2524 do Horného Župkova. V sčítaní dopravy na uvedených cestách nebolo zisťované dopravné zaťaženie. Najbližšie napojenie na rýchlostnú cestu R1 je v Žarnovici.

Na základe TP070 pre prognózovanie výhľadových intenzít na cestnej sieti do roku 2040 sa v Banskobystrickom kraji predpokladá do konca návrhového obdobia územného plánu obce (t.j. do roku 2040) zvýšenie intenzít dopravy oproti roku 2010 podľa nasledovných koeficientov:

- na cestách III. triedy pre ľahké vozidlá: koeficient 1,50
- na cestách III. triedy pre ťažké vozidlá: koeficient 1,44

Potrebné je rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie ciest III. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 8,5(8,0)/50 a vo funkčnej triede B3 a v kategórii C 7,5/70 mimo zastavaného územia.

Zariadenia a líniové stavby iných druhov dopravy sa v území nenachádzajú. Najbližšia železničná stanica je v Žarnovici, na trati č. 121 Palárikovo – Hronská Dúbrava, zabezpečujúcej spojenie s Bratislavou a Zvolenom. Najbližšie letisko, zaradené do kategórie medzinárodných letísk, je na Sliači.

Navrhované riešenie je v súlade s koncepčnými dokumentmi a stratégiami celoštátneho významu v oblasti dopravy, ktoré je potrebné rešpektovať aj v následnej fáze projektovej prípravy a výstavby (Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike, Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030, Rozvojový program priorít verejných prác a i.).

Miestne cesty

Kostru dopravnej siete obce Župkov a os zastavaného územia tvoria cesty III. triedy, na ktoré sa napájajú miestne cesty. Ide zväčša o cesty najnižšej funkčnej triedy, ktoré je možné klasifikovať ako upokojené cesty a zjazdové chodníky funkčnej triedy D1. Miestne cesty v obci sú spevnené, prevažne asfaltové. Rozptýlené osídlenie je sprístupnené sieťou účelových ciest, zväčša spevnených. Nárokom na dopravnú obsluhu zastavaného územia v zásade vyhovujú, niektoré miestne cesty však majú nevyhovujúce technické parametre – narušený povrchový kryt alebo nevhodné šírkové usporiadanie.

Existujúce miestne cesty funkčnej triedy C3 sa dobudujú, resp. upravia v kategóriách MOK 6,5/30, prípadne MOK 6(7)/30. To predpokladá rekonštrukciu a šírkové úpravy

nevyhovujúcich úsekov miestnych ciest. Ostatné cesty funkčnej triedy D1 budú prebudované tak, ako to umožňujú priestorové pomery.

V rozvojovej ploche č. 1 je už vybudovaná miestna cesta funkčnej triedy C3, kategórie MO 6,5/30, s kratšími výbežkami upokojených ciest v celkovej dĺžke cca 342 m. Navrhuje sa preto len jeden úsek upokojenej cesty funkčnej triedy D1. Ostatné navrhované rozvojové plochy a prieluky sú dopravne prístupné z existujúcich ciest.

Na ukončení navrhovaných i existujúcich slepých ciest s dĺžkou nad 100 m, ktoré nie je možné zokruhovať, je potrebné vybudovať obrátiská.

Tab. Celkový prehľad navrhovaných ciest podľa funkčných tried pre nové rozvojové plochy

Poloha (č. obsluhovanej rozvojovej plochy)	Funkčná trieda - kategória	Dĺžka cesty v m
1	D1 – MOU	127

Poľnohospodárske a lesné pozemky v katastrálnom území, ako aj rozptýlené osídlenie, sú sprístupnené poľnými a lesnými cestami. Hlavné poľné a lesné cesty a cesty sprístupňujúce rozptýlené osídlenie navrhujeme rekonštruovať v parametroch P(6)4,5/30 (podľa ON 736118) s výhybňami a so spevneným povrchom, ostatné v parametroch P3,5(3,0)/30.

Statická doprava

Verejné plochy statickej dopravy sa nachádzajú v ťažiskových priestoroch pri zariadeniach občianskej vybavenosti (väčšie parkovisko je pri obecnom úrade) a pri bytových domoch. Pre odstavovanie motorových vozidiel sa ďalej využívajú pridružené priestory ciest - zatravnené krajnice. Odstavné plochy pre rodinné domy sú zabezpečované na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách.

S týmto riešením sa počíta aj v navrhovanej obytnej zástavbe. Na pozemku každého rodinného domu musí byť zabezpečená možnosť odstavenia minimálne dvoch osobných vozidiel v zmysle ustanovení STN 73 6110/Z2.

Parkoviská bude ďalej potrebné budovať pre potreby prípadných nových zariadení občianskej vybavenosti. Ich lokalizácia sa predpokladá v centrálnej zóne obce. Takto vzniknuté nároky na statickú dopravu je potrebné riešiť v zmysle požiadaviek STN 73 6110/Z2 pre výhľadový stupeň automobilizácie 1:2,5.

Nemotorová doprava

Chodníky sú vybudované len na kratšom úseku pozdĺž cesty III/2523 zastavaným územím obce, inde chýbajú. Pozdĺž miestnych ciest chodníky taktiež nie sú vybudované.

Chodník pre chodcov by bolo žiaduce dobudovať na celom prieťahu cesty III/2523 zastavaným územím obce (podľa priestorových možností). Chodník je vhodné vybudovať aj pri významnejších miestnych cestách. Vybudujú sa ako aspoň jednostranné chodníky so

šírkou min. 1,5 m, v súlade s STN 73 6110. V uliciach s navrhovanými upokojenými cestami (zjazdými chodníkmi) nie je segregácia dopravy nevyhnutná.

Cyklistické chodníky tiež nie sú vybudované. Cyklotrasy sú vyznačené cykloturistickým značením na ceste III. triedy a na lesných cestách. Cyklistické trasy je potrebné riešiť v zmysle STN 73 6110 a pri ceste III/2523 optimálne ako samostatný cyklistický chodník.

Osobná hromadná doprava

Verejná hromadná doprava je realizovaná výlučne autobusovou dopravou. Celkovo možno spojenie verejnou dopravou hodnotiť ako vyhovujúce. V pracovných dňoch zabezpečuje priame spojenie do okresného mesta 15 párov spojov. Spoje S.A.D. Zvolen a.s. premávajú na linkách Hodruša-Hámre, Sandrik – Žarnovica – Veľké Pole/Župkov, Pecné – Kľak, Žiar nad Hronom – Župkov – Kľak, Žarnovica - Župkov – Kľak, Nová Baňa, žel. st.

V obci je deväť autobusových zastávok. Zastávky nemajú vybudované zastávkové pruhy. Podľa priestorových možností odporúčame dobudovanie zastávkových pruhov pri ceste III/2523. Vzhľadom na rozsah súvisle urbanizovaného územia a jeho navrhovaného rozšírenia je požiadavka dostupnosti zastávok do vzdialenosti 500 m splnená. Nové zastávky nenavrhujeme. Podľa plánu udržateľnej mobility Banskobystrického samosprávneho kraja sa v obci Župkov predpokladá prestupový bod verejnej dopravy najnižšej kategórie E.

Dopady dopravy a ich eliminácia

Interakcia dopravy so zastavaným územím sa hodnotí kritériami kvality vzájomných ovplyvňovaní, ktoré predstavujú najmä hygienické dopady (hluk, imisie), bezpečnosť verejného dopravného priestoru a jeho estetický obraz.

Výlučne zastavaným územím obce Župkov prechádzajú cesty III. triedy. Ochranné pásmo cesty podľa zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov sa tu preto neuplatňuje.

Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku určuje vyhláška č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov, pričom limity pre prípustné hodnoty hluku v životnom prostredí z akejkoľvek činnosti (doprava, priemysel, stavby, výroba, šport) nemôžu byť prekročené. Vzhľadom k minimálnym intenzitám dopravy na cestách III. triedy nie je zastavané územie obce nadmerne zaťažované negatívnymi vplyvmi dopravy.

2.12.2 Vodné hospodárstvo

Zásobovanie pitnou vodou

Stav zásobovania pitnou vodou

Obec Župkov má len čiastočne vybudovaný verejný vodovod, ktorý je napojený na Žarnovický skupinový vodovod (ŽSV). Žarnovický skupinový vodovod sa začal budovať v roku 1963 ako vodovod pre mesto Žarnovica a okolité obce. Neskôr bol vodovod rozšírený, vrátane obcí Župkov a Hradičovo. Skupinový vodovod využíva viaceré vodné zdroje – v danej časti Hradičovo / Ostrý Grúň (Pod horárňou, Vyše skladu, Sklad Kollárová, Pod Bucovkou, Pri ceste, Za potokom). Potrubie ŽSV je vedené popri toku Kľak, prevažne po jeho ľavom brehu, t.j. už v k.ú. Hradičovo; do k.ú. Župkov vstupuje poviše rekreačného zariadenia Riečky. Bod napojenia miestneho vodovodu na ŽSV je pri školskom areáli. Odtiaľ je ŽSV vedený pozdĺž cesty III/2523 do k.ú. Horné Hámre. Ťažisková (dolná) časť obce je napojená na verejný vodovod v správe Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti, a.s. a vodovod v časti Horný Župkov je v správe obce. Potrubia skupinového vodovodu sú z rúr LT DN 150 – 200. Tlakové pásmo priameho napojenia časti Dolný Župkov na ŽSV je tvorené regulačným ventilom s max. hodnotou hydrostatického tlaku rovnajúceho sa kúte hladiny vody prerušovacej komory (PK) 341,70 m.n.m. Potrubia miestneho vodovodu sú z rúr DN 63 - 110 a z rôznych materiálov – PVC, PE, HDPE, LT. Sú vedené zväčša v krajniciach ciest a zelených pásach. Rozptýlené osídlenie je pitnou vodou zásobované individuálne, z vlastných vodných zdrojov alebo súkromných vodovodov. Z verejného vodovodu je zásobovaných 18,5% domov (podľa SODB 2021).

Výpočet potreby vody

Vo výpočte potreby vody sa uvažuje s potrebou vody pre bytový fond, občiansku vybavenosť a rekreáciu. Výpočet je prevedený v zmysle vyhlášky č. 684/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a kanalizácií.

Súčasný počet obyvateľov: 861

Výpočet priemernej dennej potreby vody Q_p

- Bývanie: $861 \times 135 \text{ l/osoba/deň} = 116\,235 \text{ l/deň} = 1,345 \text{ l/s}$
- Základná občianska vybavenosť: $861 \times 15 \text{ l/osoba/deň} = 12\,915 \text{ l/deň} = 0,149 \text{ l/s}$
- Rekreácia: $29 \times 150 \text{ l/lôžko/deň} = 4\,350 \text{ l/deň} = 0,050 \text{ l/s}$
- Priemerná potreba vody spolu: $133\,500 \text{ l/deň} = 1,545 \text{ l/s}$

Výpočet maximálnej dennej potreby vody Q_m

- $Q_m = Q_p \times k_d$ ($k_d = 2,0$ - súčiniteľ dennej nerovnomernosti)
- $Q_m = 133\,500 \times 2,0 = 267\,000 \text{ l/deň} = 3,090 \text{ l/s}$

Výpočet maximálnej hodinovej potreby vody Q_h

- $Q_h = Q_m \times k_d$ ($k_d = 1,8$ – súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti)
- $Q_h = 267\ 000 \times 1,8 = 480\ 600$ l/deň = 5,563 l/s

Výpočet ročnej potreby vody Q_r

- $Q_r = Q_p \times 365$
- $Q_r = 133\ 500 \times 365 = 48\ 427\ 500$ l = 48 428 m³

Predpokladaný počet obyvateľov na konci návrhového obdobia: 970

Výpočet priemernej návrhovej dennej potreby vody Q_{pn}

- Bývanie: 970 x 135 l/osoba/deň = 130 950 l/deň = 1,516 l/s
- Základná občianska vybavenosť: 970 x 15 l/osoba/deň = 14 550 l/deň = 0,168 l/s
- Rekreácia: 29 x 150 l/lôžko/deň = 4 350 l/deň = 0,050 l/s
- Priemerná potreba vody spolu: 149 850 l/deň = 1,734 l/s

Výpočet maximálnej návrhovej dennej potreby vody Q_{mn}

- $Q_{mn} = Q_{pn} \times k_d$ ($k_d = 2,0$ - súčiniteľ dennej nerovnomernosti)
- $Q_{mn} = 149\ 850 \times 2,0 = 299\ 700$ l/deň = 3,469 l/s

Výpočet maximálnej návrhovej hodinovej potreby vody Q_{hn}

- $Q_{hn} = Q_m \times k_d$ ($k_d = 1,8$ – súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti)
- $Q_{hn} = 299\ 700 \times 1,8 = 539\ 460$ l/deň = 6,244 l/s

Výpočet ročnej návrhovej potreby vody Q_{rn}

- $Q_{rn} = Q_{pn} \times 365$
- $Q_{rn} = 149\ 850 \times 365 = 54\ 695\ 250$ l = 54 695 m³

Tab.: Rekapitulácia potreby vody

	Súčasná potreba vody	Návrh. potreba vody
Ročná potreba vody (m ³ /r)	48 428	54 695
Priemerná potreba vody Q_p (l/s)	1,545	1,734
Max. denná potreba vody Q_m (l/s)	3,090	3,469
Max. hodinová potreba vody Q_h (l/s)	5,563	6,244

Návrh zásobovania pitnou vodou

Zásobovanie navrhovanej zástavby pitnou vodou sa rieši napojením na existujúce rozvody pitnej vody v obci, predĺžením existujúcej rozvodnej siete. Na verejný vodovod je potrebné

napojiť aj existujúcu zástavbu súvisle urbanizovaného územia, ktorá nie je pokrytá z existujúcich rozvodov. Vodovodná sieť je navrhnutá tak, že je v maximálnej miere zokruhovaná. Cieľom je zabezpečenie spoľahlivosti dodávok pitnej vody. Podmienkou zabezpečenia zásobovania pitnou vodou v rozvojovej ploche č. 1 je vybudovanie akumuláčnej kapacity – vodojemu s kapacitou 2x80 m³. Vodojem sa navrhuje na pozemku vo vlastníctve obce na kóte 350 m n.m. Pre samotnú rozvojovú plochu č. 1 by v zmysle projektovej dokumentácie z r. 2016 postačovala kapacita 55 m³. Pre vodojem sa vybuduje zásobné potrubie z rúr HDPE D 110 a výtlačné potrubie HDPE D63.

Z vodojemu bude možné gravitačne zásobovať okrem rozvojovej plochy č. 1 aj väčšinu prieluk v zastavanom území obce. V prípade ostatných rozvojových plôch č. 2 – 6 a prieluk položených nad kótou PK 341,70 m.n.m. bude potrebné vybudovanie AT staníc, resp. doplňujúcich vodojemov. Z tohto dôvodu sa s napojením uvedených častí zástavby uvažuje až v II. etape.

Rozvodné potrubie sa navrhuje z polyetylénových rúr DN 100 mm. Uloží sa v nespevnených zelených plochách pozdĺž ciest alebo v ich krajniciach. Približné trasovanie rozvodov vody je znázornené v grafickej časti.

Existujúce rozptýlené osídlenie nie je možné napojiť na verejný vodovod a predpokladá sa tu využívanie úžitkovej vody z individuálnych studní a vlastných vodných zdrojov.

Na rozvodnom potrubí budú osadené armatúrne šachty pre uzatváracie a rozdeľovacie armatúry. Jednotlivé stavby budú na rozvodnú sieť pripojené vodovodnými prípojkami z polyetylénových rúr DN 80 mm – DN 25 mm. Meranie spotreby vody bude vo vodomeroých šachtách osadených na verejne prístupnom priestranstve.

Podrobné riešenie zásobovania pitnou vodou bude predmetom samostatnej projektovej dokumentácie. Vodovod sa navrhne v zmysle platných noriem STN. Pri pripojení navrhovaných rozvojových plôch musí vodovodná sieť tlakovo a kapacitne vyhovovať, čo bude preukazované hydrotechnickými výpočtami v etape projektovej prípravy rozšírenia vodovodu.

Pitná voda musí spĺňať požiadavky zdravotnej bezpečnosti podľa platnej legislatívy (v súčasnosti zákon č. 355/2007 Z.z. a vyhláška č. 91/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú ukazovatele a limitné hodnoty kvality pitnej vody a kvality teplej vody, postup pri monitorovaní pitnej vody, manažment rizík systému zásobovania pitnou vodou a manažment rizík domových rozvodových systémov).

Odvádzanie a likvidácia odpadových vôd

Stav odvádzania a likvidácie splaškových odpadových vôd

V obci Župkov nie je vybudovaná splašková kanalizácia. Odpadové vody sa zhromažďujú do žump, septikov a domových ČOV a sú likvidované individuálne vlastníkami

nehnuteľností. Pre bytové domy a zariadenia občianskej vybavenosti slúžia malé čistiarne odpadových vôd.

Výpočet množstva splaškových odpadových vôd

Množstvo splaškových odpadových vôd je odvodené z výpočtu potreby pitnej vody a je rekapitulované v nasledujúcej tabuľke.

Tab.: Rekapitulácia odtokového množstva splaškových odpadových vôd

Návrh. množstvo splaškových vôd	
Ročné množstvo splaškových vôd Q_r (m ³ /r)	54 695
Priemerné denné množstvo splašk. vôd Q_p (l/s)	1,734
Max. denné množstvo splaškových vôd Q_m (l/s)	3,469
Max. hodinové množstvo splaškových vôd Q_h (l/s)	6,244

Návrh odvádzania a likvidácie splaškových vôd

V obci Župkov sa navrhuje vybudovanie splaškovej kanalizácie pre odkanalizovanie objektov v existujúcej zástavbe i v navrhovaných uliciach. Kanalizačný systém sa navrhuje ako gravitačná kanalizácia, podľa potreby doplnená úsekmi výtlačných potrubí. Gravitačné stoky budú vybudované z rúr PVC DN 300. Sú riešené ako vetvový systém.

Potrubie splaškovej kanalizácie bude v existujúcich a navrhovaných uliciach umiestnené pod vozovkou; na uliciach s väčšou šírkou je možné umiestnenie do zeleného pásu. Kanalizačné prípojky k jednotlivým producentom budú z potrubia PVC DN 150 mm. Pripojenie nehnuteľností bude cez revíziu šachtu umiestnenú na verejnom priestranstve. Gravitačná kanalizácia bude navrhnutá na minimálne a maximálne prietoky splaškových odpadových vôd z pripojených nehnuteľností.

Splaškové vody z obce Župkov a ďalších obcí Klakovskej doliny budú gravitačným potrubím dopravované do Horných Hámrov a následne do kanalizačného systému Žarnovice, kde budú čistené v čistiarni odpadových vôd (za predpokladu jej intenzifikácie). Recipientom vyčistených odpadových vôd bude Hron.

Riešenie odvádzania a čistenia odpadových vôd z rozvojových plôch musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle § 36 ods. 3 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov a Nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd. Vypúšťané vody musia byť zabezpečené voči nadmerným koncentráciám chemických prvkov, pred odvedením do recipientu musia byť dostatočne chladené, dostatočnej kvality, zbavené nežiaducich chemických prvkov z geotermálnych vôd. Do dobudovania splaškovej kanalizácie je potrebné v obytnom území ako dočasné riešenie vybudovať žumpy a zdržané odpadové vody vyvážať na zneškodnenie do čistiarne odpadových vôd. Taktiež v odľahlejších lokalitách osídlenia, kde nie je budovanie splaškovej kanalizácie uskutočniteľné, je potrebné zriaďovať vodotesné žumpy, resp. primárne domové čistiarne odpadových vôd.

Splašková kanalizácia sa navrhne v zmysle platných noriem STN. Technické riešenie odkanalizovania bude predmetom podrobnej projektovej dokumentácie. Približné trasovanie jednotlivých stôk je znázornené v grafickej časti.

Ochranné pásmo kanalizácie je podľa zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách 1,8 m od osi potrubia horizontálne na obe strany. V ochrannom pásme je možná stavebná činnosť len so súhlasom prevádzkovateľa kanalizácie.

Odvádzanie dažďových vôd

Dažďové vody sú odvádzané povrchovo, prirodzeným vsakom cez priepustné vrstvy, rigolmi a priekopami.

Väčšina dažďových vôd by sa mala zachytávať na súkromných pozemkoch akumuláciou do zberných nádrží a následne využívať na závlahu pozemkov, resp. kontrolovane vypúšťať do recipientu. Voda zadržaná v území prispeje k zachovaniu retenčnej schopnosti územia a tým aj k potrebnej vlhkosti, nevyhnutnej pre rast sídelnej vegetácie. V rozvojových plochách v rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou stavebných zámerov (retencia dažďovej vody a jej využitie, retenčné nádrže, infiltrácia dažďových vôd a pod.).

Odvod dažďovej vody z ciest sa navrhuje riešiť dobudovaním a obnovením sústavy otvorených, prípadne uzavretých rigolov na odvod dažďovej vody, s riešením vsakovania do podlažia. V prípade potreby zriaďovania väčších spevnených plôch by sa mali preferovať priepustné povrchy vytvorené zo zatrávňovacích tvárnic alebo zámkovej dlažby. V prípade zriaďovania parkoviska pre 5 a viac motorových vozidiel musia byť dažďové vody zaústené do odlučovača ropných látok, ktorý musí mať podľa nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z. z. výstupnú hodnotu v ukazovateli NEL menšiu ako 0,1 mg/l.

Technické riešenie dažďových rigolov, ako aj výpočet dimenzie a množstva dažďových vôd, bude predmetom riešenia v podrobnejšej dokumentácii.

2.12.3 Energetika

Zásobovanie elektrickou energiou

Nadradené elektroenergetické sústavy a rozvody vysokého napätia

Riešené územie križujú elektrické vedenia VVN 110 kV č. 7748, 7747, 7783, 7784. Paralelne s koridorom VVN 110 kV, po jeho južnej strane, sa navrhuje elektrické vedenie ZVN 2x400 kV Horná Ždaňa – lokalita Oslany (v zmysle nadradenej ÚPD).

Obec Župkov je zásobovaná elektrickou energiou odbočkami zo vzdušných vedení VN 22 kV č. 378 z elektrizačnej siete Stredoslovenskej distribučnej, a. s. Z elektrických vedení VN 22 kV odbočujú vonkajšie prípojky k transformačným staniciam.

Výpočet energetickej bilancie

Pri výpočte energetickej bilancie sa uvažovalo s požadovaným výkonom 10,5 kW na 1 bytovú jednotku v rodinných domoch, pri koeficiente súčasnosti β 0,28-0,38. Pri maximálnom využití kapacít navrhovaných rozvojových plôch bude celkový maximálny prírastok spotreby elektrickej energie 247. Je bilancovaný v nasledujúcej tabuľke.

Tab.: Energetická bilancia navrhovaných rozvojových plôch

Číslo rozvojovej plochy	Kapacita – počet bytových jednotiek	Požadovaný výkon Pp (kW)
1	28	88
2 (Horný Župkov)	1	3
3 (Horný Župkov - Chalupovci)	3	10
4 (Horný Župkov - Chalupovci)	3	10
5 (Horný Župkov - Chalupovci)	5	16
6 (Horný Župkov - Chalupovci)	4	13
prieluky I. (centrum - ZÚO)	13	41
prieluky II. (Horný Župkov - ZÚO)	19	60
prieluky III. (Dolné Pecné - ZÚO)	2	6
Spolu		247

Z hľadiska plánovaného rozvoja a z neho vyplývajúceho predpokladu nárastu spotreby elektrickej energie, nebudú existujúce transformačné stanice pri ich súčasnom výkone postačovať.

Primárne pre zásobovanie rozvojovej plochy č. 1 a príľahlej voľnej plochy v zastavanom území obce sa navrhuje nová transformačná stanica (s označením TS-A), s výkonom 630 kVA. Ďalšia nová transformačná stanica (TS-B) s výkonom 250 kVA sa zriadi v lokalite Chalupovci, pričom bude slúžiť pre zásobovanie rozvojových plôch č. 3 – 6 elektrickou energiou. Na elektrickú sieť VN 22 kV budú napojené zemným káblovým vedením. Úsek nadzemného elektrického vedenia VN 22 kV, križujúci rozvojovú plochu č. 1, navrhujeme preložiť do zemného káblového vedenia.

Transformačné stanice v zastavanom území obce odporúčame postupne prebudovať na objekty s vnútorným vyhotovením (kioskové alebo murované). Pri výstavbe je nutné

rešpektovať ochranné pásma elektrických zariadení v zmysle zákona o energetike č. 251/2012 Z. z. a príslušných noriem STN.

Rozvody nízkeho napätia

Navrhované rozvody nízkeho napätia (NN) budú vedené v zemných káblových ryhách v zelených pásoch pri cestách, s dĺžkou výbežkov od zdroja do 350 m. Pri križovaní podzemného vedenia s cestami alebo inými inžinierskymi sieťami sa káble uložia do chráničiek. Káble budú dimenzované s ohľadom na maximálne prúdové zaťažovanie a dovolený úbytok napätia. V jednotlivých rozvojových plochách budú vedenia NN vyvedené v prípojkových istiacich a rozpojovacích skriniach, ktoré budú v pilierovom vyhotovení a budú z nich vedené jednotlivé prípojky NN pre navrhovanú zástavbu.

Verejné osvetlenie

Všetky ulice sú pokryté rozvodmi verejného osvetlenia s osvetľovacími telesami. Pre osvetlenie ulíc v navrhovaných rozvojových plochách sa počíta s vybudovaním verejného osvetlenia, kompatibilne s technickým riešením existujúceho systému verejného osvetlenia. Káblový rozvod medzi svietidlami bude uložený v zemi vo výkope, súbežne s vedeniami NN. Pri križovaní vedenia s cestami alebo inými podzemnými inžinierskymi sieťami sa káble uložia do chráničiek. Na vonkajších rozvodoch budú umiestnené kužeľové stožiare verejného osvetlenia, s použitím moderných energeticky úsporných zdrojov svetla. Osvetlenie sa bude ovládať automaticky pomocou fotobunky alebo istiacimi hodinami.

Zásobovanie plynom

Stav zásobovania plynom

Zdrojom zásobovania zemným plynom je regulačná stanica RS 3000 Horné Hámre, ktorá slúži aj pre zásobovanie obcí Župkov, Hrabičov, Ostrý Grúň, Klak a mesta Žarnovica.

V obci sa nachádza strednotlaková plynovodná distribučná sieť s maximálnym prevádzkovým tlakom do 400 kPa. Je budovaná z materiálu oceľ, polyetylén.

Výpočet spotreby plynu

Spotreba plynu je pre rozvojové plochy s obytnou funkciou (kategória domácnosť) vypočítaná nasledovne:

- hodinová spotreba zemného plynu $Q_H = (N_{IBV} \times HQ_{IBV})$
- ročná spotreba zemného plynu $Q_R = (N_{IBV} \times RQ_{IBV})$

(N_{IBV} = počet odberateľov v kategórii domácnosť – IBV, HQ_{IBV} = max. hodinový odber pre IBV, RQ_{IBV} = max. ročný odber pre IBV).

Spotreba zemného plynu bola vypočítaná podľa Technických podmienok prevádzkovateľa distribučnej siete. Pre odberateľa v kategórii domácnosť (IBV) sa uvažuje s využitím

zemného plynu na varenie, vykurovanie a na prípravu teplej úžitkovej vody (TÚV). Územie podľa STN 73 0540-3 patrí do teplotnej oblasti 2. $HQ_{IBV} = 1,4 \text{ m}^3/\text{hod}$, $RQ_{IBV} = 2425 \text{ m}^3/\text{rok}$. Prírastok ročnej spotreby zemného plynu v I. etape bude $130\ 950 \text{ m}^3/\text{rok}$, za I.+II. Etapu súhrnne $189\ 150 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Uskutočnenie investičných opatrení na zníženie energetickej spotreby pri výrobe tepla a zvyšujúci sa podiel alternatívnych palív zníži prírastok spotreby zemného plynu oproti výpočtu na základe kapacít rozvojových plôch. Predpokladaný prírastok spotreby zemného plynu preto bude predstavovať len 60 – 80% z vypočítaného maximálnemu prírastku.

Tab.: Rekapitulácia prírastku spotreby zemného plynu

Číslo rozvoj. plochy	Kapacita	Max. hodinový odber zemného plynu Q_H (m^3/hod)	Ročná spotreba zemného plynu Q_R (m^3/rok)
1	28	39,2	67900
2	1	1,4	2425
3	3	4,2	7275
4	3	4,2	7275
5	5	7	12125
6	4	5,6	9700
prieluky I. (Dolný Župkov - ZÚO)	13	18,2	31525
prieluky II. (Horný Župkov - ZÚO)	11	15,4	26675
prieluky II. (Horný Župkov – ZÚO) – II. etapa	8	11,2	19400
Prieluky III. (Dolné Pecne - ZÚO)	2	2,8	4850
Spolu		109,2	189150

Návrh zásobovania plynom

S využívaním plynu pre vykurovanie, prípravu TÚV a varenie sa v I. etape uvažuje v rozvojovej ploche č. 1, vo všetkých prielukách v častiach Dolný Župkov, Dolné Pecné a v prielukách v časti Horný Župkov, ktoré sa nachádzajú pri existujúcich strednotlakových plynovodoch. V II. etape sa po rozšírení plynovodu napoja aj rozvojové plochy č. 2 – 6 a zvyšné prieluky v časti Horný Župkov. Potrubia navrhovaného plynovodu budú vedené v zelených plochách pri cestách, prípadne v ich telese, v súbehu s ostatnými inžinierskymi sieťami. Približné trasovanie navrhovaných strednotlakových plynovodov je znázornené v grafickej časti.

Jednotlivé stavby sa pripoja na verejný plynovod samostatnými prípojkami, ktorých dimenzie sa navrhnu v podrobnejšej projektovej dokumentácii, v súlade s platnými normami STN. Skrinky s meračmi spotreby plynu budú osadené v oplotení každého odberateľa.

Vzhľadom na rozsah rozvojových zámerov sa nepredpokladá, že nárast odberu plynu vyvolaný vznikom nových odberateľov v nových rozvojových plochách si vyžiada následné investície do existujúcich plynovodov alebo regulačnej stanice.

Pri realizácii výstavby sa vyžaduje dodržiavanie ochranných a bezpečnostných pásiem plynárenských zariadení, v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. Ochranné pásmo a bezpečnostné pásmo plynovodu je vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia.

Zásobovanie teplom

Väčšina domácností, objekty podnikateľských aktivít a občianskej vybavenosti budú ako zdroj tepla potrebného pre účely kúrenia, varenia a prípravu TÚV aj naďalej využívať zemný plyn. Tento predpoklad vychádza zo skutočnosti, že zemný plyn má vysoké úžitkové vlastnosti a poskytuje spotrebiteľovi vysoký stupeň komfortu (doprava primárneho zdroja energie až k spotrebiču potrubím, nevyžaduje sa manipulácia a uskladnenie tuhej zložky vyhoreného paliva) porovnateľného s elektrickou energiou. Tiež možno predpokladať, že cena plynu a elektrickej energie prepočítaná na energetický ekvivalent bude aj v budúcnosti priaznivejšia pre plyn. Elektrická energia bude využívaná len ako doplnkový zdroj tepla pri varení, prípadne pre prípravu TÚV.

Výhľadovo je žiaduce, aby sa na celkovej výrobe tepla výraznejšou mierou podieľali alternatívne zdroje. V súlade s princípmi udržateľného rozvoja je pasívne i aktívne využitie slnečnej energie kolektormi na budovách a energetické zhodnotenie obnoviteľných zdrojov energie, napr. drevo, slama, biomasa. Uplatnením týchto zdrojov energie by došlo k adekvátnemu zníženiu spotrebovaného plynu. Ich implementáciu môže urýchliť ďalší rast cien zemného plynu a zavedenie opatrení na podporu obnoviteľných zdrojov zo strany štátu.

2.12.4 Telekomunikačné a informačné siete

Miestna telekomunikačná sieť je realizovaná podzemným i vzdušným vedením z digitálnej ústredne. Bude rozšírená na základe návrhu rozšírenia zastavaného územia o nové rozvojové plochy. Uvažuje sa so 100 % telefonizáciou obytného územia, t.j. s 1 telefónnou stanicou (TS) na 1 bytovú jednotku.

Telekomunikačné káble budú uložené pozdĺž ciest, spolu s ďalšími inžinierskymi sieťami. Napájací bod pre nové telefónne stanice bude určený pri začatí územného konania pre výstavbu danej rozvojovej plochy. Káblové rozvody sa zrealizujú podľa aktuálnych zámerov jednotlivých poskytovateľov telekomunikačných služieb. Vzhľadom k rýchlemu technologickému pokroku v tejto oblasti, najmä bezdrôtovej technológii, nie je účelné

technické riešenie podrobne špecifikovať. Výhodné je komplexné riešenie, v rámci ktorého sa pre každý dom zabezpečí telefónna linka, káblová televízia, rýchly internet, prípadne aj bezpečnostné služby, kamerové systémy a ďalšie inteligentné systémy.

Územie je čiastočne pokryté signálom mobilných operátorov, nevyhovujúce pokrytie je hlavne v odľahlejších polohách. Pokrytie internetom je zabezpečované prostredníctvom telekomunikačných operátorov a lokálnych poskytovateľov bezdrôtového pripojenia. Prípadné vysielacie telekomunikačné zariadenia (s výnimkou WiFi vysieláčov) by sa nemali umiestňovať v obytnom území.

V obci je zriadený miestny rozhlas. Ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Na rozvod je napojená väčšina domácností. Vysielanie miestneho rozhlasu je dostupné pre väčšinu domácností. Rozvody miestneho rozhlasu s príslušným vybavením sa vybudujú aj v navrhovaných rozvojových plochách, kompatibilne s technickým riešením existujúceho miestneho rozhlasu.

Pri výstavbe je nutné zohľadniť a rešpektovať existujúce telekomunikačné vedenia, zariadenia a objekty verejnej telekomunikačnej siete s ohľadom na ich ochranné pásma v zmysle zákona č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

2.12.5 Zariadenia civilnej ochrany

V obci v súčasnosti nie sú vybudované žiadne väčšie zariadenia civilnej ochrany. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory môžu slúžiť pre ukrytie obyvateľstva. Siréna pre varovanie obyvateľstva je pri obecnom úrade. Obec Župkov spadá už mimo oblasti ohrozenia, vyplývajúcej z umiestnenia jadrového zariadenia atómovej elektrárne Mochovce (t.j. do pásma od 5 do 20 km od zdroja).

V existujúcej zástavbe, ako aj v nových rozvojových plochách pre bývanie, sa predpokladá výstavba jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne v pivničných priestoroch rodinných domov. Ukrytie obyvateľov sa bude zabezpečovať podľa plánu ukrytia obce na základe osobného a vecného plnenia podľa určovacieho listu počas vyhlásenej mimoriadnej situácie alebo v čase vojny a vojnového stavu. Ochranné stavby by sa mali budovať v budovách, kde sa to požaduje v zmysle príslušnej legislatívy (§ 4 ods. 4 vyhlášky č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov).

Riešenie záujmov civilnej ochrany musí byť v súlade s ďalšími vyhláškami, vyplývajúcimi zo zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov:

- Vyhláška č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 533/2006 Z.z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 314/1998 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečovanie hospodárenia s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov

2.13 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie

Stav životného prostredia a environmentálne problémy

Znečistenie ovzdušia

V obci nie sú evidované stredné ani malé zdroje znečisťovania ovzdušia. Stav ovzdušia v riešenom území je ovplyvnený strednými a veľkými zdrojmi znečisťovania v mestách Žarnovica a Nová Baňa. Dochádzalo aj k diaľkovému prenosu emisií z výroby hliníka v Žiari nad Hronom. Vzhľadom ku kotlinovej polohe s nízkymi rýchlosťami vetra je v území častý výskyt inverzií a prevládajú nepriaznivé rozptylové podmienky.

Vo väčšine ukazovateľov produkcie znečisťujúcich látok došlo v posledných dvoch dekádach k poklesu. Dôvodom tohto vývoja bol útlm priemyslu a plynofikácia energetických stacionárnych zdrojov v obci a okolitých sídlach.

V okrese Žarnovica je evidovaných 6 veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia, z toho 2 v meste Žarnovica (TUBEX Slovakia, s.r.o. a CMK, s.r.o.). V okrese je evidovaných viac ako 50 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia.

V súvislosti s navrhovaným riešením sa vznik nových zdrojov znečisťovania ovzdušia nepredpokladá.

Tab. Množstvo vyprodukovaných emisií v okrese Žarnovica zo stacionárnych zdrojov podľa znečisťujúcich látok v t/rok

Rok	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
2016	29,968	403,543	223,375	134,279	80,363
2017	30,263	410,387	219,579	134,654	85,876
2018	20,796	424,863	198,351	138,757	78,653
2019	25,904	385,867	225,937	116,586	75,024
2020	27,307	412,095	209,983	98,622	55,328

Zdroj: NEIS

Znečistenie povrchových a podzemných vôd

Kvalita vody v toku Kľak nebola zisťovaná. Zdrojom znečistenia povrchových a podzemných vôd sú najmä odpadové splaškové vody z domácností (v obci nie je vybudovaná kanalizácia). Podzemné vody sa podľa údajov na www.beiss.sk zaraďujú do 1. triedy kvality (86,1%) a 3. triedy kvality (13,9%).

Erózia pôdy

Vodná erózia lokálne postihuje strmšie svahy so sklonom nad 7°, ktoré sú využívané ako poľnohospodárska pôda a preto sú nedostatočne chránené vegetáciou. Vodnej erózii napomáha pôdny kryt kambizemí, ktoré sú málo odolné voči eróznej degradácii. Vodná erózia sa v riešenom území prejavuje prevažne výmoľovou eróziou a hĺbkovou korytovou eróziou vodných tokov.

Zosuvy

V riešenom území je značný výskyt zosuvov, ktoré sa nachádzajú na svahoch pohoria Vtáčnik, najmä v lokalitách Foltánov, Frtálov vrch a Horné Pecné. Ide prevažne o stabilizované zosuvy, evidované sú aj potenciálne zosuvy.

Radiačné zaťaženie

Miera prirodzenej rádioaktivity nie je nadmerná – celé riešené územie spadá do oblasti s nízkym a stredným radónovým rizikom; vo väčšine zastavaného územia obce je len nízke radónové riziko.

Seizmicita

Podľa prílohy A.2 STN 73 0036 Seizmické zaťaženia stavebných konštrukcií je riešené územie zaradené do 6-7° MSK-64.

Environmentálne záťaž a riešenie odpadového hospodárstva

Zber a likvidácia netriedeného komunálneho odpadu sa zabezpečuje na regionálnu skládku odpadu. Obec má vypracovaný program odpadového hospodárstva a schválené VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi v obci. Zavedený je triedený zber druhotných surovín. Zberné miesto je zriadené pri obecnom úrade.

V navrhovaných uliciach je potrebné rozmiestniť zberné nádoby na zber triedeného odpadu. Nakladanie s odpadmi na území obce musí byť v súlade s § 81 zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ďalej je v oblasti odpadového hospodárstva vhodné:

- rozširovať triedený zber odpadu a odpad v maximálnej miere recyklovať
- zvyšovať podiel zhodnocovaného odpadu a sortiment komodít v zmysle cieľov programov odpadového hospodárstva obce a kraja
- uskutočňovať stály monitoring stavu životného prostredia a úplné odstraňovanie prípadných nelegálnych skládok a smetísk

Navrhované opatrenia starostlivosti o životné prostredie

V oblasti starostlivosti o životné prostredie sa navrhujú špecifické opatrenia, rozdelené do viacerých kategórií. Spolu s navrhovanými opatreniami na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity viaceré z nich vychádzajú z odporúčaných opatrení Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

Opatrenia na ochranu prírodných zdrojov

- udržiavať existujúcu a založiť novú líniovú zeleň s funkciou retencie vody v krajine v podobe vsakovacích vegetačných pásov
- realizovať vodozádržné úpravy na drobných vodných tokoch na zachytávanie a retenciu príválových vôd, napr. poldre, hrádzky
- uplatňovať agrotechnické opatrenia pri obrábaní poľnohospodárskej pôdy na zamedzenie vodnej erózie
- preferovať extenzívne hospodárenie na enklávach poľnohospodárskej pôdy obkolesených lesnými porastmi
- živočíšnu výrobu orientovať na pasienkársky chov oviec a hovädzieho dobytka
- rozšíriť výmeru ochranných lesov (nielen pre zachovanie biodiverzity územia a zamedzenie nadmernej exploatacie lesov, ale tiež pre elimináciu vodnej erózie)
- stabilizovať (potenciálne) svahové pohyby úpravou vodného režimu a výsadbou vegetácie

Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia, ochranu zdravia obyvateľstva

- revitalizovať existujúcu líniovú zeleň a vysadiť novú líniovú zeleň pozdĺž poľných ciest
- vysadiť pásy alebo línie izolačnej zelene okolo, resp. v rámci výrobných areálov, najmä v kontakte s obytným územím
- netolerovať v území zaburinené plochy, ani v lokalitách vzdialenejších od zastavaného územia; ladom ležiace plochy alebo niekoľkokrát ročne a včas skosiť, alebo zalesniť drevinovou a krovinnou vegetáciou a ponechať sukcesii
- posilniť ekologickú osvetu medzi obyvateľmi a najmä deťmi, s aktívnym zapojením obyvateľov na ochrane a zveľaďovaní životného prostredia
- vybudovať splaškovú kanalizáciu v obci s čistením odpadových vôd
- čistenie odpadových vôd v rozptýlenom osídlení realizovať decentralizovaným spôsobom - formou malých čistiarní odpadových vôd
- zabezpečovať kompostovanie biologického odpadu
- v obytnom území nepovoľovať prevádzky, ktoré sú zdrojom hluku, vibrácií, prašnosti a znečistenia ovzdušia
- pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a na základe výsledkov merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z geologického podlažia, ako aj rešpektovať platnú legislatívu v oblasti radiačnej ochrany (v súčasnosti zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 87/2018 Z.z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhláška č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia)

Opatrenia na zachovanie, udržiavanie a tvorbu sídelnej vegetácie a prírodných prvkov, s ohľadom na odvrátenie nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy

- realizovať doplnenie a dotvorenie plôch verejnej zelene
- upraviť zelené pásy a predzáhradky pozdĺž ciest v zastavanom území obce
- postupne nahradiť alergénne dreviny, ako aj kompozične a krajinársky nevhodné dreviny vhodnejšími druhmi v zastavanom území obce
- vysadiť aspoň jednostrannú líniovú (alejovú) zeleň na hlavných obslužných cestách v navrhovaných obytných uliciach
- pri výsadbe prispôbiť výber drevín meniacim sa klimatickým podmienkam
- využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre

- vysádzať vetrolamy, živé ploty v sídle a na jeho okrajoch
- zvyšovať podiel vegetácie pre zadržiavanie (retenciu) a infiltráciu dažďových vôd v sídle, osobitne v zastavanom území obce a v jeho navrhovanom rozšírení
- preferovať renaturáciu a ochranu tokov, opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody a zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach

Hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie

Hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je podrobne spracované v správe o hodnotení územnoplánovacej dokumentácie.

2.14 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne výhradné ložiská, dobývacie priestory, ložiská nevyhradených nerastov ani prieskumné územia.

2.15 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu

V riešenom území si zvýšenú ochranu vyžadujú tieto plochy:

- inundačné územie - vymedzené záplavovými čiarami vodného toku Klak
- zosuvné územia

2.16 Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch

Charakteristika pôdných pomerov

Navrhujú sa len zábery poľnohospodárskej pôdy. Zábery lesných pozemkov sa nepredpokladajú.

Poľnohospodárska pôda má na celkovej výmere katastrálneho územia podiel 53,4%. Z hľadiska pôdných typov sú v riešenom území na poľnohospodárskej pôde dva typy pôd. V úzkom páse na nive potoka Kľak sa vyvinuli fluvizeme, v hornatej časti na vulkanických zvetralinách vznikli kambizeme, ktoré miestami striedajú regozeme na výrazných svahoch, a to prevažne na západe územia.

Komplexnú informáciu o pôdných typoch, pôdných druhoch, pôdotvornom substráte a sklonitosti reliéfu poskytujú bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ). V riešenom území sa podľa hlavných pôdných jednotiek vyskytujú najmä:

- 06 – fluvizeme typické, stredne ťažké
- 14 – fluvizeme (typ), stredne ťažké až ľahké, plytké
- 61 – kambizeme typické, kambizeme typické kyslé, kambizeme luvizemné na minerálne bohatých zvetralinách vulkanitov, stredne ťažké (lokálne kambizeme andozemné)
- 77 – kambizeme (typ) plytké na vulkanických horninách, stredne ťažké
- 79 – kambizeme (typ) plytké na ostatných substrátoch, stredne ťažké až ľahké
- 81 – kambizeme (typ) na vulkanických horninách, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké
- 83 – kambizeme (typ) na ostatných substrátoch, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké

Najkvalitnejšiu pôdu v k.ú. Župkov podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. predstavuje pôda s kódom BPEJ: 0506012, 0706002, 0714062, 0761242, 0761412, 0761422, 0761425, 0761442, 0768425, 0777462, 0777465, 0781682, 0783672, 0877462, 1068215. Táto poľnohospodárska pôda je zaradená podľa BPEJ do 5. - 9. skupiny kvality z celkovo 9 skupín kvality podľa zákona č. 220/2004 Z.z.

Zhodnotenie a zdôvodnenie stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde

Navrhované rozvojové plochy nadväzujú na existujúcu zástavbu a cesty. Značná časť predpokladaných záberov pripadá na prieluky a zvyškové plochy v zastavanom území obce. Nakoľko ide o záhrady individuálnych vlastníkov pozemkov, tieto budú zastavované

podľa ich potrieb a preto bolo nevyhnutné vymedziť kompaktné rozvojové plochy aj mimo zastavaného územia obce, ktoré si vyžadujú zábery poľnohospodárskej pôdy. Dôvodom pre návrh nových rozvojových plôch pre bývanie je vysoký záujem o výstavbu rodinných domov v obci, ktorý reflektuje aj pozitívna migračná bilancia obce.

Pre časť rozvojovej plochy č. 1, ktorá je v súčasnosti vo výstavbe, bol už zrejme vydaný individuálny súhlas podľa § 15 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov. Návrh rozvojových plôch č. 3 – 6 odôvodňujeme skutočnosťou, že v prípade týchto plôch sa efektívne využije existujúca infraštruktúra v súčasnosti len jednostranne obostavaných ulíc; navyše tu už bolo rozostavaných niekoľko stavieb. Návrh rozvojovej plochy č. 7 odôvodňujeme jej účelom ako verejnoprospešnej stavby pre rozšírenie cintorína.

Z hľadiska druhu pozemku ide prevažne o zábery trvalých trávnych porastov a v menšej miere ornej pôdy, v zastavanom území aj zábery záhrad. V prípade rozvojových plôch č. 1 a 4 tvoria malú časť ich výmery aj pozemky evidované v KN ako zastavané a ostatné plochy (koridory ciest v rozvojovej ploche č. 1 už boli vyňaté z poľnohospodárskej pôdy). Tieto skutočnosti sú zohľadnené v bilancii predpokladaných záberov poľnohospodárskej pôdy. Celková navrhovaná plocha záberov poľnohospodárskej pôdy je 11,1811 ha, z toho na zastavané územie obce pripadá až 5,3313 ha.

Najkvalitnejšia pôda v danom katastrálnom území sa sústreďuje v zastavanom území a jeho okolí. Vzhľadom k tejto skutočnosti nebolo možné vyhnúť sa návrhu záberov tzv. najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy. Menej kvalitné pôdy sa vyskytujú hlavne na svahoch vo vyšších polohách. Aj kvalita najkvalitnejšej pôdy je však veľmi nízka, keďže medzi najkvalitnejšie pôdy sú zaradené aj niektoré pôdy najnižšej 9. skupiny kvality. Najkvalitnejšie pôdy v danom katastrálnom území sú v tabuľke označené podčiarknutím.

Skutočný záber poľnohospodárskej pôdy v navrhovaných rozvojových plochách pre bývanie bude oproti uvádzaným bilanciam nižší, a to asi o 50%. Predpokladá sa, že zábery poľnohospodárskej pôdy budú len na zastavané plochy objektov a pozemky pod cestami. Na zastavanú plochu 1 rodinného domu bude pripadať max. 200 m².

Lokality pre výstavbu s predpokladom záberov poľnohospodárskej pôdy sú zakreslené v grafickej časti.

Vyhodnotenie záberov poľnohospodárskej pôdy je spracované v zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov a v zmysle jeho vykonávacej vyhlášky č. 508/2004 Z. z. Tabuľka je spracovaná v súlade so vzorom tabuľky v prílohe č. 4 uvedenej vyhlášky.

Tab. Prehľad o štruktúre poľnohospodárskej pôdy v lokalitách s uvažovaným použitím poľnohospodárskej pôdy pre nepoľnohospodárske účely

Číslo Lok.	K.ú.	Funkčné využitie	Výmera lokality v ha	Predpokladaná výmera PP			Uživ. PP	Vybud. hydrom zariad.	Čas. etapa realiz	Iná inform.	
				spolu v ha	Z toho Skupina BPEJ	výmera ha					z toho v ZÚO
1	Župkov	bývanie	3,8535	3,5546	<u>0714062/7.</u> <u>0777265/8.</u> <u>0777465/8.</u>	1,9267 1,0707 0,5572		FO	-	I.	
2	Župkov	bývanie	0,1316	0,1316	<u>0781682/9.</u>	0,1316		FO	-	I.	
3	Župkov	bývanie	0,3759	0,3759	<u>0877262/8.</u> <u>0877462/8.</u>	0,3285 0,0474		FO	-	I.	
4	Župkov	bývanie	0,3369	0,3335	<u>0877262/8.</u> <u>0877462/8.</u>	0,0878 0,2457		FO	-	I.	
5	Župkov	bývanie	0,7787	0,7787	<u>0877262/8.</u>	0,7787		FO	-	I.	
6	Župkov	bývanie	0,5112	0,5112	<u>0877262/8.</u> <u>0877462/8.</u>	0,4566 0,0546		FO	-	I.	
7	Župkov	cintorín	0,1643	0,1643	<u>0781785/9.</u> <u>0777565/8.</u> <u>0781885/9.</u>	0,0573 0,0692 0,0378		FO	-	I.	VPS
prieluky I.	Župkov	bývanie	1,2990	1,2990	<u>0706002/5.</u> <u>0881682/9.</u> <u>0506012/6.</u>	1,2990	1,2990	FO	-	I.+II.	v ZÚO
prieluky II.	Župkov	bývanie	3,7836	3,7836	<u>0506012/6.</u> <u>0714062/7.</u> <u>0781682/9.</u> <u>0781882/9.</u> <u>0781885/9.</u> <u>0761422/7.</u> <u>0761242/6.</u> <u>0761442/7.</u> <u>0877262/8.</u> <u>0877462/8.</u> <u>0881882/9.</u>	3,7836	3,7836	FO	-	I.+II.	v ZÚO
prieluky III.	Župkov	bývanie	0,2487	0,2487	<u>0777462/8.</u> <u>0781682/9.</u>	0,2487	0,2487	FO	-	I.+II.	v ZÚO
Spo-lu				11,1811							

Vysvetlivky: ZÚO = zastavané územie obce, VPS = verejnoprospešná stavba, Prieluky I. = Dolný Župkov (popri ceste III/2523), Prieluky II. = Horný Župkov (popri ceste III/2524), Prieluky III. = Dolné Pecné

2.17 Hodnotenie navrhovaného riešenia z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov

Environmentálne dôsledky navrhovaného riešenia

Navrhované riešenie neprináša žiadne zámery, ktoré by zhoršovali životné prostredie, či poškodzovali prírodu a krajinu. Pre zlepšenie kvality životného prostredia, ako aj elimináciu a prevenciu environmentálnych problémov, definujeme v záväznej časti tejto územnoplánovacej dokumentácie súbor opatrení, ktoré vytvoria predpoklady pre udržateľný rozvoj územia.

V oblasti technickej infraštruktúry jednoznačne prispeje návrh vybudovania splaškovej kanalizácie s čistením odpadových vôd v celej obci k zlepšeniu kvality životného prostredia, ako aj k udržaniu a zlepšeniu kvality vôd. Návrh napojenia nových rozvojových plôch v súvisle urbanizovanom území obce na verejný vodovod, splaškovú kanalizáciu, plynovod prispeje k vysokému komfortu bývania a udržaniu kvality ovzdušia.

Nárast počtu obyvateľov obce a z toho vyplývajúci potenciálny tlak na životné prostredie bude eliminovaný uplatnením stanovených zásad a záväzných regulatívov. Stanovené sú podrobné regulatívy pre jednotlivé priestorovo-funkčné celky, vrátane regulatívov pre umiestňovanie prípadných drobných remeselných prevádzok a pre drobnochov v obytnom území. Navrhované riešenie nepočíta so vznikom veľkých ani stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia.

Z hľadiska vplyvov na krajinu je v navrhovanom riešení posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií a ako kompozičný prvok. Za účelom zachovania zelene a nespevnených plôch v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálny podiel zastavaných plôch a minimálny podiel zelene. Ďalšie pozitívne environmentálne dôsledky navrhovaného riešenia vyplývajú z priemetu konkrétnych opatrení krajinnoeekologického plánu a návrhu prvkov ÚSES.

Pozitívny vplyv na vodné pomery budú mať navrhované vodozádržné opatrenia, ako aj špecifické opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny. Viaceré z týchto opatrení predstavujú súčasne odporúčané opatrenia Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana a doplnenie funkčných brehových porastov a sprievodnej vegetácie tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny – založenie vsakovacích vegetačných pásov, vodozádržné opatrenia na vodných tokoch, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, renaturalizácia mokradí, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest a na rozčlenenie veľkých honov poľnohospodárskej pôdy. Ďalšie opatrenia v zmysle uvedenej stratégie sú navrhované v

sídelskom prostredí, v rámci opatrení na zachovanie, udržiavanie a tvorbu sídelnej vegetácie a prírodných prvkov, s ohľadom na odvrátenie nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy. Ide o výber relevantných adaptačných opatrení stratégie, z kategórií opatrení voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav, opatrení voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchríc, opatrení voči častejšiemu výskytu sucha, opatrení voči častejšiemu výskytu zrážok.

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia

V prípade naplnenia predpokladov mierneho prírastku obyvateľov obce dôjde k postupnému zlepšeniu sociálnej a demografickej štruktúry obyvateľstva – zvýšeniu podielu obyvateľov vekovej skupiny do 40 rokov. Zvýšenie počtu obyvateľov tiež rozšíri trhový potenciál pre etablovanie nových prevádzok služieb a obchodu. Tieto zmeny budú mať výrazne pozitívny dopad na celkovú vitalitu obce. Nárast miestnej populácie však bude mierny a postupný a neohrozí tradičnú vidiecku komunitu.

Pozitívny vplyv na obyvateľstvo bude mať návrh revitalizácie a dobudovania plôch verejnej zelene s oddychovými priestranstvami. Kultivované a atraktívne prostredie podporí sociálne kontakty a potenciálne posilní súdržnosť miestnej komunity. Špecifické nároky segmentu obyvateľstva v poproduktívnom veku budú saturované navrhovaným zariadením sociálnych služieb pre seniorov.

Územno-technické dôsledky navrhovaného riešenia

Navrhovaná výstavba v nových rozvojových plochách si vyžiada nároky na vybudovanie príslušnej technickej infraštruktúry – vodovodu pre zásobovanie pitnou vodou, splaškovej kanalizácie, strednotlakových rozvodov plynu, elektrických rozvodov a vedení, telekomunikačných rozvodov. V oblasti dopravnej infraštruktúry je nevyhnutné rozšíriť a rekonštruovať miestne cesty, dobudovať chodníky pre chodcov. Pre zabezpečenie dopravného prístupu do nových rozvojových plôch je potrebné vybudovanie miestnych obslužných ciest a upokojených ciest.

Pri projektovaní stavieb je nutné zohľadňovať všeobecné technické požiadavky na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie v zmysle § 56 – 58 vyhlášky č. 532/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

3. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU – ZÁVÄZNÁ ČASŤ

Závazná časť obsahuje:

- zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, určenie prípustných, obmedzujúcich, vylučujúcich podmienok na využitie jednotlivých plôch a intenzitu ich využitia, určenie regulácie využitia plôch
- zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia územia
- zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia územia
- zásady a regulatívy umiestnenia verejného technického vybavenia územia
- zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt
- zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability
- vymedzenie zastavaného územia obce
- vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov
- zoznam verejnoprospešných stavieb a vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny
- určenie, na ktoré časti územia je potrebné obstaráť a schváliť územný plán zóny
- schému záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb

Z grafickej časti je súčasťou záväznej časti Regulačný výkres, t.j. výkres č. 7.

Závazná časť riešenia je vyznačená aj v komplexnom výkrese (výkresy č. 2, 3). Detailné funkčné využitie územia podľa komplexného výkresu je súčasťou smernej časti. Záväzné regulatívy funkčného využitia sú viazané na priestorovo-funkčné celky vyznačené v regulačnom výkrese.

3.1 Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, určenie prípustných, obmedzujúcich, vylučujúcich podmienok na využitie jednotlivých plôch a intenzitu ich využitia, určenie regulácie využitia plôch

Zásady organizácie územia z hľadiska priestorového usporiadania

Z hľadiska priestorového usporiadania sú záväzné nasledovné zásady:

- 1) lokalizáciou novej zástavby rozvinúť priestorové pôsobenie kompozičných osí
- 2) podporiť kompaktnosť pôdorysu obce, osobitne na hlavnej kompozičnej osi v súvisle urbanizovanom území obce
- 3) novú uličnú sieť prirodzene prepojiť s existujúcou uličnou sieťou
- 4) uskutočniť komplexnú revitalizáciu a dobudovanie centrálnej časti obce, vrátane úpravy a dotvorenia verejných priestranstiev, doplnenia verejnej zelene a oddychových plôch
- 5) rešpektovať ako nezastavateľné plochy existujúce plochy verejnej zelene
- 6) vytvoriť kontinuálny uličný priestor zástavbou na voľných prielukách
- 7) pri zástavbe prieluk a rozvojových plôch dodržať založenú uličnú a stavebnú čiaru, zladíť architektonické riešenie stavieb (tvar striech, podlažnosť a pod.) s okolitými stavbami
- 8) nepovoľovať v obci skupinové formy zástavby (radovú zástavbu)
- 9) samostatne stojace rodinné domy budovať na pozemkoch s minimálnou veľkosťou 500 m² na 1 bytovú jednotku; pri 2 a 3 bytových jednotkách sa táto výmera zvýši o 30% na každú ďalšiu bytovú jednotku; v zmiešanom území Z2 (usadlosti a chaty v rozptyle) sa táto výmera zvyšuje na 1000 m², pričom v prípade výmery pozemku nad 2500 m² nesmie zastavaná plocha presiahnuť 600 m²
- 10) konštrukcie oplotení pozemkov rodinných domov, rekreačných chát a usadlostí z uličnej strany vyššie ako 1,5 m môžu byť len priehľadné z dreva, z kovových prvkov alebo zo zelene; nové oplotenia umiestňovať minimálne 2 m od krajnice miestnej cesty podľa jej navrhovaného šírkového usporiadania
- 11) zachovať pôvodné zastavovacie štruktúry a rešpektovať vidiecky charakter zástavby, najmä jej výškovú hladinu a urbanistickú mierku jednotlivých objektov
- 12) dodržiavať regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia pre jednotlivé funkčné územia a priestorovo-funkčné celky

- 13) rešpektovať limity prírodného charakteru (geomorfologické pomery, vodné toky s inundačným územím, zosuvy, významné biotopy) a územnotechnické limity (línie nadradeného dopravného a technického vybavenia)
- 14) pred výstavbou objektov na evidovaných zosuvných územiach s výskytom potenciálnych a stabilizovaných zosuvov posúdiť vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia a overiť inžinierskogeologickým prieskumom
- 15) rozšíriť zastavané územie podľa navrhovanej hranice zastavaného územia, vyznačenej v grafickej časti a definovanej v kap. 3.7 záväznej časti
- 16) rezervovať koridory pre líniové stavby ciest a technickej infraštruktúry podľa zásad uvedených v kap. 3.3 a 3.4 záväznej časti

Zásady organizácie územia z hľadiska funkčného využívania

Z hľadiska funkčného využívania sú záväzné nasledovné zásady:

- 1) rozvíjať jednotlivé funkcie vo vhodnom vzájomnom pomere, s orientáciou najmä na rozvoj bývania a rekreácie
- 2) nové plochy pre bývanie primárne sústrediť vo výhodnej polohe vo vzťahu k ťažiskovému priestoru obce a centrálnej zóne obce
- 3) dôsledne priestorovo oddeľovať obytné funkcie a výrobné funkcie
- 4) výrobnú prevádzku v centrálnej zóne obce ponechať na dožitie, za podmienky eliminácie rušivých vplyvov na okolitú zástavbu
- 5) nepovoľovať v obci prevádzky priemyselnej výroby a logistiky nadmiestneho významu
- 6) koncentrovať zariadenia občianskeho vybavenia celoobecného významu do centrálnej zóny obce
- 7) rozptýlené osídlenie rozvíjať ako zmiešané územie hospodárskych usadlostí, kombinujúce funkcie bývania, rekreácie (chalupárčenie, agroturistika) a poľnohospodárskej malovýroby
- 8) v obytnom území je drobnochov hospodárskych zvierat prípustný len v rozsahu pre osobnú potrebu pri dodržaní minimálnej vzdialenosti stavby pre drobnochov od obytnej budovy 15 m a za predpokladu, že to umožňujú veterinárne a hygienické predpisy
- 9) pri výstavbe obytných budov rešpektovať všetky ochranné pásma sietí a zariadení technickej a dopravnej infraštruktúry, ako aj hygienické ochranné pásma
- 10) v rámci väčších navrhovaných obytných súborov vybudovať plochy verejnej zelene s parkovou úpravou a pre oddychové aktivity obyvateľov, prípadne aj s detskými ihriskami

Regulatívy priestorového usporiadania

Územný plán stanovuje súbor záväzných regulatívov priestorového usporiadania. Regulatívy sa vzťahujú na priestorovo-funkčné celky, vymedzené v regulačnom výkrese. Týkajú sa plôch s predpokladom lokalizácie zástavby (navrhované rozvojové plochy), ako aj plôch existujúcej zástavby. Pre usmernenie priestorového usporiadania zástavby sú definované nasledujúce regulatívy:

Maximálna výška zástavby

Regulatív maximálnej výšky zástavby je vyjadrený maximálnym počtom nadzemných podlaží (NP), resp. v metroch tam, kde sa nedá určiť podlažiami (v prípade výrobných území). Do počtu nadzemných podlaží sa nezapočítava podkrovie a ustupujúce podlažie. Objekty, ktoré v čase schválenia tohto územného plánu a jeho regulatívov, vykazujú vyššiu podlažnosť ako je určené pre príslušný priestorovo-funkčný celok, si túto podlažnosť môžu zachovať aj pri prestavbe a rekonštrukcii, avšak nemôžu túto podlažnosť zvyšovať. Regulatív maximálnej výšky zástavby sa nevzťahuje na technické vybavenie (stožiare technických zariadení a pod.) umiestňované mimo zastavaného územia. Podrobné definície vybraných uvádzaných pojmov sú v kap. 4.2. Maximálna výška zástavby je stanovená pre priestorovo-funkčné celky nasledovne:

- 1 nadzemné podlažie – v rekreačnom území R1, R2, v zmiešanom území Z2
- 2 nadzemné podlažia – v obytnom území B1
- 4 nadzemné podlažia – v zmiešanom území Z1

Maximálny podiel zastavaných plôch

Maximálny podiel zastavaných plôch je určený maximálnym percentom zastavanosti (pomer zastavanej plochy k ploche pozemku alebo k skupine súvisiacich pozemkov x 100). Do zastavaných plôch sa nezapočítavajú spevnené plochy. Záväzný regulatív maximálneho percenta zastavanosti je stanovený pre všetky plochy s predpokladom lokalizácie zástavby. Regulatív minimálnej intenzity využitia plôch nie je stanovený. Podrobné definície vybraných uvádzaných pojmov sú v kap. 4.2. Maximálny podiel zastavaných plôch je stanovený pre priestorovo-funkčné celky nasledovne:

- maximálne 40% – v zmiešanom území Z1 (centrálna zóna obce)
- maximálne 30% – v obytnom území B1
- maximálne 20% – v zmiešanom území Z2, v rekreačnom území R1, R2

Minimálny podiel zelene

Minimálny podiel zelene je určený ako minimálne percento zelene (pomer započítateľných plôch zelene k ploche pozemku alebo k skupine súvisiacich pozemkov x 100). Za započítateľné plochy sa považuje zeleň na rastlom teréne, nad podzemnými konštrukciami.

Do plôch zelene sa nezapočítavajú zelené strechy a terasy objektov so zeleňou. Minimálny podiel zelene je stanovený pre priestorovo-funkčné celky nasledovne:

- minimálne 20% – v zmiešanom území Z1
- minimálne 30% – v obytnom území B1
- minimálne 50% – v rekreačnom území R2
- minimálne 60% – v zmiešanom území Z2
- minimálne 75% – v rekreačnom území R1

Odstupové vzdialenosti medzi objektmi

Pri umiestňovaní stavieb je potrebné riadiť sa vyhláškou č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. Minimálne odstupové vzdialenosti medzi objektmi sú stanovené v § 6 tejto vyhlášky. Ak rodinné domy vytvárajú medzi sebou voľný priestor, vzdialenosť medzi nimi nesmie byť menšia ako 7 m (§ 6, ods. 3). V rozptýlenom osídlení sa má táto vzdialenosť zvýšiť na dvojnásobok.

Regulatívy funkčného využitia územia

Územný plán obce v zmysle vyhlášky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii (§ 12, ods. 4, písm. f) stanovuje nasledovný súbor regulatívov funkčného využívania územia:

- priradenie k prevládajúcemu funkčnému územiu (obytné / zmiešané / výrobné / rekreačné územie / územie bez zástavby).
- prípustné funkčné využívanie – vymedzenie prevládajúceho funkčného využívania. Prípustné funkčné využívanie musí predstavovať minimálne 60% funkčných plôch príslušného priestorovo-funkčného celku.
- obmedzujúce funkčné využívanie – je prípustné len za stanovených podmienok, resp. obmedzení. Obmedzujúce funkčné využívanie môže predstavovať maximálne 40% funkčných plôch príslušného priestorovo-funkčného celku.
- zakazujúce funkčné využívanie – pomenúva neprípustné funkcie s predpokladom nevhodného pôsobenia na okolité prostredie

Regulatívy sa vzťahujú na priestorovo-funkčné celky, vymedzené v regulačnom výkrese. Regulatívy funkčného využitia sú definované v podobe regulačných listov priestorovo-funkčných celkov.

Regulačné listy priestorovo-funkčných celkov

Regulácia funkčného využitia pre obytné územie B1 (bývanie v rodinných domoch)

Charakteristika a vymedzenie:

- V priestorovo-funkčnom celku B1 sa počíta so zachovaním, ako aj s novou výstavbou rodinných domov s možnosťou zastúpenia menších prevádzok základného občianskeho vybavenia a drobných remeselno-výrobných prevádzok v rodinných domoch, prípadne aj v samostatných objektoch. Výstavbu v záhradách v zastavanom území obce je mimo vymedzených rozvojových plôch a prieluk možné realizovať len formou viacgeneračného bývania s max. dvomi rodinnými domami v záhrade za existujúcimi rodinnými domami pôvodnej zástavby (pri dodržaní regulatívu minimálnej výmery pozemku a za podmienky zabezpečenia vlastného dopravného prístupu). Priestorovo-funkčný celok B1, resp. jeho jednotlivé segmenty, sú vymedzené v regulačnom výkrese v zastavanom území obce a v rozsahu navrhovaných rozvojových plôch.

Prevládajúce funkčné územie:

- obytné územie

Prípustné funkčné využívanie:

- bývanie v rodinných domoch

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie (vrátane odstavných a parkovacích plôch, garáží) - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu daného priestorovo-funkčného celku
- základné občianske vybavenie typu maloobchod, služby pre obyvateľstvo, sociálne služby (vrátane zdravotníckych a vzdelávacích zariadení), verejné stravovanie, prechodné ubytovanie, administratíva, kultúrne zariadenia – len miestneho významu
- nepoľnohospodárska výroba bez negatívnych a rušivých vplyvov – len výrobné služby a remeselné prevádzky so zastavanou plochou do 200 m²
- ihriská a oddychové plochy – len miestneho významu pre potreby príslušného obytného územia

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- bývanie v bytových domoch
- poľnohospodárska výroba (vrátane živočíšnej výroby) – okrem drobného
- priemyselná výroba (vrátane stavebnej výroby)
- skladovanie a logistika

- občianske vybavenie vyššieho významu s negatívnymi vplyvmi na kvalitu prostredia a/alebo s vysokými nárokmi na dopravnú obsluhu
- technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu
- všetky ostatné druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, zvýšeným výskytom hlodavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

Regulácia funkčného využitia pre zmiešané územie Z1 (centrálnej zóny obce)

Charakteristika a vymedzenie:

- Centrálnej zóna obce má charakter polyfunkčného územia bývania, občianskeho vybavenia a drobnej nerušiackej výroby, s predpokladom zvyšovania zastúpenia občianskeho vybavenia. Počíta sa tu so zachovaním existujúcej zástavby a jej charakteru, s možnosťou intenzifikácie zástavby. Zachová sa existujúca verejná a vyhradená zeleň, výrobný areál sa ponechá na dožitie. Priestorovo-funkčný celok Z1 je vymedzený v regulačnom výkrese, v rozsahu centrálnej zóny obce, vymedzenej tiež v komplexnom výkrese.

Prevládajúce funkčné územie:

- zmiešané územie

Prípustné funkčné využívanie:

- bývanie v rodinných domoch
- bývanie v bytových domoch
- základné občianske vybavenie typu maloobchod, služby pre obyvateľstvo, sociálne služby (vrátane zdravotníckych a vzdelávacích zariadení), verejná stravná, prechodné ubytovanie, administratíva, kultúrne zariadenia – len miestneho významu

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie (vrátane odstavných a parkovacích plôch, garáží) - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu daného priestorovo-funkčného celku
- ihriská a oddychové plochy – len miestneho významu
- nepoľnohospodárska výroba, výrobné služby – na dožitie
- odpadové hospodárstvo (zberný dvor, kompostovisko) – len miestneho významu v existujúcom rozsahu a bez negatívnych vplyvov na životné prostredie
- verejná a vyhradená zeleň

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- poľnohospodárska výroba (vrátane živočíšnej výroby)

- priemyselná výroba a výrobné služby – okrem existujúcich prevádzok
- skladovanie a logistika
- občianske vybavenie vyššieho významu s negatívnymi vplyvmi na kvalitu prostredia a/alebo s vysokými nárokmi na dopravnú obsluhu
- technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu
- všetky ostatné druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, zvýšeným výskytom hlodavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

Regulácia funkčného využitia pre zmiešané územie Z2 (usadlosti a chaty v rozptyle)

Charakteristika a vymedzenie:

- V priestorovo-funkčnom celku Z2 sa počíta so zachovaním, dostavbou, prestavbou existujúcich rekreačných chát a usadlostí s kombinovanou obytnou funkciou, rekreačnou funkciou (vo forme individuálnej chatovej a chalupárskej rekreácie, agroturistiky) a výrobnou funkciou tradičnej poľnohospodárskej malovýroby. Nová výstavba je možná v rámci navrhovaných rozvojových plôch a v záhradách v zastavanom území obce. Priestorovo-funkčný celok Z2, resp. jeho jednotlivé segmenty, sú vymedzené v regulačnom výkrese v zastavanom území obce, v rozsahu existujúcej zástavby a navrhovaných rozvojových plôch.

Druh funkčného územia:

- zmiešané územie

Prípustné funkčné využívanie:

- rekreácia individuálna – v rekreačných chatkách so zastavanou plochou do 80 m²
- bývanie v hospodárskych usadlostiach, resp. rodinných domoch so zastavanou plochou do 200 m², vrátane drobného chovu

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie (vrátane odstavných a parkovacích plôch, garáží pre rezidentov) - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu daného priestorovo-funkčného celku
- prechodné ubytovanie rekreatantov – s kapacitou do 5 lôžok
- ihriská a oddychové plochy do výmery 500 m²

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- bývanie v bytových domoch
- priemyselná výroba (vrátane výrobných služieb)
- skladovanie a logistika
- živočíšna výroba - veľkochov

- rekreačné zariadenia vyššieho významu
- technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu
- všetky ostatné druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, zvýšeným výskytom hlodavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

Regulácia funkčného využitia pre rekreačné územie R1 (šport)

Charakteristika a vymedzenie:

- V priestorovo-funkčnom celku R1 sa počíta so zachovaním a dobudovaním existujúceho športového areálu. Priestorovo-funkčný celok R1 je vymedzený v regulačnom výkrese.

Prevládajúce funkčné územie:

- rekreačné územie

Prípustné funkčné využívanie:

- šport a rekreácia – športové ihriská a zariadenia pre rekreáciu a šport

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu daného priestorovo-funkčného celku
- občianske vybavenie – len zariadenia súvisiace s prípustným funkčným využívaním
- verejná a vyhradená zeleň – na podporu oddychových a rekreačných funkcií

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- bývanie
- výroba akéhokoľvek druhu
- skladovanie a logistika
- občianske vybavenie nesúvisiace s prípustným funkčným využívaním
- technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu

Regulácia funkčného využitia pre rekreačné územie R2 (rekreácia)

Charakteristika a vymedzenie:

- V priestorovo-funkčnom celku R2 sa počíta so zachovaním a dobudovaním rekreačného zariadenia. Priestorovo-funkčný celok R2 je vymedzený v regulačnom výkrese v zastavanom území obce (rekreačné zariadenie Riečky).

Prevládajúce funkčné územie:

- rekreačné územie

Prípustné funkčné využívanie:

- rekreácia
- občianske vybavenie viazané na rekreáciu (maloobchod, služby, verejné stravovanie, kultúra, prechodné ubytovanie)

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu daného priestorovo-funkčného celku
- športové ihriská a zariadenia športu (vrátane prevádzkových objektov)
- verejná a vyhradená zeleň – na podporu oddychových a rekreačných funkcií

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- bývanie (okrem ubytovania zamestnancov a správcov)
- priemyselná výroba, skladovanie a logistika
- občianske vybavenie nesúvisiace s prípustným funkčným využívaním

Regulatívy funkčného využitia územia pre územie bez zástavby K1 (les)

Charakteristika a vymedzenie:

- Priestorovo-funkčný celok K1 je zalesnený a využívaný pre účely lesného hospodárstva. Plní dôležité funkcie v rámci územného systému ekologickej stability. Socioekonomické aktivity sú prípustné len v minimálnom rozsahu. Priestorovo-funkčný celok K1 je vymedzený v regulačnom výkrese, v rozsahu pozemkov vedených v KN ako lesné pozemky (prevažne mimo zastavaného územia obce).

Prevládajúce funkčné územie:

- územie bez zástavby

Prípustné funkčné využívanie:

- lesné porasty, nelesná drevinová vegetácia

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len nevyhnutné vybavenie
- zariadenia a stavby pre účely lesného hospodárstva – senníky, horáreň, posedy a pod.
- doplnkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď.

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb

Regulatívy funkčného využitia územia pre územie bez zástavby K2 (cintorín)

Charakteristika a vymedzenie:

- Priestorovo-funkčný celok K2 tvorí sídelná zeleň - špeciálna zeleň cintorína. Priestorovo-funkčný celok K2 je vymedzený v regulačnom výkrese.

Prevládajúce funkčné územie:

- územie bez zástavby

Prípustné funkčné využívanie:

- špeciálna zeleň (cintorín), vrátane objektov pohrebných a súvisiacich služieb

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len nevyhnutné vybavenie

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- všetky ostatné druhy funkčného využívania

Regulácia funkčného využitia pre územie bez zástavby K3

Charakteristika a vymedzenie:

- Priestorovo-funkčný celok K3 je poľnohospodársky využívaný zväčša ako trvalé trávne porasty, s nelesnou drevinovou vegetáciou. Územie je vhodné na poľnohospodárske využitie, bez lokalizácie novej zástavby. Pre zvýšenie ekologickej stability sú potrebné ekostabilizačné opatrenia a dobudovanie prvkov ÚSES. Priestorovo-funkčný celok K3 je vymedzený v regulačnom výkrese, prevažne v rozsahu pozemkov vedených v KN ako poľnohospodárska pôda (prevažne mimo zastavaného územia obce).

Prevládajúce funkčné územie:

- územie bez zástavby

Prípustné funkčné využívanie:

- poľnohospodárska pôda (trvalé trávne porasty, orná pôda, trvalé kultúry)
- nelesná drevinová vegetácia, lesné porasty

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len nevyhnutné vybavenie
- menšie (poľno)hospodárske objekty (napr. kompostovisko, senník) a pre pastevný chov hospodárskych zvierat - so zastavanou plochou do 50 m²
- doplnkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď.

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb

3.2 Zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia územia

Stanovujú sa záväzné zásady pre umiestňovanie občianskej vybavenosti:

- 1) zariadenia dennej potreby umiestňovať v primeranej pešej dostupnosti v záujme vytvárania podmienok pre základnú obsluhu všetkých obyvateľov
- 2) nové prevádzky obchodu a služieb celoobecného významu pre obyvateľstvo situovať primárne v rámci vymedzenej centrálnej zóny obce a pozdĺž cesty III/2523
- 3) kapacity vzdelávacích zariadení koordinovať s rozširovaním obytného územia
- 4) usmerňovať rozvoj služieb (najmä v skupine výrobných služieb) v obytnom území tak, aby nedochádzalo k negatívnemu pôsobeniu na kvalitu obytného prostredia
- 5) vybudovať v obci zariadenie sociálnych služieb pre seniorov (stacionár)
- 6) uskutočniť rekonštrukciu a modernizáciu zariadení občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry
- 7) dobudovať a revitalizovať v obci oddychové priestranstvá s verejnou zeleňou, detskými ihriskami a športovými prvkami

3.3 Zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia územia

Z hľadiska umiestnenia verejného dopravného vybavenia je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- 1) rešpektovať existujúce koridory nadradenej dopravnej infraštruktúry – cesty III. triedy a ich výhľadové šírkové usporiadanie
- 2) doplniť komunikačný systém obce o miestne a upokojené cesty pre dopravnú obsluhu navrhovaných rozvojových plôch

- 3) podmienujúcim predpokladom výstavby nových budov v navrhovaných rozvojových plochách je dopravné napojenie prostredníctvom vybudovaných spevnených ciest - asfaltových alebo betónových
- 4) na slepých cestách s dĺžkou nad 100 m, ktoré nie je možné zokruhovať, vybudovať obratiská
- 5) vybudovať chodníky pozdĺž navrhovaných významnejších miestnych ciest
- 6) dobudovať chodníky pozdĺž cesty III/2523 v zastavanom území obce
- 7) dobudovať cyklistické trasy s prepojením do okolitých obcí / katastrálnych území
- 8) ku každej obytnej a rekreačnej stavbe musí byť zabezpečený riadny prístup, ktorý žiadnym spôsobom nepoškodzuje a neohrozuje cudzí majetok
- 9) zabezpečovať parkovacie plochy pre rodinné domy na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách pre min. 2 osobné vozidlá
- 10) podmieniť vznik nových kapacít občianskej vybavenosti, športu, rekreácie budovaním parkovacích plôch s dostatočnou kapacitou na vlastnom pozemku
- 11) zachovať, resp. zabezpečiť pešiu dostupnosť zastávok do vzdialenosti 500 m
- 12) dobudovať zastávkové pruhy (podľa priestorových možností)

3.4 Zásady a regulatívy umiestnenia verejného technického vybavenia územia

Z hľadiska umiestnenia verejného technického vybavenia je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- 1) podmienujúcim predpokladom výstavby nových budov v navrhovaných rozvojových plochách v súvisle urbanizovanom území je v predstihu vybudované technické vybavenie, vrátane kanalizácie
- 2) rešpektovať existujúce potrubia a zariadenia verejného vodovodu
- 3) rekonštruovať rozvodnú vodovodnú sieť v nevyhovujúcom stave
- 4) zabezpečiť zásobovanie pitnou vodou z verejného vodovodu v súlade s urbanistickou koncepciou – rozšíriť vodovodnú sieť o rozvody v navrhovanej obytnej zástavbe a v existujúcej zástavbe v súvisle urbanizovanom území obce
- 5) nové vodovodné potrubia v maximálnej miere zokruhovať s existujúcimi potrubiami a umiestňovať ich do verejných priestranstiev
- 6) vybudovať v súvisle urbanizovanom území obce splaškovú kanalizáciu so zabezpečením čistenia odpadových vôd

- 7) trasy kanalizácií a zariadenia na nich umiestňovať do verejných priestranstiev
- 8) do dobudovania splaškovej kanalizácie ako dočasné riešenie vybudovať žumpy a zdržané odpadové vody vyvážať na zneškodnenie do čistiarne odpadových vôd
- 9) v odľahlejších lokalitách osídlenia, kde nie je budovanie splaškovej kanalizácie uskutočniteľné, zriaďovať vodotesné žumpy, resp. primárne domové čistiarne odpadových vôd
- 10) zachytávať dažďové vody v zastavanom území na pozemkoch príslušných budov
- 11) realizovať protipovodňové úpravy koryta vodného toku Kľak, osobitne vo vzťahu k výstavbe v rozvojovej ploche č. 1 ako podmieňujúce opatrenie
- 12) realizovať doplnkové protipovodňové opatrenia na ochranu zastavaného územia obce (dažďové rigoly, odstraňovanie nánosov z vodných tokov)
- 13) prípadnú výstavbu v blízkosti vodných tokov situovať nad hladinu storočnej vody Q_{100} (aktualizovanej po protipovodňových opatreniach)
- 14) rešpektovať koridory existujúcich vedení elektrickej energie VVN, VN
- 15) rešpektovať koridor pre výstavbu vedenia ZVN 2x400 kV v trase Horná Ždaňa – lokalita Oslany (v zmysle nadradenej ÚPD)
- 16) v zastavanom území realizovať rozvodné elektrické siete káblovými vedeniami v zemi
- 17) transformačné stanice v zastavanom území budovať s vnútorným vyhotovením (kioskové alebo murované) s výkonom do 630 kVA
- 18) rešpektovať koridory existujúcich plynovodov
- 19) plynofikovanie nových rozvojových plôch uskutočňovať predĺžením, alebo vysadením nových odbočiek plynovodov
- 20) rešpektovať trasy telekomunikačných káblov a zariadenia telekomunikačnej infraštruktúry
- 21) vysielačie telekomunikačné zariadenia (s výnimkou WiFi vysielačov) neumiestňovať v obytnom území
- 22) trasy nových a rekonštruovaných rozvodov miestnej telekomunikačnej siete realizovať zemným vedením
- 23) ochranné stavby budovať v budovách uvedených v § 4 ods. 4 vyhlášky č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov
- 24) v existujúcej i navrhovanej zástavbe rodinných domov vybudovať jednoduché úkryty budované svojpomocne
- 25) v bytových budovách, polyfunkčných budovách, administratívnych budovách a objektoch občianskeho vybavenia vybudovať ochranné stavby ako dvojúčelové

plynotesné úkryty s prioritou mierového využitia pri nutnosti zachovať ich ochrannú funkciu a jednoduché úkryty budované svojpomocne pre kapacitu do 50 ukryvaných osôb

3.5 Zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt

Z hľadiska zachovania kultúrnohistorických hodnôt je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- 1) zachovať charakter zástavby obce a jej typickú panorámu, diaľkové pohľady (z opačnej strany svahov)
- 2) pri obnove, dostavbe a novej výstavbe zohľadniť historický pôdorys a parceláciu, mierku pôvodnej štruktúry zástavby, uličnú zastavovaciu čiaru, objemovo-priestorové riešenie, ako aj architektonický výraz a materiálové riešenie stavieb
- 3) zachovať charakter a historickú urbanistickú a krajinnú štruktúru rozptýleného (lazičského) osídlenia v lokalitách Pecno, Frtálov vrch, Horný Župkov, s prihliadnutím na zachovanie historického krajinného obrazu a prvkov miestnej architektúry
- 4) zachovať urbanistickú štruktúru v okrajových častiach obce a okolo kaplnky na návrší
- 5) rešpektovať zachované špecifické stavby ľudovej architektúry, akcent kaplnky
- 6) vylúčiť veľkoplošné asanácie a asanácie povoľovať len na staticky narušené stavby s pamiatkovými hodnotami
- 7) zachovať a chrániť pamiatky s historickými a kultúrnymi hodnotami: kostol Nanebovstúpenia panny Márie, kaplnka Povýšenia svätého Kríža – č. 281, budova požiarnej zbrojnice, ľudová drevenica – dom č. 140, objekty hospodárske (sýpky, maštale, vysoké drevené humná, senníky), usadlosti na lazoch – domy so štítom do ulice a s dreveným štítom, sedlovou strechou s polvalbou, bývalá lesná železnička
- 8) z dôvodu možnej existencie archeologických nálezov na celom riešenom území musia byť v jednotlivých etapách realizácie a uplatňovania územného plánu v praxi splnené podmienka v zmysle stavebného zákona a platnej legislatívy v oblasti pamiatkovej ochrany (v súčasnosti zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov, osobitne § 36, ods. 2 a 3)²

2 V prípade realizácie zemných prác je z hľadiska ochrany archeologických nálezov a nálezísk potrebné ku realizácii každej pripravovanej stavebnej činnosti ako aj rekonštrukcii historických objektov, ktorá predpokladá zemné práce na predmetnom území vyžiadať si vyjadrenie Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica. Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica bude posudzovať každý projekt

3.6 Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability

Zásady vytvárania územného systému ekologickej stability (ÚSES)

V zmysle návrhu systému ekologickej stability je nutné rešpektovať / dobudovať navrhované prvky ÚSES:

- 1) biocentrum regionálneho významu Markov vrch, biokoridory regionálneho významu Potok Kľak, Čierny vrch – Hron
- 2) biokoridory miestneho významu a interakčné prvky
- 3) genofondovú lokalitu Horné Pecne

Zásady starostlivosti o životné prostredie a implementácie ekostabilizačných opatrení

Z hľadiska starostlivosti o životné prostredie a vytvárania a udržiavania ekologickej stability je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- 1) optimalizovať drevinovú skladbu a preferovať pôvodné dreviny, v súlade s potenciálnou prirodzenou vegetáciou v danom území
- 2) zvýšiť druhovú diverzitu lesných porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a zabrániť jej ďalšej monokulturalizácii
- 3) zachovať a revitalizovať nárazníkové pásy brehových porastov pozdĺž vodných tokov
- 4) pred výstavbou v rozptýlenom osídlení preveriť výskyt chránených biotopov európskeho a národného významu, ako aj chránených druhov rastlín
- 5) zabrániť šíreniu a zabezpečiť odstraňovanie nepôvodných druhov a invázných druhov rastlín ohrozujúcich biologickú diverzitu v súlade s platnou legislatívou
- 6) zachovať a revitalizovať meandre vodných tokov, za účelom zvýšenia inundačnej a retenčnej kapacity tokov a tradičných krajinárskych štruktúr
- 7) zachovať biodiverzitu lúčnych ekosystémov a obmedziť sukcesný proces (zarastanie náletovými drevinami)

---

jednotlivo z hľadiska prípustnosti prác a nevyhnutnosti vykonať archeologický výskum.

- 8) obmedziť socioekonomické činnosti v lokalitách tvoriacich prvky územného systému ekologickej stability
- 9) udržiavať existujúcu a založiť novú líniovú zeleň s funkciou retencie vody v krajine a v sídle v podobe vsakovacích vegetačných pásov
- 10) realizovať vodozádržné úpravy na drobných vodných tokoch na zachytávanie a retenciu príválových vôd, napr. poldre, hrádzky
- 11) stabilizovať (potenciálne) svahové pohyby úpravou vodného režimu a výsadbou vegetácie
- 12) revitalizovať existujúcu líniovú zeleň a vysadiť novú líniovú zeleň pozdĺž poľných ciest
- 13) vysadiť pásy alebo línie izolačnej zelene okolo, resp. v rámci výrobných areálov, najmä v kontakte s obytným územím
- 14) realizovať doplnenie a dotvorenie plôch verejnej zelene
- 15) vysadiť aspoň jednostrannú líniovú (alejovú) zeleň na hlavných obslužných cestách v navrhovaných obytných uliciach
- 16) pri výsadbe prispôbiť výber drevín meniacim sa klimatickým podmienkam
- 17) úplná rekultivácia drobných skládok odpadu
- 18) pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a na základe výsledkov merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z geologického podložia, ako aj rešpektovať platnú legislatívu v oblasti radiačnej ochrany

3.7 Vymedzenie zastavaného územia obce

Zastavané územie obce je vymedzené hranicou zastavaného územia obce stanovenou k 1. 1. 1990.

V súvislosti s návrhom rozvojových plôch vymedzuje územný plán obce Župkov zastavané územie obce tak, že bude zahŕňať:

- 1) existujúce zastavané územie vymedzené súčasnou hranicou zastavaného územia obce
- 2) skutočne zastavané územie obce (podľa navrhovanej hranice zastavaného územia obce)

- 3) navrhované rozvojové plochy č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 (podľa navrhovanej hranice zastavaného územia obce)

3.8 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov

Ochranné pásma technického vybavenia

Z hľadiska ochrany trás (nadradeného) technického vybavenia územia je v zmysle príslušných právnych predpisov potrebné v riešenom území rešpektovať požiadavky na ochranné a bezpečnostné pásma existujúceho aj navrhovaného technického vybavenia:

- 1) ochranné pásma vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (v zmysle § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov), vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
  - 400 kV – 25 m
  - 110 kV – 15 m
  - 22 kV – 10 m (pre vodiče bez izolácie)
- 2) ochranné pásma vonkajšieho podzemného elektrického vedenia (v zmysle § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla – 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
- 3) ochranné pásma elektrickej stanice (v zmysle § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov):
  - vonkajšieho vyhotovenia s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- 4) ochranné pásma plynovodu (v zmysle § 79 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:

- pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm – 4 m
- pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území mesta s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa – 1 m
- 5) bezpečnostné pásmo plynovodu (v zmysle § 80 zákona zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území –10 m
- 6) ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete (v zmysle zákona č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov)
- 7) ochranné pásmo vodovodu a kanalizácie (v zmysle zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov) – vymedzené zvislými plochami vedenými po oboch stranách potrubia vedenými od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti:
  - pri priemere potrubia do 500 mm vrátane – 1,8 m
  - nad priemerom potrubia 500 mm – 3,0 m

Ostatné ochranné pásma (ochranné pásma vodných tokov, lesa, cintorína)

V riešenom území je ďalej potrebné rešpektovať ochranné pásma:

- 1) ochranné pásmo vodných tokov (pobrežný pozemok) - 10 m od brehovej čiary resp. vzdušnej a návodnej päty hrádze obojstranne pri vodohospodársky významnom vodnom toku Kľak a pri drobných vodných tokoch 5 m od brehovej čiary obojstranne, v zmysle § 49 zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. (vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102. V tomto území nie je možné umiestňovať vedenia a zariadenia technickej infraštruktúry, stavby trvalého charakteru vrátane pevného oplatenia a súvislú vzrastlú zeleň. Pobrežný pozemok sa stanovuje z dôvodu zabezpečenia prístupu mechanizácie správcu k údržbe koryta toku a z dôvodu povodňovej prevencie. Brehová čiara je priesečnica plochy tvoriacej breh s plochou príľahlého územia, resp. čiara určená hladinou vody, ktorá stačí pretekať korytom toku bez vylievania do príľahlého územia.
- 2) ochranné pásmo lesa – 50 m od hranice lesného pozemku (v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov)
- 3) ochranné pásmo cintorína – 50 m od hranice pozemku pohrebiska (v zmysle VZN obce Župkov č. 2/2020)

3.9 Plochy na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny

V zmysle § 108 stavebného zákona a nálezov Ústavného súdu SR č. 217/2002 Z.z. územný plán obce vymedzuje verejnoprospešné stavby, pre ktoré je možné vyvlastniť pozemky a stavby za účelom zabezpečenia verejnoprospešných služieb a verejného technického vybavenia územia podporujúceho rozvoj územia a ochranu životného prostredia.

Verejný záujem na vyvlastnení pre tieto účely sa musí preukázať vo vyvlastňovacom konaní. Za stavby podľa odseku 2 písm. a) sa považujú stavby určené na verejnoprospešné služby a pre verejné technické vybavenie územia podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia, ktoré vymedzil a schválil schvaľujúci orgán v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie (§108 ods. 3 stavebného zákona).

Územný plán obce Župkov vymedzuje plochy, resp. koridory pre verejnoprospešné stavby v rozsahu zoznamu verejnoprospešných stavieb podľa kap. 3.10 záväznej časti. Verejnoprospešné stavby a plochy pre umiestnenie verejnoprospešných stavieb sú zakreslené v „komplexnom výkrese priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami“. Ako verejnoprospešné stavby sú definované plochy a koridory pre dopravné stavby, plochy a koridory pre energetické a vodohospodárske zariadenia, plochy pre umiestnenie sociálnej vybavenosti.

Predpokladá sa, že k deleniu a sceľovaniu pozemkov dôjde na všetkých plochách vymedzených ako rozvojové plochy. Nakoľko územný plán obce Župkov nie je riešený s podrobnosťou územného plánu zóny, nie sú definované parcely, ktorých sa proces delenia a sceľovania bude dotýkať.

Územný plán obce Župkov nevymedzuje plochy a objekty na asanácie. Ich vymedzenie je potrebné vykonať v prípade kolízie s navrhovanými verejnoprospešnými stavbami na základe podrobnejšej dokumentácie.

3.10 Zoznam verejnoprospešných stavieb

Územný plán obce Župkov určuje zoznam verejnoprospešných stavieb v nasledovnom rozsahu a s označeniami:

- 1 – rekonštrukcia a rozšírenie ciest III. triedy*
- 2 – výstavba miestnych a upokojených ciest *
- 3 – rekonštrukcia a rozšírenie miestnych a upokojených ciest *
- 4 – rekonštrukcia a dobudovanie účelových poľných ciest
- 5 – cyklistické trasy
- 6 – vybudovanie chodníkov pre chodcov pozdĺž cesty III/2523
- 7 – elektrické vedenie ZVN 2x400 kV (Horná Ždaňa – lokalita Oslany)
- 8 – výstavba transformačných staníc, vrátane prívodných vedení
- 9 – protipovodňové úpravy na vodných tokoch (Kľak)
- 10 – zastávky hromadnej dopravy a zastávkové pruhy
- 11 – rozšírenie cintorína
- 12 – zariadenie sociálnych služieb
- 13 – vodojem
- splašková kanalizácia, rozvody vody – ako súčasť VPS č. 1, 2, 3

* vrátane chodníkov a inžinierskych sietí (splašková kanalizácia, rozvody vody, plynu, elektrickej energie, verejného osvetlenia, telekomunikácií)

3.11 Vymedzenie častí obce pre podrobnejšie riešenie v územnom pláne zóny

V zmysle § 11 stavebného zákona môže územný plán obce vymedziť plochy, pre ktoré bude nutné obstaráť dokumentáciu nižšieho stupňa (územný plán zóny).

Územný plán obce Župkov nevymedzuje žiadnu časť obce pre podrobnejšie riešenie v územnom pláne zóny.

3.12 Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb

Schému záväzných častí a verejnoprospešných stavieb predstavuje Regulačný výkres (výkres č. 7). Všetky položky predstavujú záväznú časť riešenia. Verejnoprospešné stavby sú vyznačené v zmysle ich definície v kapitolách č. 3.9 a 3.10 záväznej časti.

4. DOPLŇUJÚCE ÚDAJE

4.1 Zoznam východiskových podkladov

- Atlas krajiny Slovenskej republiky, Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 2002
- Atlas máp stability svahov SR v M 1: 50 000
http://www.geology.sk/new/sk/sub/Geoisnomenu/geof/atlas_st_sv
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2011 v platnom znení
- Krajinnoeologický plán obce Župkov, 2022
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike, MDVaRR 2015
- Návrh miestneho územného systému ekologickej stability územia pre účely PPÚ, 2008
- Oficiálna stránka obce Župkov www.zupkov.sk
- Prieskumy a rozbory pre územný plán obce Župkov, 2022
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Župkov na programové obdobie 2021 – 2026
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 – 2023
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica : Ekotrust, 1994
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Žarnovica, SGS Holding, a.s., 2020
- Rozvoj cyklistickej dopravy na území BBSK
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy - aktualizácia, 2018
- Stratégia rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020
- Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov
- Vytvorenie podmienok pre stanovenie zásad a pravidiel územného plánovania, 2013
- Župkov – zásobovanie pitnou vodou – Lokalita Dolinkárka, 2016

4.2 Doplnujúce definície vybraných pojmov

Zastavaná plocha

Za plochu zastavanú stavbami sa považuje pôdorysný priemet všetkých časti stavby vymedzený vonkajším obvodom zvislých konštrukcií uvažovanej stavby nachádzajúcich sa nad úrovňou upraveného terénu do vodorovnej roviny. Úroveň terénu je definovaná plochou určenou prienikom základne budovy a priliehajúceho upraveného terénu. Do plochy zastavanej stavbami sa nezapočítava pôdorysný priemer spevnených plôch.

Spevnená plocha

Spevnené plochy sú plochy so stavebnou úpravou, ktoré nie sú zastavané stavbou. Ako spevnené plochy sa počítajú dláždené chodníky, odkvapové chodníky, príjazdové cesty, terasy na úrovni terénu, exteriérové schodiská, dláždené detské alebo viacúčelové ihriská, atď - t.j. všetky upravené povrchy na teréne, z ktorých nemôže dažďová voda vsakovať prirodzeným spôsobom do zeme.

Podlažie

Podlažie je časť budovy vymedzená dvoma najbližšie nad sebou nasledujúcimi horizontálnymi deliacimi konštrukciami. Budovy môžu mať podzemné, nadzemné a ustupujúce podlažie.

Nadzemné podlažie

Za nadzemné podlažie sa považuje každé podlažie, ktoré má priemernú úroveň podlahy na úrovni príľahlého terénu, nad úrovňou príľahlého terénu, alebo v úrovni nie hlbšej ako 800 mm pod úrovňou príľahlého terénu. Ostatné podlažia sú podzemné. Do počtu nadzemných podlaží sa nezapočítava podkrovie a ustupujúce podlažie. Pri rôznych výškových úrovniach podlahy sa priemerná úroveň podlahy určí váženým priemerom jednotlivých výškových úrovní podláh celého podlažia.

Podzemné podlažie

Za podzemné podlažie sa považuje každé podlažie, ktoré iná úroveň podlahy v priemere nižšie ako 800 mm pod úrovňou upraveného príľahlého terénu. Ostatné podlažia sú nadzemné.

Podkrovie

Podkrovie je vnútorný priestor domu prístupný z posledného (najvyššieho) nadzemného podlažia, ktorý je vymedzený konštrukciou krovu a ďalšími stavebnými konštrukciami a je určený na účelové využitie. Za podkrovie sa považuje také podlažie, ktoré má aspoň nad tretinou podlahovej plochy šikmú konštrukciu krovu, a ktorého zvislé obvodové steny nadväzujú na šikmú strešnú. resp. stropnú konštrukciu, nie sú vyššie ako polovica výšky

bežného nadzemného podlažia domu. V podkroví je dovolené iba jedno podkrovné podlažie. Podkrovie sa nezahŕňa do počtu nadzemných podlaží.

Ustupujúce podlažie

Ustupujúce podlažie je posledné podlažie, ak jeho zastavaná plocha je menšia ako 50 % zastavanej plochy predchádzajúceho (predposledného) podlažia. Ustupujúce podlažie sa nezahŕňa do počtu nadzemných podlaží.